

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztari
csekk számla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Frontharcosok.

Vagy harmincezeren vonultak most fel a fővárosban frontharcosok. Öreg esontok, régi katonák, a világháború maradványa, maroknyi csapat a régi világrengető hadseregből, cseppecske magyar vér, ami nem csurgott el annyi határon, hegyen, síkon, távolidegen mocsarakban, erdőkben, rémitő messzeségek hadifogságában. Maradék, emlék, foszlány csupán a régi erőből és dicsőségéből, de mégis: harmincezer.

Ez azért szám, summa. Annyi, mint a trianoni hadseregünk úgy körülbelül. És örvendetesen nagy szám, ha arra gondolunk, hogy két évtizede úgy eltűntek ebben az országban a frontharcosok, mintha a föld nyelte volna el őket. A hazatérő frontharcosból pesti frontszökevények világpolgárt akartak csinálni, hát a frontkatona látszólag inkább elfelejtette, hogy valaha is katona volt s elbújt kapa, kasza mögé, az ugarba. Nem harmincezeret, de harmincezeret nem lehetett volna akkor becsületes frontharcost a főváros utcáin felmasírozatni.

Látszólag kipusztult akkor a frontharcosból minden, ami csak emlékeztette is a katonaéletre. Kiábrándultan, keserű lélekkel nézte azt a förtelmes, idegen zűrzavart és legénykedést, amit az itthonmaradottak egy kicsi, de annál veszesebb rétege ebben az országban véghezvitt, amíg ő odakint vérezett.

Csüggedten húzódott félre akkor a frontharcos, de tisztázzuk most már a dolgokat: a lelke mélyén soha egy pillanatra nem öltözött ki abból az egyenruhából, amelyhez négy esztendő dicsőségének és szenvedésének annyi emléke kötötte. Ilyen emlékeket akarva sem lehet elfelejteni. Meghamisítása volna az emberi természetnek, hogy ilyen áldozatokat, ilyen tetteket, ilyen éveket csak úgy el tudjon felejteni s csak úgy el tudjon lökni magától. Aki csak egyetlen egyszer került géppuskatűzbe, nem felejt el soha, nem lehet elfelejtenie. A magyar frontharcos pedig nem egyszer, hanem számtalanszor nézett szembe a fegyverek minden fajtájával és tömegével, nem egyszer marta meg, hanem évekig lúgozta a csontját a havaseső, nem egyszer érezte az éhséget, hanem évekig látta álmaiban a mennyország helyett a hazai kenyeret. Ezeket az éveket elfelejteni nem lehet és az ilyen emlékeket normális ember nem a

véka alá rejti, hanem odatárja asszonyoknak, gyerekeknek, mindenki itthonmaradottnak: nézzétek, ezt és ezt cselekedtem, ezt szenvedtem, így táncoltam négy teljes éven át az élet és halál borotváján élebb határan, hát most becsüljétek meg eszerint!

Igy kellett volna lennie már ezerkilencszáz-tizennyoleban. Így lett volna természetes a hazatérés a háborúból, de akkoriban mindenkinek volt hangja-szava ebben az országban, csak a front-harcosnak nem. Békességet, szelíd otthont, hazai cipőt várt itthon a hazatérő katona, kapott helyette forradalmat, idegen jelszavakat. Gondolta, talán egy zászló is lengeni fog az állomás ormán, mikor a vonat hazahozza. Várta, hogy valaki mégis lesz majd, aki megveregeti a vállát és megdicséri a négyéves katonahűségért. Ehelyett azt mondták neki pogányjózsefiek, hogy lökje le magáról az egyenruhát, ne is lássák többé rajta. Azt mondták neki: amit négy éven át cselekedtél, nem számít. Annyi, mintha nem is lettél volna háborúban. Igyekezz mihamarabb elfelejteni s ha azt akarod, hogy az új rendszer is elfeledje és megbocsássa háborús katonamivoltodat, tűzz gyorsan egy piros szalagot a kabátodra, kiáltj hozzá nagyot a világforradalom üdvére, akkor majd szóbaállunk veled. Meg akarták fojtani a frontharcosban a hősi évek emlékeit is.

Ez történt, így történt a magyar frontharcossal, mikor hazajött. Ezért gubózott be önmagába, a lelke mélyére, ahonnan csak hosszú évek elmúltával lehetett megint előcsalogatni. Hosszú évek kellett, amíg elhitte, hogy nem a nemzet cselekedte ezt vele, hanem egy nemzetközi kalandortársaság, amit azóta szerteszórt a világ minden tájára a szél. És erre lassanként előbújtak a front-harcosok. Eleinte még a tizennyolcas keserű ízzel a szájban, kételkedve, szinte szemérmesen öltötték magukra régi katonaruhájuk itthoni mását: a frontharcos ruhát, apró csoportokba kezdtek gyülekezni itt is, ott is, míg aztán most harmincezeres tömegük vonult fel az ország szívében. Micsoda újjáéledt önérettel meneteltek ezek a deres, büszkenyakú magyarok! Ezekből veszett volna ki a katona? Soha!

Reméljük, nemcsak az ország gazdasági, kulturális és politikai szívében — a fővárosban, — hanem az egész nemzet szívében is otthont találunk most már a véncsontok. Deresbajszos öreg szolgálatvezetők, átlőtt lábszárú bakák, tizedesek és nagyapányi tartalékos zászlósok, tüzérek és hajdani vörösördögök: a világháború csodálatos katonái. Ha földi javakban a csonkaország nem nyújthat nekik sokat, tiszteletet ad nekik! Kétszeresen és levett kalappal!

Bűnügyi apróságok.

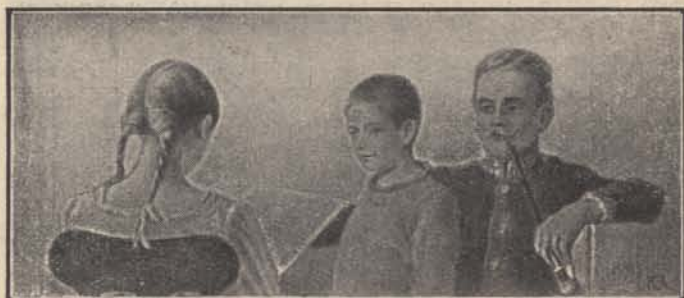
Írta: KRIMINALISTA.

Conan Doyle — a közelmúltban elhunyt angol regényíró mondatta egyik művében híres regényalakjával: Sherlock Holmes-szel körülbelül a következőket: „Akinak ezer bűnténynek és kiderítésüknek minden mozzanata, legapróbb részlete a fejében van, annak az ezeregyedik bűnügyi rejtélyt is meg kell tudnia fejteni“. Ezzel a mondással C. Doyle az alapos bűnügytörténeti ismeretek gyakorlati fontosságára akart rámutatni. Igaza volt. Minél több bűnügyet, nyomozást ismerünk, annál több támpontunk van az éppen munkában levő friss bűncselekmény megítélésére és kiderítésére. A bűnügytörténeti ismeretek nemcsak kiegészítik, de egyenesen hatványozzák saját gyakorlati tapasztalatainkat. Ezeknek az ismereteknek a bővítéséhez óhajtanék a bűn világából kiragadott és tarka össze-visszaságban nyújtott töredékek vázlatos ismertetésével — eddigi hasonló közleményeim folytatásaképpen — hozzájárulni. A szokatlannal, nem mindennapival a hétköznapi életünkben is lépten-nyomon találkozunk. A bűn világa — életünk e kóros, de elmaradhatatlan megnyilvánulása — ezekben egyenesen bővelkedik. Különös indító okok, szokatlan eszközök, elkövetési módok, ravasz trükkök stb. színes kaleidoszkópként tárulnak szemünk elé, amelyből bőségesen meríthetünk.

Ha igazoltatások alkalmával valakire nézve az a gyanu merül fel, hogy azonos valamely körözött egyénnel, úgy az illető tőle telhetőleg igyekszik a gyanút elhárítani magától. Hazudik, meséssel áll elő, igazát hamis igazolványokkal igyekszik alátámasztani. De ha mindez nem használ, a legesekélyebb alkalmat sem hagyja kihasználatlanul, hogy az igazoltató járőr kezeiből megugorjék. Ez természetes is. A körözött egyén tudja, hogy mi vár rá, tehát nem is vehető tőle rossznéven, ha a következmények alól ki akar bújni. A mi dolgunk arról gondoskodni, hogy ez ne sikerüljön neki. Nem is gondolná azonban az ember, hogy a gyakorlatban ennek a homlokegyenest ellenkezője is előfordulhat. Pedig előfordult. Ime a példa rá.

A nemzetközi bűnügyi rendőrségi bizottság, „Internationale Öffentliche Sicherheit“ címen Wienben szakfolyóiratot ad ki, amely a nemzetközi körözéseket is közli. A csendőrségi hírközpont járátja a lapot, a nyomozólevelekben szereplő elfogandó nemzetközi bűnözőket nyilvántartásba veszi és felveszi őket a Nyomozókulesba is. Így került bele — az említett lap 1935. évi 13. számából — a nyilvántartásba és a Nyomozókulesba egy Allen Harry (álnéven Miller James) nevű bűnöző, akit az Amerikai Egyesült Államok igazságügyi hatóságai kerestek, mert a washingtoni büntetőintézetből megszökött.

A rajkai őrök egyik szemfüles járőre 1937 február 15-én egy csavargót ért koldulásra tetten. A járőr elővette a Nyomozókulesot és úgy találta, hogy a

Bochnia előtt.*

— Elbeszélés —

Írta: KOMÁROMI JÁNOS.

Nyugatgalícia felé marsoltunk akkor...

Nyugatgalícia felé marsoltunk akkor, küzködve a reménytelenséggel. Főhadnagyunk többizben is megbízottatott, hogyha nem esik közbe hosszabb pihenő, hanem ebben az ütemben megyünk tovább is, két napon belül felbukkannak előttünk Szilézia bérci, amire félhangosan jegyezte meg Farkas János őrzető, hogy azért jobb lenne most Nyiregyházán. Hallgatott rá mindenki...

Éhesek és álmosak voltunk, mert harmadnapja meneteltünk nyugati irányban. Ezen a napon azonban, — november legelején volt, — felfénylett még egyszer a délnek takaródó napocska... Jaj, de megörültünk neki! Hiszen tudtuk mindnyájan, hogy utoljára cirógat meg valamennyiünket, akik anynyira elhagyatottaknak éreztük magunkat...

Azon az őszön igen-igen megfogyatkoztunk már.

Felfénylett a nap minden erejéből s váratlanul mintha a nyár végébe botlottunk volna bele. Szállidosni kezdett az ökörnyal, ömlött és zuhogott a fény s balkéz felől és messziről kéklő sávban integettek nekünk Magyarország határáról a Beszkidek... S aközben szemközt és messzebről mintha Bochnia városka kezdett volna feltűnedezni. De olyan távolról, mintha fél napi járőföldre lett volna legalább. Mert arrafelé áttetsző földiparákból tornyok hegyei csillogtak felénk a novemberi fényben s főhadnagyunk, miközben térképet tartott a kezében, újságolva közölte velünk, hogy az ott Bochnia és ha Isten is úgy akarja, estére kelve a falai közt leszünk, sőt, akinek kedve lesz hozzá, akár tánchoz is köszörülhet talpat... De kinek lett volna kedve táncolni akkor?!

S e nyárutói fényekben villogó novemberi napon történt, hogy új menetszázad érkezett hozzánk s nyomban beosztották a sorainkba. Éppen a legszükségesebb időben...

Mert soraink igen megfogyatkoztak arra a napra...

Az új beosztásnál a harmadik szakasz parancsnoka lett egy nyápic hadapródjelölt-örmester, aki az új menettel érkezett ki a harctérre... Nyiszlett emberke, szakadatlanul zörgette a kardját s szakadatlanul az alkalmat kereste, hogy parancsokat osztogathasson. Most került ki az önkéntesiskolából. Szakaszja oldalán marsolt, mialatt nyugat felé mentünk, egyre nyugat felé s azalatt sűrűn adogatta az utasításokat a szörnyű csatákon átesett öreg népfölkelőknek s egyéb véncsontoknak:

* Az elhunyt nagy író irodalmi hagyatékából. (Szerk.)

csavargó azonos a 18. sz. Nyomozókules 326. lapoldán kiírt Allen Harryval. Midőn a járőr ezt a megállapítását a csavargó elé tárta, a csavargó vonakodás nélkül elismerte, hogy tényleg ő a keresett Miller James, aki New-Yorkban és Washingtonban 4 évig volt bezárva és onnan szökött meg. Csupán arra vonatkozólag tagadta meg a felvilágosítást, hogy miért csukták oda be. Az őrs az eredményt jelentette a hírközpontnak és meghagyást kért, hogy a fogollyal mit tegyen. Azt a meghagyást kapta, hogy fogja el és adja át a területileg illetékes kir. ügyészségnek. A hírközpont egyben távbeszélőn az amerikai követséget is értesítette.

Nosza nagy volt az öröm, mind az őrsön, mind a hírközpontnál. Végre egy szép, érdekes siker. A jó Allen Harry nemzetközi köröztetése dacára háborítatlanul áthajózott az Atlantióceánon, háborítatlanul végigesavarogta az európai kontinens több országát, míg végre az éber magyar csendőrségnek sikerült elfogni. Az amerikai követségi titkár is igen elismerő, meleg szavakkal gratulált az eredményhez és közölte, hogy a foglyot valószínűleg ki fogják kérni és visszaszállítják Amerikába.

Az öröm nem sokáig tartott. A praktikus észjárású amerikai ugyanis először táviratilag közölte az ügyet a washingtoni igazságügyi hatósággal és magatartási utasításokat kért. Onnan az a válasz érkezett, hogy a börtönből megszökött Allen Harryt még 1936. évben odaát elfogták és azóta büntetését tölti. Most is a börtönben ül. A Magyarországon elfogott ember tehát nem lehet azonos vele.

— Keményebben kilépni, gyerekek! Elvégre katonák volnánk, vagy a mi a szósz!

Senki nem felelt a szóra. Az öreg népfölkelők s egyéb véncsontok kissé lehorgadt fejjel, de azért keményen léptek ki menetközben: trab... trab... trab... Így mentek ütemesen, harmadik napja már, miután elhagytuk volna az őszi csatateret és temetetlenül ottmaradt halott társainkat.

Mentünk hát, mentünk a fényektől villogó délutánban. Lehetett már ekkor félnégy, délután. Mert noha szakadatlanul szállt-szállt az ökörnyal, a csatogó fények között mind sűrűbben hanyatlottak el az alkonyat színei és balkézről a Beszkidek is, mint-ha sürvedni kezdtek volna észrevétlenül...

Három ember magosan állt a nap.

Nyilvánvaló lett ekkorára, hogy a viharoktól cserzett kemény katonák fülüket sem mozdították a félig még diákonkéntesre. A fiatal katonácska pedig ezalatt egyre ingerültebbé vált. Egyszer csak idegesen kiáltott fel:

— No rajta csak, gyerekek! Majd én kezdem!
S rácérnázott vékonyka hangján:

*Édesanyám, ha begyön,
Édesanyám, ha begyön,
Egerbe...*

Ijedten hagyta abba s meglepetve nézett el a menetelő szakaszon. Mi csak mentünk ütemre, magunk elé görnyedve, harmadik napja már, komoran...

Abbahagyta hát az önkéntes is...

Időközben az történt ugyanis, hogy a szakaszparancsnok lelkesedésére felfigyelt a főhadnagyunk,

Mi történt itt? A minden hájjal megkent vén nemzetközi csavargó, látva, hogy őt Amerikából megszökött fegyencnek tartják, készségesen elvállalta ezt a szerepet, úgy okoskodván, hogy az Egyesült Államok költségén szépen áthajózik Amerikába, ott majd úgymint kiderül, hogy nem ő az, akit keresnek.

A tanulság ebből az esetből az, hogy a személyazonosság megállapítására a legnagyobb gondot kell fordítani és a kételkedésnek — a csendőr elengedhetetlen tulajdonságának — akkor sem szabad szünetelnie; ha az igazoltatott készségesen vállalja, vagy erősítgeti azonosságát valamely körözött egyénnel.

*

A tavasz folyamán Ausztriában, St. Kathrein am Hauenstein stájerországi kis falucska egyik korezmájában vígan söröző, borozó, nótázó társaság ült együtt. A társaság tagjai helybeli parasztok, iparosok voltak, de ült közöttük egy 20 éves, távolabbi falubeli legény is, aki szintén derekasan kivette a részét a poharazásból. A társaság tagjai felváltva hozták és fizették az italokat, mindenkire sor került. A legderűsebb hangulat közepette az idegen legény egyszerre csak felugrott, elkezdte a zsebeit tapogatni és kijelentette, hogy valaki kilopta zsebéből a levéltárcáját, amelyben 150 schillingje volt. Nagy kavarodás támadt. A legény egy pillanatra sem távozott el az asztaltól, tehát a tolvaj csak a társaság tagjai között lehet. A korezmárosné elküldött a csendőrségre. Az őrsparancsnok egyedül volt ott-hon, szolgálatba vezényelte magát és rövid pár pere

aki a század elején ment a lován s magához kérette nyomban. Kihajolt nyerbéből a századparancsnokunk s barátságos hangon annyit mondott neki:

— Hagyj békét ezeknek az öreg fiúknak, pajtás... Mert a sok ütközettől, amelyet végigverekedtek eddig, nagyra nőtt már a szakálluk... Tudniillik nem értek rá beretválni! Szervusz!

Aközben alkonyodó színek sorakoztak körénk s a viharokat kiállt öreg legények egyenletesen marsoltak az úton: trab... trab... trab... Azon a tájon, amerre Bochnia városának kellett volna várnia bennünket, sűrű fénypontok ütődtek át a földiködök fátylain át... A mi kis diákunk ott menetelt a szakaszunk oldalán, de szembeszökő hanyatlással: elvétve, mintha meg-megbotlott volna. De fölösleges minden szószaporítás ezért...

Délután félőtkor barna színek kezdtek befonni mindnyájunkat s fiatal szakaszparancsnokunk fel-felsőhajtott, de érezhető bágyadtan:

— Uramisten, mikor lesz vége ennek az országútnak!

Hát nem lett vége egyelőre! A katonák egyenletesen, ütemre mentek: trab... trab... trab... Harmadik este ereszkedett már fölénk, miközben egyre mentünk nyugat felé, Bochnia felé... Hat óraker végleg befont a sötét mindnyájunkat, gyerekparancsnokunk ott csetlett-botlott szakaszunk oldalán s fel-felnyögött egyre gyakrabban. Az utolsó tagpárból atyai szeretettel szóló feléje egy csüngőbajszos népfölkelő:

— Tessen közibénk állani, őrmester úr!

És így, békés egyetértésben mentünk-mentünk ama régi őszi estében: előttünk Bochnia valahol, de olyan messze még, mint a sóhajlás...

alatt már meg is kezdte a nyomozást a helyszínen. Meghallgatta a sértett panaszát, aki olyan adatokat adott elő, amelyek a gyanút két helybeli, jómódú, becsületes, tisztességtelű iparosmesterre terelték. Az őrsparancsnok nem engedett senkit eltávozni, hanem nyomban megmotozta a jelenlevőket. Nem feledkezett meg a korcsmahelyiség, mellékhelyiségek és az épület közvetlen környékének alapos átkutatásáról sem, arra gondolva, hogy a tettes a tárcát a pénzzel ott eldobta, vagy elrejtette. Minden fáradozása eredménytelen maradt. A társaság ezután méltatlankodva elszlott. Csak a sértett maradt még egy darabig. A tapasztalt öreg őrsparancsnok elővette és egyenesen a szemébe mondta, hogy az egész lopásban nem hisz. Lelkére beszélt a legénynek, hogy ne gyanúsítson ártatlan embereket. Csak azt nem tudta elképzelni az őrsparancsnok, hogy milyen indítókák lehet a legénynek a lopás miatt való hamis feljelentésre? Bosszú, személyes ellentét és ehhez hasonló indítókák szóba sem jöhettek, mert a legény idegen volt és a társaság tagjaival semmiféle vonatkozásban nem állt. A legény megmaradt állítása mellett, sőt még neki állt feljebb, mert meggyanúsítása miatt feljelentéssel fenyegetődött. Ezután hazament falujába.

Az őrsparancsnok nem hagyta a dolgot annyiban. Utána ment. Bizalmasan felderítette a legény életviszonyait és megállapította, hogy a legénynek soha életében nem lehetett 150 schilling a zsebében, tehát ennyit el sem lophattak tőle. Ezt be is bizonyította tanuk előtt neki. A legény most már belátta, hogy a további alakoskodás hiábavaló. Az egész lopást azért eszelte ki, mert poharazás közben éppen rá került volna a sor a borhozataásra és fizetésre. Nem volt pénz nála és ezt szégyelte megmondani, adósságot sem akart csinálni, mert takarékos ember és sajnálta volna a pénzt a borért. 150 schillinget azért mondott, hogy társai előtt nagyobb tekintélye legyen. Tehát a hiúsága és kapzsisága ragadtatta őt arra, hogy lopás megtörténtét hazudja és nem átallotta a két ártatlan, becsületes embert meghurcolni, akiknek — melleleg megjegyezve — a borát előzőleg jóízűen fogyasztotta.

A Szut, és a kriminalisztikai elmélet is azt tanítják, hogy bűncselekmény gyanúja esetén, először mindig a mi történt kérdésre kell választ keresni, vagyis megállapítani, hogy történt-e egyáltalán bűncselekmény, ha igen, milyen. Az alanyi rész tisztázásához, vagyis, hogy ki az elkövető, csak akkor nyúlhatunk, ha már tisztában vagyunk vele, hogy mi történt. Ha ez a sorrend elmarad, gyakran ártatlan embereket hurcolunk meg, vagy pedig a nyomozás legalább is helytelen irányba terelődik.

Németországban, Jéna városában egy 11 gyermekes családnak 7 év alatt 6 gyermeke halt meg, majdnem mindegyik arzénmérgezés jellegzetes tüneteivel. A szülők gyanúba keveredtek. Úgy vélték, hogy a nagy gyermekáldást igyekeznek ellensúlyozni olyan módon, hogy a felesleget egyszerűen elteszik láb alól. Vizsgálati fogságba kerültek. Vád alá helyezték őket és elítéltetésük be is következett volna, ha a szakértői vizsgálat nem derít fényt az esetre. Megállapították ugyanis, hogy a lakás 6 szobájának tapétája és falfestése arzént tartalmaz és a mérgezés innen származik. A gyermekszobák

megállapított arzéntartalma elegendő lett volna 900 felnőtt vagy 2000 gyermek megmérgezésére. A gyermekszobák nedvesek és fülledtek voltak, a falak penészesek. Ezek a tényezők eredményezték az arzéntartalmú falfesték vegyi bomlását.

Egy amerikai asszonyt azzal vádolták, hogy férjét, három gyermekét, nővérét és sógorát meggyilkolta, hogy a biztosítási összegekhez jusson. Itt is a szakértő szerepelt mentőangyalként. A hálószobák matracáiban levő lószőr között volt véletlenül nagy mennyiségű arzén, melynek apró részecskéit a rajtuk alvók belélegyítették.

1907-ben Bruxellesben több arzénmérgezés fordult elő. A mérgezéseket egy újfajta, Angliában gyártott levélpapír okozta, amely erősen arzéntartalmú volt. Két fiatal hölgy súlyos arzénmérgezésben betegedett meg, mert a vőlegényüktől kapott és ezen a papíron írt leveleket csókolgatták.

Az előző apróságban a példák mérgezések. Ezzel kapcsolatban az alábbiakban néhány méreggel, de szokatlan módon elkövetett gyilkosságot ismeretnek.

A quitoi érseket az áldozóborba kevert méreggel gyilkolták meg. Egy apát áldozóborába, a kis áldozókánába strichnint tettek. A pap érezte a keserű ízt, de mégis kiürítette. Egy orvos, dr. Palmer, betegének mérget adott morfiumpirulákban. Egy másik berni orvos, dr. Danner, betegének a mérget „chininesbor“ nyújtásának ürügye alatt adta be. Egy Hoosford nevű gyilkos a mérget unokanővéreinek, akít teherbe ejtett — mint magzatelhajtó szert küldte. Ismeretes, hogy Hofrichter főhadnagy előtteseinek, akiket el akart láb alól tenni, mérgezett labdacsokat küldött azzal, hogy azok a férfierőt növelik.

S. Mária, egy brünni tisztviselőcsalád gyermeke, mint gépirőleány kereste a kenyerét. A csinos fiatal leányt a férfiak körülrajongták, de különösen egy K. J. nevű gyógyszerész udvarolt neki hevesen. A leány tudni sem akart a szerelmes gyógyszerészről, aki szerelmével formálisan üldözte. A gyógyszerész szerelme így lassanként gyűlöletté változott át. A leány egy szép napon betegeskedni kezdett. Minden jel mérgezésre mutatott, de sehogy sem tudtak rájönni, hogy milyen méreg és milyen úton jutott a testbe. A megoldást a véletlen hozta. Valamilyik családtagnak egy alkalommal feltűnt, hogy a leány írógépének egyik billentyűje különös módon világít. Mint a világító számlapú órák mutatói és számai. Megvizsgálták a billentyűt. Az elemzés megállapította, hogy a billentyű rádium-chlorbárium oldattal van preparálva. A különös mérgezési tünetekre nézve itt volt a megoldás. A szájak egyenesen a gyógyszerészhez vezettek, aki cselekményét beismerte. A visszautasított, önértében, hiúságában vérgig sértett szerelmes ilyen módon állt bosszút. A billentyűket méreggel kente be, amelyet a leány gépirás közben az ujjával felszedett. A méreg ilyen úton apró adagokban jutott állandóan a szervezetbe. A leányt sikerült kigyógyítani, a gyógyszerésznek pedig gyilkosság kísérlete miatt kellett a bíróság előtt felelnie.

1921-ben két hivatásos bűnöző, két testvér került hurokra. Végleg, mert olyan kiszabható összbüntetés

Kormányzó Ur Ó Főméltósága gödöllői tartózkodása végén fogadja a csendőrkülönítmény díszelgését.

tést kaptak, hogy bűnöző pályafutásuk lezárult. Mindketten viharos multra tekintettek vissza. Egész eddigi életük nagystíliú betörések, szabadságvesztésbüntetések sorozata volt, amelyet a börtönökből nagy agyafurtsággal és vakmerőséggel végrehajtott többrendbeli szökések tarkítottak. Szakmájuk a betörés volt, de ezenkívül mesterei voltak az úgynevezett homlokzatzemelésnek is. A betörések szűkebb helyszínére gyakran olyan nyaktörő uton jutottak, hogy teljesítményükkel mint elsőrendű nemzetközi artisták is megkereshették volna a kenyérüket. Ez a két jómadár egy alkalommal egészen eredeti uton jutott a legtökéletesebb betörőszerszámokhoz. Hajmeresztő homlokzatzemelésével betörték a rendőrség bűnügyi múzeumába és onnan elemelték az ott oktatási célokra közszemlére tett és hosszú évek fáradságos munkájával összegyűjtött betörőszerszámokat. Következő vállalkozásaikat már ezekkel hajtották végre, mégpedig az eszközök kiváló használhatósága következtében igen jó eredménnyel.

A bűnöző tisztában van cselekménye következményeivel, de azokat természetesen nem szívesen vállalja. Minden tőle telhetőt elkövet tehát, hogy cselekménye felderítését megnehezítse. Az egyik közkedvelt módszer, amely ezt a célt hivatott szolgálni, a félrevezetés. A bűnöző olyan adatokat kohol, úgy igyekszik beállítani a helyszínt, hogy cselekménye

lehetőleg még bűncselekmény látszatát se keltse, de legalább is úgy, hogy a gyanu ne terelődhessen ő reá. E téren néha egészen egyszerű emberek hihetetlen leleményességről és detektívregényeknek is becsületére váló fantáziáról tesznek tanuságot. E félrevezetési munka szerencsére sohasem tökéletes. Ezt részben a félrevezető tudatlansága, gyakorlatlansága, részben a bűncselekmény elkövetésével járó lelkiállapot okozza. Úgynevezett helyzethibák jelentkeznek, amelyek felfedezése az egész mesterkedést leleplezheti.

1937 március 4-én özv. P. F.-né marcali lakost a lakásán holtan találták. A csendőrség megindította a nyomozást és megállapította, hogy az asszonyt saját fia, P. I. gyilkolta meg. A gyilkosságra P. I.-t vadházastársa biztatta fel azzal, hogy elhagyja, ha anyját nem teszi el láb alól. P. I. 2-án este, beszélgetés ürügye alatt betért anyjához. Beszélgetés közben szemrehányást tett az anyjának, hogy törvényes felesége és későbbi vadházastársai mind ő miatta hagyták el. Ebből szóváltás keletkezett, melynek során P. I. rátámadt az anyjára, akinek a nyakára zsebkendőt hurkolt. A zsebkendőt addig szorította, amíg élet volt benne. A hullát egy másik szobába fektette, lehúzta róla a tépett véres ruhát és más ruhába öltöztette. Ezután a zsebében készen tartott üvegből 1 dl-nyi sósavat a hulla szájába öntött, az üres üveget pedig mellé helyezte, hogy ezzel az öngyilkosság látszatát keltse. A dulakodás nyomait eltüntetve a szobát kisöpörte és eltávozott. P. I. tudat-

A volt cs. és kir. haditengerészet hősi halottainak emlékműve.

lanságában nem számított arra, hogy a törvényszéki orvos a fulladásos halált és azt is meg tudja állapítani, hogy milyen sérülések keletkeztek már a halál után (savmarás), nem gondolt az áruló fojtogató nyomokra és a kriminalista éles szemére sem, akinek azonnal feltűnt a szépen kiterített hulla, a rend és tisztaság körülötte, ami élénk ellentétben állott a sósavivás okozta, szörnyű kínokkal járó, vergődéssel.

Öngyilkosság vagy gyilkosság egyébként gyakran felmerülő kérdés a nyomozási gyakorlatban. A kriminalista hibázik, ha e kérdés megoldását kizárólag az orvosszakértőre bizza. Az orvosszakértő objektív megállapításának és a nyomozás által felszínre hozott egyéb adatoknak együttesen, egymást kiegészítve kell itt világosságot teremteni.

Csehországban egy parasztgazda holttestét tanya felszerében felakasztva találták. A rendőrségen a hozzátartozók bejelentették, hogy a gazda öngyilkos lett. A helyszín az első pillanatban ezt igazolni látszott. A nyomozást azonban, szerencsére éles szemű, jó kriminalista vezette, aki a holttest minden porcikáját és a környezet minden legapróbb részletét alaposan szemügyre vette. A hulla lábán cipő volt, még pedig szép, tiszta, fényesre puccolt cipő, amelynek talpán a legkisebb talajrészecske, piszok, vagy sár sem volt felfedezhető. Ezzel szemben az udvart már

napok óta feneketlen sár borította úgy, hogy száraz lábbal senki sem juthatott a pajtába. Ez az ellentét lerántotta a leplet a beállításról. Világos volt, hogy a holttestet úgy vitték a pajtába, ott felakasztották, hogy az öngyilkosság látszatát keltsék. A tettes a gazda egyetlen fiának a személyében derült ki, aki az atyját megfojtotta, hogy a vagyonhoz hozzájuthasson.

D. Gy. kerülőt a tiszavalki határban 1937 július 30-án szétroncsolt fejjel holtan találták. A hulla mellén a bőr alatt több sörétszem volt látható. Első pillanatban nem lehetett megállapítani, hogy bűncselekmény, baleset vagy öngyilkosság történt-e. Az esetet a mezőkeresztesi őrs és miskolci nyomozó alosztály karöltve lefolytatott nyomozása és a törvényszéki orvosi boncolás tisztázta. A kerülő öngyilkosságot követett el. Végrehajtására egészen különös módot választott. A helyszínen a hulla közelében 8,5×15 cm méretű fűzfadeszka-darabot találtak. A deszka egyik oldalára 38×83 mm nagyságú vaspánt, a másik oldalára 35×40 cm nagyságú bádoglemez volt két szeggel felerősítve. A deszka, bádoglemez és vaspánt a középső részén át volt lyukasztva. A lyukban egy elsütött, fenekén szeggel átütött vadásztölténygyutacs volt beerősítve. A deszka alsó részén, amerre a gyutacs feneké nézett, több ütési nyomot lehetett látni. A deszka csőalakúán átlukasztott részének belső falai löporfüstök voltak. A közelben 7,8 cm hosszú elhajlott vasszeg hevert a földön. A talajt körös-körül az elhalt fejéből származó cafatok, esontdarabkák borították. Több helyen kenderkőc-maradványok is voltak.

A hulla feje az áll és a száj környékén teljesen széjjel volt ronszolva. A sebet mindenütt kékes-szürke füstcsapadék borította. A pofa baloldalán hasításszerű lövési barázdák látszottak, amelyek egyes sörétszemeknek felelhetnek meg. A jobbkez tenyér-része véres volt. A balkéz tenyere füstcsapadékos és itt a bőrbe számos el nem égett löporszemese volt beékelődve. A törvényszéki orvos megállapította, hogy a sérülést nagyon kis kezdősebességű, erősen szóró lövészközből, közvetlen közelről származó lövés okozta. A ronsolásokat a löporgázok és a sörétöltés együttesen idézték elő.

Ezekből az adatokból megbízhatóan rekonstruálni lehetett a történeteket. Az elhalt a deszkába fűrt lyukba erősített gyutacsra löpört és sörétet helyezett és azt kőccal úgy, ahogy lefojtotta. A deszkába fűrt lyuk képezte a löszerszám csövét. Ezután fölhajolva, a szeg segítségével elsütötte a gyutacsot. Nem találta rögtön el, innen származnak a deszka alsó felületén az ütőgetési nyomok. A lövést valószínűleg a szájába akarta irányítani, de utolsó pillanatban elmozdulhatott úgy, hogy inkább az állrészt érte. Zavarólag hatott, hogy a sérüléstől származó vértócsa és a lövészköz a kunyhó előtt, míg a hulla néhány lépésre a kunyhóban feküdt. Ezt eloszlatta a boncolás ama megállapítása, hogy az elhalt sérülése után tehetett még néhány lépést.

A nyomozás megállapította, hogy az elhalt az utóbbi időben kedélybeteg volt, nem érdeklődött semmi iránt, a búskomorság tünetei mutatkoztak rajta. A boncolás ennek az okát is megállapította, mert az elhalt agyában tyuktojásnyi kötőszöveti da-ganatot találtak.

A tengerész-emlékmű leleplezésén megjelent, volt tengerész

bajtársak díszmenetét fogadja a Kormányzó Ur Ó Főméltósága.

Egy erdőcskében idősebb ember hulláját találták, a hulla egy fa oldalágán függött. Az eset öngyilkosságnak látszott. Az alapos helyszíni szemle során azonban a hulla közelében, a puha erdőtalajban emberi test fekvési nyomát fedezték fel. A testnyom eléggé éles benyomat volt. A nyom méretei a hulla méreteivel egyeztek. A nyomot gipsszel kiöntötték. Az öntvény durva textilanyag mintáját mutatta, amelyet könnyűszerrel azonosítani lehetett az elhalton levő ruházat anyagával. A fekvési nyom mellett azonban két térdbenyomatot is találtak. Ezt is kiöntötték a gipsszel. Az öntvényen látszó textilminta a halott ruházatainak szövésétől teljesen elütött. A halott tehát először feküdt és mellette egy második személy térdelt. Ebből gyilkosságra következtettek. A nyomozás ilyen irányban indult meg és rövidesen a tettes kézrekerítését eredményezte.

Rómában, a Szent Péter-templom előtti téren hasonlóan, mint Velencében a Szent Márk-téren, számtalan galamb tanyázik. Egy alkalommal szép napsütéses időben a külföldi turisták tömege nyüzsgött a téren, akik közül többen a galambokat etették. A galambok szelídek, kézből is kicsipegetik a nyújtott eledelt. Ilyen helyről természetesen nem hiányozhatnak az utcai fényképezők sem, akik a turistákat a galambokkal egy-egy pillanatfelvételen megörökítik és rögtön felveszik a készítenő képekre a rendeléseket.

A tér egyik sarkában, a tőlük megszokott szobor-
merekvességgel carabinieri járőr állott és csendesen

figyelte az életétáruuló tarka képet. Egyszerre csak különös dologra lettek figyelmesek. Az egyik fényképező nagyon kedvelte a galambokat, mert felvételei közben eleséget is szórt nekik, mégpedig állványa közvetlen közelében. A galambok ott szedegették a szemet a fényképező lábai körül. A carabinieri azonban azt is észlelték, hogy azok a galambok, amelyek túlközel jutottak a fényképezőhöz, a fényképező egy hirtelen mozdulatára eltűntek a nagy fekete kendőben, amely a fényképező fejére és masinájára volt borítva. A fényképező ugyanis látszólag nagy buzgalommal masináját igyekezett a felvételhez beállítani. A járőr a furcsa jelenségnek a végére akart járni. ezért a fényképezőt egész felszerelésével együtt bekísérték a közeli őrszobába, ott megmotozták, de a galambokat nem találták nála. Az őrszobaparancsnoknak jutott eszébe a hatalmas fényképezőgépet — a fényképező erélyes tiltakozása ellenére — kinyitni. A gép belsejéből három borzastollú, megriadt galamb került elő. A fényképező most már elcsendesedett és töredelmesen beismerte, hogy e különös módszerű galambvadászatot már hosszú idő óta folytatja és ebédjét rendszerint így szerzi meg a Szent Péter-térről.

Régi igazság, hogy a nyomozásnál éles megfigyeléssel, alaposággal arra kell törekedni, hogy a legnagyobb, legjelentéktelenebbnek látszó nyomot, elváltozást, bűnjelet is felfedezzük. Az ilyen apróságoknak gyakran nagy jelentőségük van. Már nem egyszer adták a rejtély kulcsát a nyomozás kezébe.

Egy gyilkosságnál a helyszínen meggörbített gombostűt találtak. Talán sohasem találták volna meg a tettest e nélkül a bűnjel nélkül. A nyomozás emberei a tűt mindenkinek megmutatták, míg végre több tanú akadt, aki elmondta, hogy N. N. régi pipájának a kupakja van ilyen gombostűvel a pipa kelyhéhez erősítve. Ez szolgáltatta N. N. ellen az első gyanúmomentumot. A tettes az ő személyében derült ki.

Németországban egy alkalommal kosárba csomagolt gyermekhullát találtak. A kosarat kívül-belül alaposan megvizsgálták. A fonat közé ékelődő tisztátalanságok között öt parányi gipszdarabocskát találtak, amelyekhez valami zöld festék tapadt. A gipszdarabokat gondosan megőrizték. Egyéb adatok alapján több gyanúsítotthoz jutottak. Ezek egyikénél a házkutatás során két zöldrefestett gipszszobrot találtak. A szobrokról apró részecskék le voltak töredezve. Ezekhez a hiányokhoz a kosár fonatában talált gipsztörmelék tökéletesen hozzáillett. Még néhány terhelő adatot szereztek be és a gyanúsított beismerő vallomást tett.

A berlini rendőrség bűnügyi múzeumában az egyik üvegszekrényben parányi acélforgács fekszik. Ezt az apró kis bűnjelet kasszafúrással gyanúsított ember ruháján fedezték fel. Az illető tagadta bűnöségét. Az acélforgácsról azt adta elő, hogy az a műhelyében végzett reszelőmunkából származhatott. A szakértői vizsgálat ezt az állítást megeáfolta és bebizonyította, hogy a parányi acéldarabka nem reszelésből, hanem fúrásból ered. A szakértő ezenfelül a megfúrt kassza anyagából való származását is ki tudta mutatni. Ez a jelentéktelennek látszó semmi, melyet a személymotaózt és személyvizsgálatot végző rendőrtisztviselő éles szeme felfedezett, kriminalisztikai érzéke pedig a szakértőhöz juttatott, a vádlottat nyolc évre a börtönbe juttatta.

Egyszer a helyszínen hajszálakat találtak. A szakértői vizsgálat megállapította, hogy a hajszálak gazdája a haját a közvetlen múltban nyiratta. A környék borbélyainál való érdeklődés nyomra vezette a kriminalistákat.

Két barát kocsin kirándult, a lovak megvadultak, elragadták a kocsit. Az egyik barát kizuhant a kocsiból, halálraázta magát. Baleset. Minden nyomozás feleslegesnek látszott. A nyomozás azonban gyanakvó, szakképzett kriminalista kezében volt. Szokászerűen a legnagyobb alaposággal végigvizsgálta a kocsit minden porcikáját. A vizsgálat nem volt eredménytelen. A kocsit hátsó falán apró freccsent vérnyomot talált. A vér embervérnek bizonyult. Ez a megállapítás megingatta az egyszerű „baleset”-be vett hitet. A további nyomozás egész más tárgyi tényálladékokat állapított meg. Az életben maradt barát féltékenységből a kocsit mögött agyonverte áldozatát és a baleset meséjét koholta. Az első pillanatban teljesen feleslegesnek látszó okoskodás, „nagyképűség” ilyen jutalmat hozhat.

Egy eselédleányt gazdái távollétében ismeretlen tettes megfojtott és a lakást kifosztotta. A gyilkos a lakástulajdonos legjobb ruháit magára öltötte, saját rongyait pedig otthagya a helyszínen. A nagy apparátussal megindított nyomozás egyelőre nem járt eredménnyel. Senki sem látott a kérdéses időben gyanús személyt a lakás körül. A tettes kilétét sűrű homály fedte, úgylátszott, hogy az eset kideríthetetlenül

fog maradni. A kölni ügyészség a gyilkos ruháit vizsgálatra dr. Loock bírósági vegyészhez küldte abban a reményben, hogy a vegyész talán meg tud olyan valamit állapítani, amely a tettes kilétének tisztázására irányuló nyomozásnak kiinduló pontul szolgáltathatna.

A vegyész a következőket találta: egy vörösbe játszó szőke bajuszszálat, több szőke hajszálat, dohánymaradványokat, növénymaradványokat, fehér kenyérmorzsát, halpikkelyeket; az egyik zsebből két szál gyufa került elő, melyek gyújtógyurmája ultramarinnal volt festve (ez igen ritkán fordul elő). Az öltöny zsebei, bélése több helyen meg voltak foltozva. A foltozás nem szabóra, de azért igen ügyes kézre mutatott. A lelethől levont következtetések segítségével a vegyész a tettesről a következő képet rajzolta: haja szőke, bajusza vörös szőke, erős dohányos; a fehérkenyér-morzsa, halpikkelyek és növényi maradványok együttes előfordulása csavargóra mutat; az ügyes foltozás munkája nem ütötte meg a szakképzett szabó munkáját, de látszott, hogy azt az illető tanulta; feltevés: börtönviselt ember; ultramarinnal festett kék fejű gyufát Köln nagyszámú menhelye (Herberg) közül csupán két helyen találtak. Ezek a megállapítások irányt szabtak a nyomozásnak, amelynek során a gyilkos kézre is került. A szakértő következtetései, amelyeket a felsorolt, látszólag jelentéktelen adatokra épített fel, mindenben helytállóknak bizonyultak.

(Folytatjuk.)

A „székely” 82-esek.

*Friss levegővel mosakodtak
és napsugárral törülköztek, —
a holdtól balladát tanultak,
erdő-mezővel takaróztak,
víg madárdalban szenderültek...*

*Mikor marsoltak, döngött a föld
s az Isten tapsolt ezer kézzel, —
angyalok jártak csüddöngölőt
a nótázó regiment fölött
s a táj bételt lobogó kéjjel!*

*Szemeik mint vésztüzek égtek,
ha a dobot rohamra verték
és Istentől csak annyit kértek:
se nekik, s az ellenségnek
ne segítsen, — csak csodálkozzék!*

*Hol harcba kezdtek, mindig győztek,
ha dideregtek, ha koplaltak,
nem lehetett senki se hősebb,
vagy halottabb a temetőnek,
ahogyan ők dalolva haltak.*

*A nagy Horniszt már lefujt mindent...
a múlté már a sok dicsőség...
de feltámad e Regiment,
ha csatazajjá lesz a Csend
és szívárványos lesz az ég...*

*És levegővel mosakodnak
és napsugárral törülköznek,
a holdtól új époszt tanulnak,
a Kárpátokra ráborulnak,
s víg madárdallal szenderülnek...*

vitéz dr. Gereöffy Géza százados.

A szombathelyi esendőrkerületi parancsokság laktanyájának új épülete.

A Ruxton-eset.

Írta: Dr. KENYERES BALÁZS nyug. egyet. tanár.

Jelentékeny díszművel gazdagították a törvényszéki orvostan irodalmát John Glaister, a törvényszéki orvostan glasgowi és James Brash, a bonctan edinburghi egyetemi tanára, akik hatalmas nagy kötetben kiadták a Ruxton-eset orvosi vonatkozású anyagát.*

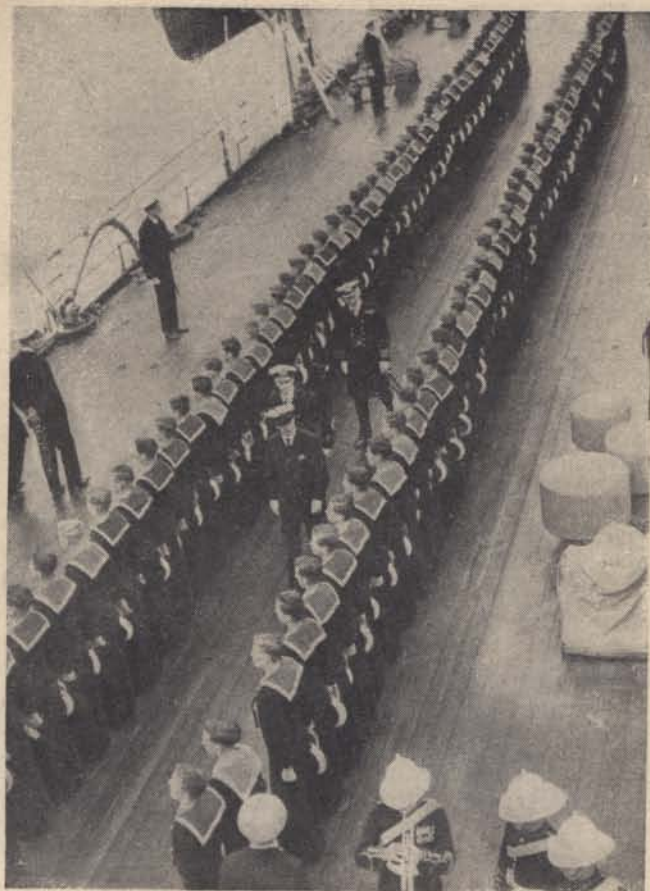
Diszmvé avatják a kötetet egyrészt a benne megnyilvánuló alapos tudás, a fáradságot nem ismerő buzgalom és a szigorú tárgyilagosság, amellyel a szerzők széleskörű tudásukat az igazság szolgálatának rendelkezésére adják, másrészt annak fényes kiállítására. A legfinomabb fényezett papíron, nagy nyolcadrét alakban megjelent, 284 lapra terjedő és 172 szebbnél-szebb képpel díszített könyv azt az anyagot állítja az olvasó elé, melyet a szakértők az esküdtbírók elé terjesztettek. Ennek a meggyőző

erejű anyagnak tudható be, hogy a manchesteri esküdtbírók már az első tárgyalás alkalmával meghozta a marasztaláshoz szükséges 12 szavazatból álló, tehát egyhangú verdiktjét.

Mi, szegény magyarok, akiknek szintén voltak nagyértékű, becsületesen feldolgozott hasonló esetein (pl. a Bodnár Istvánné gyilkossága), irigységgel társult bámulattal nézhetjük, hogy Angliában milyen hatalmas segítő társak állottak rendelkezésére a törvényszéki orvostannak a bűnügy tisztázásának munkájában s a takarékoskodik kényszere által megnehezített helyzetünkben el sem tudjuk képzelni, hogy a szerzők honnan vehették hatalmas munkájuk megjelentetésének jelentékeny költségeit.

Munkájuk közben a szakértők igénybe vehették más szakmák egyetemi képviselőit, fogászati intézetek, Röntgen-intézetek, fényképező laboratóriumok vezetőinek segítségét. Megértő, buzgó támogatók voltak a vádhatóság tagjai, a rendőrség alkalmazottai, akik a bűnjelek gyűjtésében, azok megőrzésében, rendelkezésre adásában és a szakértők által szükségesnek tartott adatok beszerzésében vetélkedtek egymással. A rendőrség alaposan képzett fényképésze készítette a szebbnél-szebb felvételek nagy tömegét, rendőrtisztviselő készítette el nemesemlethenként annak a háznak pontos tervrajzát, amelyben a bűncselekmény történt, de az egész háznak

* John Glaister M. D., D. Sc., Barrister at Law, Regius Professor of Forensic Medicine, University of Glasgow and James Conper Brash M. A., M. D., F. R. C. S. Ed. Professor of Anatomy, University of Edinburgh: Medico-Legal Aspects of the Ruxton Case. With one hundred and seventy-two illustrations. Edinburgh, E. & S. Livingstone 16 and 17 Teviot Place 1937. Az előkészítő eljárás és a fő tárgyalás lefolyását külön kiadvány ismerteti, amely a Hodge and Comp cégnek „Notable British Trials” című gyűjteményében jelent meg.

Tengerészek reggeli szemléje.

szétszedhető mintáját. A rendőrség daktiloszkópiai osztályának alkalmazottja 11 napot töltött a bűntény házában ujjlenyomatokat gyűjtve.

Egyrészt a rendőrségnek ez a nagy buzgalma, másrészt az a körülmény, hogy a szerzők munkájukat külön elismeréssel a nyomozást megindító skót és az azt befejező angol rendőrségnek ajánlották, arra a következtetésre jogosít, hogy a rendőrség vállalhatta a könyv megjelentetésének mindenestre jelentékeny költségeit.

Az eset maga — gyilkosság az áldozat holttestének feldarabolásával — a bűntények történetében nem egyedülálló. Röviden összefoglalt története következő: 1935 szept. 29-én Skócia kis városában, Moffatban sziklás fenekű patakon átvezető híd alatt részint ruha-, illetve ágyneműdarabokba burkolt csomagban, részint szabadon fekvő halottrészeket találtak. Közöttük volt a Sunday Graphic és Sunday News újság szept. 15-iki számának egy pár darabja is. Másnap, harmadnap, továbbá október hó 4-én, végül november hó 4-én további holttestrészek kerültek elő, részint a patak medrének mélyebben fekvő részéről, részint az országot melletti mezőről. Az előbbieknél fekvése elárulta, hogy azokat a megduzzadt patak vize vette magával, amiből tekintettel arra, hogy szept. 15. és 18. között volt nagyobb eső, következtethető volt, hogy a holttestrészek bedobása az említett napok valamelyikén vagy azokat megelőzően történt.

Az első lelet darabjait feltalálásuk napján a kisváros két orvosa, dr. Millar edinburghi és dr. Glaister glasgowi egyetemi tanárok vizsgálták meg. Nyilvánvaló volt már akkor, — minthogy két fejet találtak — hogy legalább két egyén feldarabolott holt-

testének részei kerültek elő. Megállapította az első futólagos vizsgálat, hogy a gyilkosság és a holttestek feldarabolása mintegy 10 nappal előbb történt, hogy a tettes vagy tettesek mindkét fejről lenyúzták a fejbőr nagyrészét, levágták a füleket, orrot és ajkakat, kihúzták a fogak egy részét és eltávolították a szemeket, nyilván a felismerés megakadályozásának szándékával. Megállapította a vizsgálat azt is, hogy a feldarabolást késsel, fűrész igénybevétele nélkül, olyan egyén végezte, aki az izületek alkotása iránt tájékozódva volt. Nem került elő az egyik holttest törzse, hiányzott az egyik jobb láb, az egyik balláb öreg ujjának egy része és két kéz összes ujjainak vége, amely utóbbi esonkítás azért történt, hogy ujjlenyomatokat ne lehessen készíteni, vagy azért, mert a körmökön voltak a felismerést lehetővé tevő tulajdonságok, jelek. Minthogy a felismerést biztosító beható vizsgálatot a kisváros halottaskamrájában elvégezni nem lehetett és a kisvárosban a holttestrészek konzerválására sem volt mód, azokat az edinburghi egyetem bonctani intézetébe szállították. Közben a rendőrség az addigi megállapításokat körözvénybe foglalva, a lapokban közzétette a feltalált ruha- és ágyneműdarabok leírásával és fényképével s külön felszólította az autogarázsok és benzinkutak tulajdonosait, hogy amennyiben gyanús utasokat láttak, tegyenek jelentést. Eredményt különösen azon az alapon vártak, hogy egyszerre két egyén tűnt el. Ilyen eset egyetlenegy szerepelt Skócia egy másik kisvárosának, Lancasternek a rendőrségi nyilván tartásában.

Az eltűnt egyének egyike volt Ruxton orvos felesége, a másik gyermekeinek fiatal nevelőnője, Mary Rogerson. Szeptember 29-én az orvos más ügyben járt a rendőrségen s ekkor mellékesen megjegyezte, hogy elég sok baja van, mert mintegy két hét előtt felesége eltávozott és nem tudja, hová ment.

Október 2-án a nevelőnő mostohaanyja — akit az orvos azzal igyekezett megnyugtatni, hogy lánya teherben volt és feleségével azért utazott el, hogy a magzatot elhajtassa — nyugtalankodva szintén a rendőrséghez fordult. Ez kihallgatta az orvost, aki elismerte, hogy a lány feleségével szeptember 15-én reggel utazott el Edinburgba.

Október 9-én R. újból önként megjelent a rendőrségen és méltatlankodva afőlött, hogy őt a noffati-ügybe belekeverik, megadta felesége személyleírását és kérte körözését. Közben újabb gyanúokok is merültek fel ellene. Kiderült, hogy feleségére féltékenykedett és vele rossz viszonyban volt. Akadtak tanúk, akik a holttestrészek burkolására használt egyes ruhadarabokat a nevelőnő tulajdonaként ismerték fel, mások, akiknek R. véres szőnyegeket és ruhákat adott ajándékba.

Mindezeknek az adatoknak a birtokában a nyomozás a legnagyobb eréllyel folyt tovább. Két ízben tartottak a gyanúsított lakóházában szakértőként kijelölt egyetemi tanárok közreműködésével helyszíni szemléket, vérnyomokra gyanús tárgyak tömegét foglalva le. Az eljárás alaposságát bizonyítja, hogy a házban levő és a házból az udvarra nyíló vizet levezető csatornákat is szétbontották, vért és egyéb nyomokat keresve. Találtak vérnyomokat, zsírszövetcsapásokat, amelyek nagyrészének emberi eredetét tudták megállapítani.

Minthogy bizonyítékok tömege szolt R. bűnösége mellett, tagadása dacára, 1935 nov. 26-án felesége és a nevelőnő meggyilkolásának vádja alá került. Úgyét 1936 március hó 2-ától 13-áig tárgyalta a manchesteri esküdtbíróóság, halálos ítéletet hozva, amelyet a fellebbezési bíróság is jóváhagyott.

A legfontosabb kérdése volt az ügynek a személyazonosság kérdése, amelyet a szakértők a törvényszéki orvostan dicsőségére, fényesen megoldottak annak dacára, hogy orvosi tudással rendelkező tettes mindent megtett a felismerés lehetetlenné tevésé érdekében. Munkájuk megérdemli a legmeszebbmenő elismerést. Éppen azért, mellőzve az ügynek többi bizonyítékát, csak a személyazonosság megállapításának fontosabb adataival foglalkozom.

Az egyetem bonctani intézetében a holttestrészeket mindenekelőtt megmosták, a rajtuk nyüzsgő nyűveket aetherrel elpusztították és azután az egyes részeket 2½%-os formalinoldatba helyezték. Három nap múlva kerültek a feldarabolt részek a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol azokat rendbe rakták és megfelelő jelzésekkel ellátva, üvegedényekbe, gyenge alkoholba helyezték.*

Az első vizsgálat anyagát 70 darab holttestrész szolgáltatotta. Azokat a szakértők — amennyire lehetséges volt — közös tulajdonságuk alapján a két fej körül csoportosítva, kétfelé választották, amikor is kiderült, hogy számfeletti rész nincsen, tehát csak két holttest darablatot fel. Következett a törvényszéki orvostani előírásnak megfelelően a nemnek, az életkornak, majd a természet meghatározása, amit a szakértők különösen a porcok és csontok viselkedésének tekintetbevételével állapítottak meg. A lány részek vizsgálata erősen háttérbe szorult, valószínűleg azért, mert ezt a formalinba való áztatás megnehezítette.** Ez különben nem volt baj, mert a porcok és csontok vizsgálata is biztos eredményt adott. Megállapítást nyert, hogy mind a két holttest nőnek a holtteste, hogy az elhaltak egyike kb. 20, a másik kb. 35 éves volt, továbbá

* A fentebbi eljárás törvényszéki orvosi szempontból kifogásolható azért, mert a lemosás fontos bizonyítékokat eltüntethet. A Kodelka hentesmester holttestrészein például rájuk cseppent stearyngyertyamaradványokat és meggyújtott gyufaszálmaradványokat találtunk, ami arra a következtetésre jogosított, hogy a feldarabolást gyertyafény mellett, tehát olyan helyiségben végezték, amely egyébként nem volt világítható. Tapadhatnak a holttestrészekre a tettesről levált tárgyak vagy tárgyrészek is, leszakadt gomb, szakállszőr, szivarhamu vagy egyéb. Nem volt célszerű ugyancsak a fentebbi ok miatt az aetherrel való öntözés sem. Sokkal célszerűbb a nyűvekkel telt részeket jól záró ládába tenni és szénkeveget tartalmazó nyitott üveget helyezni melléjük. Rövid idő alatt a nyűvek mind elpusztulnak. Megfelelő berendezés mellett — kivált halottasházakban — ciángázt is lehetne használni nyűvek és élősdiek pusztítására. Nem célszerű a törvényszéki orvosi vizsgálat tárgyát alkotó holttestrészeknek formalinba való helyezése sem, mert ennek hatása folytán a lágyrészeknek olyan megkeményedése áll elő, amely a vizsgálat eredményét befolyásolja. A szóbanforgó esetben is előkerült a formalinból női szeméremtestnek egy részlete, amely összegyűrődött állapotban kettős hüvely képét utánozta és kevésbé gyakorlott vizsgálót megtéveszthetett volna.

** Hogy mennyire fontos az izmok, vérerek, idegek, a bőr alatti kötőszövet és magának a bőrnek viselkedése a nemnek, életkornak, nemkülönben a feldarabolt részek egymáshoz való tartozásának megállapításánál, láttuk úgy a Léderer-házaspár, mint a Bognár Istvánné gyilkossága esetében.

az is, hogy az egyik közepesnél alacsonyabb, a másik közepesnél magasabb termetű volt.*

Minthogy a meghatározás a törvényszéki orvosi gyakorlat tapasztalatai alapján gyűjtött általánosan ismert adatok felhasználásával és általánosan ismert eljárások alkalmazásával történt, azzal részletesen nem foglalkozom. Viszont kívánatosnak tartom erős hangsúlyozással külön kiemelni azokat a különleges ismertetőjeleket, amelyeket a szakértők a törvényszéki orvosi gyakorlatban eddig nem alkalmazott eljárásokkal szereztek meg, felpróbálva az eltűntek lábbelijét a holttestrészek között levő lábakra, összehasonlítva az eltűntek lakásán szerzett ujjlenyomatokat a holttestrészek között levő kezek ujjhegyeinek rajzolatával és egyeztetve az eltűntek fényképeinek alapján az arevonásokat a koponya-csontokkal.

Arra, hogy feloszlásban levő holttest azonosságának meghatározása céljából az eltűnt egyén kesztyűinek méreteit felhasználták, Gouffé ügyvéd meggyilkolásának esete szolgáltat példát, lábbeliek felpróbálásáról azonban tudomásom nincsen. A szóbanforgó esetben a szakértők mindkét eltűnt nőnek cipőit megszerezték s azután a holttestrészek között levő lábokról előbb gipsz negatívot, majd glicerines zselatinnal rugalmas, tehát hajlítható pozitív mintát öntöttek. Erre a lábmintára — beporozás után — harisnyát húztak és úgy helyezték a cipőkbe. Kiderült, hogy a kisebb láb a nagyobb cipőben lötyög, de a kisebbbe pontosan beletalál, viszont a nagyobb láb a kisebb cipőbe nem fér bele, de a nagyobbba pontosan beleillik nemcsak, de ezen az elferdült öregujj lenyomata is megvan.

Ismeretlen halottak ujjhegyeiről rég idő óta készítenek lenyomatot olyankor, ha kilátás van arra, hogy a lenyomat mását a rendőrség daktiloszkópiái nyilvántartásában meg lehet találni. Arra, hogy az összehasonlításra felhasználható ujjlenyomatokat egyébként is meg lehet szerezni, eddig senki sem gondolt. Pedig a dolog egyszerű, mint a Kolumbusz tojása, mert az ember ujjainak lenyomatai nagyon sok tárgyon, amelyeket érint, megmaradnak. Említettem már, hogy a rendőrségnek egyik embere tizenegy napon át kereste a gyilkossággal gyanúsított orvos lakásán az ujjlenyomatokat. Gyűjtött is három tenyér- és harmincegy ujjbegylenyomatot. Ezeket persze csak az egyik — még pedig a fiatalabb — halott ujjbegyeinek rajzolatával lehetett összehasonlítani, mert a másik halott ujjai meg voltak csonkítva. Az összehasonlításnál tényleg kiderült, hogy a nevelőnő szobájában talált ujjlenyomatok nagy része a fiatalabb halott meg nem csonkított ujjainak lenyomatával egyezik.

Különösen érdekesek azok a megállapítások, amelyekhez a szakértők az elhaltak életében készített fényképeknek és a feltalált két fejnek összehasonlítása útján jutottak. — H. Welcker, a hallei egyetem bonctanára, már 1867 óta sokat foglalkozott az arevonások és az arcot alkotó csontok közötti viszony kérdésével. Pearson angol tanár is 1823 óta több közleményt írt erről a kérdéssel a Biometrika című folyóiratban. Ismételten igyekeztek az arevo-

* A valóságban a nevelőnő 19 éves és 11 hónapos alacsony termetű, Ruxtonné 34 és fél éves, magastermetű nő volt.

nások és csontok közötti összefüggést a gyakorlati életben is értékesíteni. Amikor állítólag híres emberek koponyáját találták meg, a lelet hitelességét régi festményekkel való összehasonlítással igyekeztek ellenőrizni. Viszont, ha hiteles volt a koponya, annak viselkedéséből következtettek a festmény hűségére. Ilyen módon vizsgálták Dante, Schiller, Kant, Raphael, Richelieu és mások koponyáit. 1894-ben His lipesei bonctanár Bach zeneszerző (meghalt 1750-ben) koponyáján igyekezett az arevonásokat felidézni olyan módon, hogy halottak nagy tömegén meghatározta az egyes arecsontok feletti lágyréteg átlagos vastagságát és annak megfelelő vastagságú viaszréteget rakott a csontokra.

A törvényszéki orvostan a fentebbi eljárások iránt, minthogy eredményükkel szemben bizalmatlan volt — alig érdeklődött. Magam is tankönyveimben a His-féle eljárást ismertetve, abbeli kétségemnek adtam kifejezést, hogy azzal az arevonásokat hűen vissza lehetne adni. Amióta azonban a Ruxton-ügy szakértői — új és az eddigieknél nagyobb meggyőző erejű eljárást dolgoztak ki, meggyőződtem, hogy az arevonások és a csontok közötti összefüggés szerepeltetésének van komoly tudományos alapja. Érdekes, hogy a vizsgálatokat a véletlen indította meg. Ugyanis a napilapok közölték az áldozatok arcképét s ezeken feltűnt, hogy R-nének hosszúra nyúlt keskeny, a nevelőnőnek rövid és széles area van. A különbség szembetűnő volt az egymás mellé állított két koponyán is s azt körzővel végzett mérések is beigazolták. Erre a szakértők megfelelő berendezéssel a koponyákról életnagyságú felvételeket készítettek s ezekre ráfektették az arcképekről áttetsző filmekre készített ugyancsak életnagyságú másolatokat. Az eredmény szembetűnő volt. Az arc kép szemei beleilleszkedtek a koponya fényképező szemüregébe, az arc kép orra a koponya orrnyílásának, illetve az orrcsontoknak folytatásaként jelentkezett, a fogak pedig belefeküdtek a koponyán levő foghiányok helyére. Szembetűnő volt, hogy mindegyik koponyának a képe jól beilleszkedett a neki megfelelő arc képének körvonalai közé, a másik arc körvonalai közé pedig semmiképpen sem volt beilleszthető.*

Mint további különös ismertető jelt állapították meg a szakértők a nevelőnő egyik karján a gyermekkorban végzett himlőoltás néhány hegét, amelyet tanuk említettek, valamint a lábnak Röntgenvizsgálatával, amelynek öregujja meg volt esonkítva, hogy azon a tanuk által említett gyulladás valóban fennállott. Mindezeknek az adatoknak alapján a szakértők teljes határozottsággal megállapí-

* Bár ezt a szakértők meggyőző képeken bemutatták, a védelem azokat bizonyítékul el nem fogadta azzal az indokolással, hogy az eljárás kellőképpen kipróbálva még nincs.

Ez indította Brash tanárt — a tárgyalás után — újabb vizsgálatok végzésére, egyben az eljárás tökéletesítésére. Szükség volt erre egyebek között azoknak a nehézségeknek kiküszöbölése érdekében, amelyek az elhaltak arcképének életnagyságra való felnagyítása körül mutatkoztak. A nehézségek megszüntetése érdekében a szerzők ajánlják az arc kép körvonalainak a fényképező kamara homályos üvegére való felrajzolását azért, hogy a koponya képe fényképezés-kor a homályos lemezen megfelelő nagyságban és megfelelő helyzetben legyen beállítható. Ezeknek a próbálkozásoknak meggyőző erejű eredményét a könyv szintén közli.

tották mindkét halott azonosságát, annak dacára, hogy az orvosi ismeretekkel rendelkező tettes a fej-bőr lenyúzásával, a szemek kivájasával, a fülek, orr, ajkak és az ujjak végeinek levágásával és egyéb csonkításokkal is minden tőle telhetőt megtett a felismerés megakadályozása érdekében. Bizonyítója az eset annak, hogy a megfelelő tényállás mellett a kellőképpen kihasználta törvényszéki orvostan az igazságszolgáltatásnak fényes eredményeket termel, de fényes bizonyítója annak is, amit állandóan hirdetek, hogy a törvényszéki orvostan területén rendkívül nagy jelentősége van előforduló esetek közlésének azért, mert ezek tanulságot szolgáltatva, a később előforduló esetek helyes elintézésének eszközeit adják meg, egyben alkalmat adnak a tudomány nemzetközi továbbfejlesztésére. Ez volt az indoka annak, hogy ezt a kérdést a nagyon tanulságos és nagyjelentőségű Csendőrségi Lapokban ismertetni szükségesnek tartottam.

A 31 M. puska megvizsgálása.

Közlő: vitéz SOÓS GUSZTÁV őrnagy.

Őrsparancsnokok, szakaszsparancsnokok és általában az őrsökön megjelenő szemlélő szárny- és osztályparancsnokok feladata közé tartozik a csendőrpuskájának a megvizsgálása.

Az alábbi „Útmutatás”-ban közlöm azt a sorrendet, — azokat a könnyen elsajátítható fogásokat, — amelyekkel a puska idomszerek nélkül szakszerűen megvizsgálható.

ÚTMUTATÁS

31. M. puska megvizsgálására: nem fegyvertisztek és fegyvermesterek számára.

(Idomszerek nélkül.)

(Csak zsirtalanított, — teljesen száraz puskát lehet megvizsgálni.)

Jelmagyarázat: F. = hibát fegyvermester javítja. Gh. = pl. a puskát a gazdasági hivatal cseréli.

I. Külső megvizsgálás:

1. Célgömbvédő a célgömb és a célgömbtőkén mozgásmentesen van-e rögzítve, nem sérült-e? Mozgáshiba, csavarok és azok pontozásai javítandók. (F.)

2. Felső puskakarika és az abban lévő tüske nem mozog-e? (F.)

3. Felső puskakarika alatt az alsó- és felsőágban a csőnek mozogni nem szabad. (Gh.: Puska kicserélendő.)

4. Szíjkegyeleknek megfelelő játéka van-e? (F.)

5. Irányzéktolóka az irányzékkereten húzósan tolható és legmagasabb állásában is rögzíthető legyen. Irányzékkeretnek lötyögni, oldalt kitérnie nem szabad. Felállítva az irányzékrúgónak biztosan kell tartani, — anélkül, hogy a keret előre vagy hátra hajolna. (F.)

6. Felsőág kétvillás ágát az irányzékkapocs erősen rögzíti-e? (F.)

Puskaágyfák nincsenek-e nagyon kiszáradva, lenmagolajjal megfelelően kezelték-e?

7. Alsó- és felsőágyfákon nincs-e olyan sérülés, ami a ruha- és fegyverzeti könyvecskebe nem volna felvéve?

Alsó és felső puskaágy-repedések:

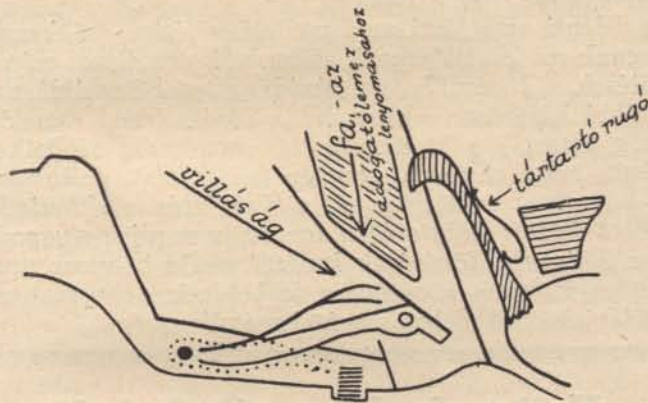
Ha a repedés mellett egy két milliméter nagyságú, bármilyen (D vagy K stb.) betű látható, — az már javított repedés; ha a betű lekopott, a tusaborító leszerelésével ellenőrizzük a javítást: javításnál élével a fába vert hullámlemez, vagy faék látható. Ha a lemez vagy ék a repedést jól összetartja, intézkedést nem igényel (ruha- és fegyverzeti könyvecskebe be van-e írva a gh. által); nagy repedésnél a puska kicserélendő. (Gh.)

8. Összes fémalkatrészek tiszták-e, nincsenek-e repedések, anyagi hibák rajtuk. Cső rozsdafoltja a ruha- és fegyverzeti könyvecskebe be van-e írva? (Gh.)

9. Összes csavarok, — különösen a szekrény első és hátsó csavarja — jól van-e meghúzva?

Ellenőrzési fogása:

Hüvelyk- és mutatóujjakat a hátsószekrény-csavarán tartva — a cső vége gyengén kemény fatárgyhoz ütendő, — mozgás érzésénél a csavarok meghúzódnak. Ha mozgás ezután is megmarad, a szekrénycsavarok cserélendők. (F.)

1. ábra.

II. A závarzat és a zárolás megvizsgálása.

10. Kinyitott zárócsapó és feszítlenített ütőrúgóval a fogantyúrész kb. 10 mm-re hátra húzzuk — és azután elengedjük, — annak az ütőrúgó hatása alatt magától eredeti helyzetébe vissza kell ugornia, — ha nem ugrik vissza, hiba javítandó. (F.)

11. Tokból kihúzott megfeszített ütőrúgójú záródugattyút zárófejjel lefelé 2—3 cm magasságból saját súlyánál fogva egy fatárgyra ejtjük, — a zárolónak a fogantyúrésszel összezáródnia nem szabad, — 5—8 cm-nél záródnia kell. (F.)

Závarzatnak a tokbadugás pillanatában összezáródnia nem szabad (két filléres elhelyezése tilos), hiba. (F.)

12. Teljesen becsukott, leeresztett ütőszegű závarzat minden puskánál hátramoszog 1—3 mm-t. Ez nem hiba mindaddig, míg a billentyűknek a leghátsó állásába való, — erőteljes húzással ezt a hátramoszást teljesen meg tudjuk szüntetni, — biztosító támszeg jó.

Ha a billentyű hátrahúzása után is mozog (1 mm-t is) a závarzat, — fogantyúrész — hiba, azonnal javítandó. (F.)

13. Zároló szétszedésével az ütőrúgót és ütőszegget (gyúszegget) ellenőrizzük, nincs-e törés, — erős surlódási nyom. (F.: alkatrészcsere.)

A zárócsapó megvizsgálása:

14. Záródugattyú betolása után az ütőszeg megfeszítve hagyjuk, — a zárócsapot többször egymásután becsukjuk és kinyitjuk, — ez alkalommal csak az ütőrúgó ellenállását szabad érezni. (F.)

III. Elsütés megvizsgálása:

15. Ha a billentyűt meghúzzuk, mindaddig nem szabad ellenállást érezni, míg a billentyű nyúlványa (csőre) az elcsattantó emeltyű rézsutos lapjára nem támaszkodik. (Érintkezés-vétel.) Ebben a helyzetben a puskának elsülnie nem szabad, — további húzás mellett a puska elsül. *Nehéz-, könnyű elsülés*, hiba. (F.)

16. *A billentyűt rendes állásból előre toljuk, — a puskának elsülnie nem szabad. Előretolás beszünetelése után a billentyűnek eredeti helyzetébe kell visszaugornia.* (F.)

IV. Az adagoló megvizsgálása:

17. Szemléken csak oktató (fadugós) töltényekkel végezhető. A vizsgálat csak úgy lehet eredményes, ha az oktatótöltények 31. M.-ak, a tár 90. M., de egymásba írott HA (hadi anyag) jelzésű, — tökéletes és nem kopott.

A tárnak a szekrénybe való benyomásánál surlódnia nem szabad, — a tártartó kamójának becsapódása gyors és hallható legyen.

A tárt addig nyomjuk lefelé, amíg csak lehetséges. Ha a nyomást hirtelen megszüntetjük, az adogatónak a tárt fel kell emelnie addig, amíg a tártartó kamója a tár orrába kapaszkodik.

További vizsgálathoz a zárdugattyút lassan előretoljuk és megfigyeljük, hogy a zároló feje vagy a fogantyúrész a betolásnál vagy kinyitáskor a tár pófáit nem súrolja-e.

Amikor a zároló a töltényt a tárból kitolja, az adogatónak a töltényt nagy gyorsasággal fel kell emelni úgy, hogy annak pereme a zároló ütközőlapja és a hüvelyvonó közé beugorjon. A töltény lassú emelése az adogató rúgó vagy támrúgó gyengeségét vagy elferdülését mutatja, — azonnal javítandó. (F.)

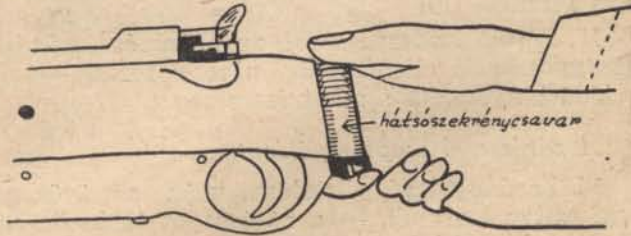
Meg kell figyelni, hogy az előretolt töltény alatt fekvő következő töltényt a zároló kivetőhoronya nem sérti-e meg. Azonnal javítandó. (F.)

A zár lassú becsukása mellett meg kell figyelni, hogy az első töltény kivetése után a következő töltény ugyanolyan helyzetben fekszik-e a zároló alatt, mint az első. Megfigyelés mind az 5 tölténnyel végrehajtható. Adogatósi hibát okozhat az is, ha a szekrénycsavarok nincsenek jól meghúzva.

Ha az 5 töltény a tárból kifogyott, a tárnak a szekrényből magától ki kell esni.

Adogatórúgó, támasztórúgó megvizsgálásánál meg kell figyelni, hogy a rúgóban nincs-e repedés,

a támasztórúgó felső két villás ága nem-e törött. Azonnal javítandó. (F.)

2. ábra.

A támasztórúgó megvizsgálása:

18. Ha a puskában már csak egy tölténnyel töltött tár van és a tártartó kamógombját megnyomjuk, az adogatónak az egy töltényt is a tárral együtt fel kell emelnie.

A támtartórúgó ellenőrzése úgy történik, hogy a tár tartógombját többször megnyomjuk és eleresztjük, annak mindenkor az eredeti helyzetébe kell visszaugornia. (F.)

Adogatási akadályok:

19. A zár és az adogató kipróbálása alatt meg kell figyelni, hogy az alábbi adogatási akadály nem fordul-e elő: a tárból kitolt töltény pereme nem tud a töltényürbe bejutni, hanem a hegye a cső hátsó falának ütközik. Hibás ez esetben a hüvelyvonó, zároló, adogató és támrúgó. Ezt megállapíthatjuk abból is, ha a táskalószert megvizsgáljuk; a töltények hegye erősen sérült. Azonnal javítandó. (F.)

Hüvelykihúzás és a kivetés ellenőrzése:

20. Hüvely- (töltény-) vonó a hüvely peremét erőteljesen át kell, hogy fogja és vezesse.

A hüvelykivetésnek erőteljesnek és gyorsnak kell lenni. (F.)

V/90. M. tár megvizsgálása:

21./31. M. töltényhez csak azok a 90. M. tárok használhatók, amelyeken a tár orra alatt egymásba írott HA (hadi anyag) jelzés van.

Rossz a tár, ha az 5 darab töltényt zörgésmentesen nem tartja. — Rossz tár cserélendő, — céllovésznet után beszolgáltatandó. (Gh.)

VI. A szurony:

1. Szuronyhüvelyben a gyenge pengetartórúgó miatt a szurony állandóan lötyögni (zörögni) fog, — nem képezheti észrevétel tárgyát.

Penge hegységja 1,5 cm. (régii szuronyoknál 2,5 cm. is van, nem képezheti kifogás tárgyát).

Penge két éle kímélendő, elvékonyítás a szuronytörés előidézője.

Markolat a védővassal és markolat hüvellyel nem tudja a nehéz (23—25 dkg.) szurony mozgás nélküli illesztését a puskán biztosítani. Szuronylöttyögés nem képezheti kifogás tárgyát. Fegyvermesterrel mielőbb javítandó. (F.)

Szurony számozása a védővas baloldalán van, egyezik a puská számával.

VII. 31. M. puskán lévő jelzések:

Az alábbi jelzéseknek meg kell lenni puskáinkon:

Csővön:

A töltényür felett, H. jelzés azt jelenti, hogy a puská 31 M. töltényhez használható.

Csővön:

A töltényür jobboldalán „E” betűjelzés, jelenti, hogy a puská erőkémlelési próbán megfelelt.

Tokon:

Jobboldalt K. (klein) vagy M. (mittel), vagy L. (lang) betű jelenti a tokhoz szükséges zárófej nagyságát.

Zárófej: alsó jobboldalán:

K. vagy M. vagy L. betű, nagyságjelzés.

(Ezek a német szavakat jelentő betűrövidítések puskáinknál még megvannak, eltávolításuk csak teljes alkatrészcserével lett volna lehetséges).

Tusaborítón:

A puská száma egyezik a szurony védővasán lévő számmal.

Gyalogcsendőr puskánál: Cs. 1-től,

Lovascendőr karabélynál: Cz. 1-től kezdődik a számozás.

Minden más betű- vagy számjelzés régi, gyári jelzés; eltávolításuk teljes alkatrészcserével lett volna csak lehetséges.

Fenti vizsgálati mód mellett feltétlen csökkenni fognak az ismétléseknél előforduló veszélyes előresülések, lövésnél a záródugattyú-hátrasiklások, utóbbi különösen akkor, ha a lövést leadó csendőr még betartja a Lőutasítás 249. pont azon rendelkezését, hogy célzásnál vegyen érintkezést, célozzon, a billentyűt csattantsa el, a lövés után a billentyűt hátra húzott helyzetében tartva, maradjon nyugodtan s figyelje Lövésének hatását, majd helyezze mutatóujját ismét a sátorvas jobboldalára, vegye puszkáját „Tölts!” helyzetbe és ismételjen.

Vallomások az alkohorról.

— Egy névtelen pályázat anyagából. —

III.

1921-ben léptem be a csendőrséghez. Szarvason végeztem a próbacsendőri tanfolyamot igen jó eredménnyel. Sem akkor, sem azelőtt nem élveztem az alkoholt. Az örsre kikerülve, igen szépen haladtam előre. Közben dícséretben is részesültem. Pár évvel később elvégeztem a közlekedési csendőri tanfolyamot igen jó eredménnyel. Ekkor még fenytésem nem volt. Már be is voltam osztva a budapesti közlekedési örsre. De a bevonulásra már nem került a sor, mert én közben elzülöttem. Ugyanis a tanfolyam elvégzése és a bevonulás között 9 hónap telt el. Rabja lettem az alkoholnak és egymásután jöttek a büntetések, úgy, hogy 9 hónap alatt 3 ízben 40 napig voltam bezárva.

Ezen idő alatt következett volna a magasabb törzsörmesteri fizetési fokozatba való sorolásom, de ez is elmaradt 1 és fél évig, az italozásokért kirótt fenytések miatt. Nem kaptam meg a 270 pengőt. Ezenkívül nem vittek el a közlekedési örsre. Nem mehettem örsparancsnokképző-iskolába. Előljáróim

előtt elveszítettem a bizalmat és a jóérzésű bajtársaim se szívesen tárgyaltak velem, mert azt tartották, hogy a madarat tolláról, embert a barátjáról ismerik meg. Örököltem 2 hold földet, azt eladtam és a földön kívül örökölt 550 pengővel együtt elköhelykedtem.

A sok elfogyasztott alkoholtól gyomorfekélyt kaptam. És az italozásom miatt nemibajt is szereztem. Tehát a saját pénzemen vettem meg ezeket a súlyos betegségeket.

Ez még nem volt elég, hanem tudomásomra hozták, hogy ha még egy ilyen fegyelmi kihágás előfordul részemről, akkor minden további nélkül, ki-méletlenül el fognak bocsájtani.

Az alkohol miatt eladósodtam és a megbízhatóságomat teljesen elveszítettem előljáróim előtt.

Egyszer, kb. 1930-ban rendes szolgálatbanlétem alatt az országúton találkoztam egy velem vizsgázott volt csendőrrel, aki mezitláb, tetvekkkel, éhesen csavargott az utakon; később néhány héttel pedig az egyik uradalmi majorban nyomozás közben találkoztam egy másik volt csendőr bajtársammal, aki ott kanász volt. Mind a kettővel elbeszélgettem és elmondották, hogy az alkoholnak a nyomorultjai, mert testileg, lelkileg tönkre mentek és a kenyerüktől is meg vannak fosztva, mert a csendőrségtől minden nélkül elbocsájtották őket.

Ennek a két rongyosruhájú, éhes, volt csendőrnek a sorsán annyira elkezdtem gondolkodni, hogy számonkértem saját magamtól az elkövetett hibákat. Ennek hatása alatt megfogadtam, hogy én ezentúl a szeszivással felhagyok, amíg teljesen nem késő. Így lettem megint rendes és megbecsülésre érdemes ember. De ha azontúl bármikor megláttam az alkoholt, azonnal eszembe jutott a két rongyos, tetves volt csendőr bajtársam és nem bírtam meginni az italt többé.

Persze, hosszú évek kellettek, hogy megint visszaszerezhessem a régi becsületemet. De hála a jó Istennek, hogy megengedte érnem: amióta nem iszom, sikerült is. Csak hát kicsit késő, mert elveszítettem a fentebb felsoroltakat. Ez igaz, de hol lennék akkor, ha még mindig innék?

Amióta nem iszom, az alábbi eredményeket értem el a józanná vált életmóddal:

Testben: A már-már igen súlyos gyomorfekély betegségem teljesen meggyógyult és ma elmondhatom, hogy egészséges vagyok. Amióta nem iszom szeszt, üdőbb és frissebb is vagyok. Nagyobb a munkakedvem és a teljesítő képességem is.

Lélekben: Előljáróim előtt visszanyertem a magyar ember legdrágább kincsét: a becsületet és a megbízhatóságot. Azóta jutalmat is kaptam. Ez sok lelkiöröm forrása.

Erkölcseiben: Megnősültem, boldog családi élettel telnek napjaim és teljesítem az Isten törvényében előírt emberi kötelezettséget.

Anyagiakban: Amióta nem iszom, 4000 P-t megtakarítottam. Azelőtt adósságom volt.

IV.

Már gyermekkoromban hajlamos voltam az alkohol fogyasztására, de mert szegények voltunk, nem igen ihattam. Idők múltával, amikor azonban odáig jutottam, hogy dolgozni tudtam és egy kevés pénz jutott a kezembe, az első dolgom az volt, hogy

A Japán–kínai harctérről: A Sanghai-i nemzetközi negyed nemzetközi védőrségének angol csapatai.

annak nagyrészét, de sok esetben az egészet alkoholra költöttem. Még az is megtörtént, hogy az alkohol fogyasztása miatt ruhát sem tudtam magamnak venni. Ezt természetesen, amikor az alkohol bódító hatásától mentes, tiszta agyú voltam, sokszor szégyeltem, de amikor pénzem volt, megint csak alkoholt vettem rajta.

Annak dacára azonban, hogy nagy alkoholista voltam, az erkölcsös útról egyébként nem tértem le. 1925-ben lettem csendőr, amittől kezdve még jobban módomban állott az alkohol fogyasztása, mert kaptam a jó zsoldot. De még jobban, amikor a próbacsendőri vizsgát elvégeztem és kikerültem az örsre. Ekkor aztán igazán nekiláttam az alkoholfogyasztásnak. A következmény az lett, hogy teljes étvágytalanság lett úrrá rajtam, minnek következményeképpen teljesen legyengültem. Ekkor el is mentem egy polgári orvoshoz, ki részletesen meg sem vizsgált, megmondta, hogy nagyon sok alkoholt fogyasztok és a legyengülésnek egyedül az az oka. Orvosságot nem is rendelt, hanem azt a tanácsot adta, hogy az alkohol fogyasztásával hagyjak fel és akkor az étvágyam visszatér és nem lesz semmi bajom.

Tanácsát megfogadtam, de csak addig tartottam be, amíg jól nem éreztem magamat. Amikor már jól éreztem magamat, ismételten nekifogtam az ivásnak, aminek az lett az eredménye, hogy megint gyenge lettem. Ekkor azonban már nem mentem az orvoshoz, hanem az előző orvosi tanáccsal élve, nem fogyasztottam alkoholt és megint meggyógyultam.

Az előző két esetből azonban még mindig nem tanultam, mert harmadszor is az alkohol fogyasztása miatt beteg lettem. Ekkor már annyira rabja voltam, hogy dacára a nagyfokú lefogyásnak, nem hagytam abba, hanem ittam tovább, mindaddig, amíg már az alkoholt sem tudtam élvezni, annyira legyengültem. Ekkor megint megkíséreltem abbahagyni, de csak annyira tudtam menni, hogy mikor ismételten jobban éreztem magamat, csak kisebb mértékben fogyasztottam, de teljesen nem tudtam a fogyasztásáról lemondani.

Ekkor következett el az az idő, hogy a fiatal gondtalan csendőréveim elteltek s mindig többet foglalkoztam az emberekkel, már mint járőrvezető.

(vitéz Balázs-Piri Gyula őrgy. felv.)

Ekkor láttam igazán, hogy mennyire káros az alkohol fogyasztása az ember életére s mennyire tönkreteszí, teljesen a romlásba dönti. Mindezt látva és az alkoholista mivoltomra gondolva, megijedtem, kétségbe estem. Erre elhatároztam, hogy nem fogok semmiféle alkoholt fogyasztani, vagy ha már fogyasztok is, nagyon kicsi mértékben.

Állandóan ezzel a gondolattal élve, valóban le is szoktam az alkoholfogyasztásról annyira, hogy ma már egyáltalán nem iszok. Most már nem is kívánom, hanem egyenesen gyűlölöm. Ezen felül pedig minden embert gyűlölök, akin az alkohol szagát érzem.

Szerintem az alkoholról való lemondáshoz nem kell más egy férfinak, még kevésbé egy csendőrnek, aki igen sok embernek tud tanácsot adni és parancsolni, mint erős elhatározás, akarat. Amikor pedig az alkoholos poharat látja, mindig azt mondani: nem iszom! Ha ezt az elhatározását az akaratával állandóan ébren tartja, le kell, hogy tudjon mondani róla. Ezt állítom, mert velem történt meg és nem máson tapasztaltam. Az az ember természetesen nem tud róla lemondani, akiben nincsen elhatározás, vagy ha elhatározás van is, de erős akarat hiányzik hozzá belőle.

A lemondás nem könnyű dolog, ez tény, mert az ördög igen sokszor megkísért, de nem szabad neki engedni, mert az eredmény csak úgy következik be. Így voltam én is, de erős voltam és az eredmény ma teljes, mert:

1. Amíg az alkohol rabja voltam, állandóan beteges, fáradt, levert és kedvetlen voltam. Minden munka iránt, ami fizikai vagy szellemi fáradságot igényelt, gyűlöletet éreztem. Ha csak egy lehetőség volt, el is kerültem. De ha már nem tudtam elkerülni, a munka elvégzése után az egész testemet úgy éreztem, mintha az egyes részei nem az enyéme lettek volna és a képzeletemben úgy éltek, mintha beláthatatlan távolságra lettek volna tőlem.

Ki tudta?

Az olasz Canova (1757–1822) és a dán Thorvaldsen (1770–1844) világhírű szobrászok voltak.

Állandóan kábultnak éreztem magamat. Mióta azonban nem fogyasztok alkoholt, nem érzek fáradságot, levertséget és nem vagyok soha álmos, kivéve amikor a rendes alvásnak ideje van, éjszaka. A munkát nem kerülöm azóta, szeretek dolgozni és ha a szükséges mértékben alszom, nem vagyok álmos soha sem.

2. Lélekben is nagyon megváltoztam, mert amíg alkoholista voltam, semmi sem tudta az érdeklődésemet felkelteni. A szépet és a jót nem tudtam értékelni, inkább a rossz felé hajlottam. Sajnálni senkit és semmit nem tudtam, ezeket az érzéseket nem ismertem. Minden közömbös volt a számomra. Ha valakit sirni vagy sajnálkozni láttam valami felett, bizonyos fokú megvetést és gyűlöletet éreztem iránta és nagyon sokszor megtörtént, hogy nevetésre fakadtam miatta. Azokat az embereket, akik nem voltak alkoholisták, kerültem. A józan életű bajtársakkal és másokkal állandóan nézeteltérésem volt. Most, amikor nem vagyok alkoholista, mindennek az ellenkezője van. Most mindent át tudok érezni, ami lelkileg hatni tud egy emberre, észreveszem, mert az alkohol fogyasztásának elhagyása következtében a rossz érzéseket a jó váltotta fel.

3. Erkölcsileg is nagyon sokat változtam, amióta az alkohol fogyasztásáról teljesen lemondtam.

Alkoholista koromban nem tudtam nagyon sokszor a jót a rossztól megkülönböztetni. Sem a társaságot, sem az embereket. Mindig a magamféle alkoholisták között éreztem jól magamat. A józan, erkölcsös emberek társaságát kerültem. Még az is megtörtént, hogy erkölcsileg alásüllyedt egyénekké voltam egy társaságban, mert csak ott, azok között éreztem igazán jól magamat. Megtörtént az is, hogy az éj leple alatt olyan cselekményeket követtem el, amire józan állapotban nem lettem volna képes.

A sok alkohol fogyasztásának meg is lett az eredménye, mert 1929-ben 21 napi szigorított fogságot kaptam az alkohol miatt. Vizsgálódolva a multra, azt mondom, nem azt a 21 napot, hanem többet érdemeltem volna, mert most már belátom, hogy csak az az igazi ember, aki nem fogyasztja rendszeresen az alkoholt. Azonban az a 21 nap is hozzájárult ahhoz, hogy ma gyűlölöm még azt is, aki alkoholfogyasztó.

Nagyon sokszor eszembe jut a múlt és olyankor azt kérdezem magamtól, hogy is tudtam én olyan nagy alkoholista lenni? Válaszom a saját kérdésemre az, hogy még akkor gyenge voltam és mindazt, amit elkövettem, nem én, hanem az alkohol csinálta. Az egészben pedig most már az vigasztal, hogy csak voltam alkoholista, de ma már nem vagyok.

4. Anyagiakban is sok változás történt, amióta nem vagyok alkoholista. Amíg az alkoholnak a rabja voltam, pénzem nem volt soha sem. Még az is megtörtént, hogy a dohányt, amit eleigarettáztam, hitelbe vásároltam. De még az is, hogy a parancsban elrendelt összeget sem tettem be a postatakarékba, mert amikor az adósságaimat kifizettem, nem volt mit betennem. Amíg alkoholista voltam, nem volt megtakarított pénzem s még az sem, amire egy nőtlen embernek szüksége van. Amióta azonban az alkohol fogyasztásával felhagytam, minden más-képen van. Azóta van pénzem, nemcsak annyi, amennyire szükségem van, hanem még több is.

Azóta tudtam megtakarítani is, nemcsak annyit, amennyi kötelező volt, hanem többet is. Azóta vettem 2 hold földet, a testvérektől $\frac{3}{4}$ rész házat és a hadiözvegy édesanyámat, valamint két kiskorú öcsémet állandóan támogattam, kisebb-nagyobb összegekkel. Azóta már meg is nősültem és a nősülésre egy bizonyos összeget össze is gyűjtöttem és élek boldogan a feleségemmel. Alkohol azonban ma sem kerül sem ebédnél, sem vacsoránál az asztalra és most már tudom, hogy az alkohol rem fog a sírba kísérni, mint már nagyon sok embert, akik nem tudtak vagy nem akartak maguknak parancsolni. Mindezek után pedig azt ajánlom minden embernek, de különösen minden bajtársnak, hogy alkoholt ne fogyasszon. Nem kell neki este elalvás előtt arra gondolni, hogy ha megtudják azt a „néhány pohár“ bort, becsukják miatta. Nem lesz nyugtalan sem a nappala, sem az éjjele, már pedig így ér valamit az élet.

V.

Anyám 3 éves koromban meghalt s mint félárva gyermek teljesen apai nevelés alatt nőttem fel, mert apám nem nősült meg. Ahogy az évek teltek, Apám, ki a szőlőben találta minden örömét, engem mint kisfiút napról-napra magával vitt a szőlőhegyre, hol a többféle fajú borokból nekem is szokott adni egy keveskét. Apám nem volt iszákos ember, sőt haragudott arra, ki a kelletnél többet ivott. 6–7 éves koromtól 19 éves koromig az évek legtöbb idejét a szőlőhegyen töltöttem és így volt alkalmam a sokféle-fajta bort kóstolgatni és azt megszokni.

15 éves koromban már annyira rabja voltam a szesznek, illetve a bornak, hogy ha volt egy nap, mikor nem volt bor, már dühöngtem, hogy én vizet nem iszom. Szegény boldogult apám e szavak hallatára elment a közeli szőlőhegyre és jó néhány liter fehér és vörösbort hozott haza azzal, hogy na, fiam most csak igyál, csak be ne rúgj. Mint fiatal éretlen gyermek nem törődve a teljes részegséggel, itam, amíg volt. Szervezetem később annyira megszokta a bort, hogy napi 4–5 liter meg sem kottyant, még „spicces“ sem voltam tőle. Apám ezt látva, még több bort adott úgy, hogy 16–18 éves koromban volt olyan nap, amikor 6 liter bort elfogyasztottam anélkül, hogy részeg lettem volna. Szőlőnk jó kis darabka föld volt és így borunk felülmúlta az évi átlag 100 akót.

Kb. 18 éves lehettem, egy alkalommal Badacsonyban lakó szőlősgazda rokonomhoz mentem dolgozni és közbe nyaralni. Persze itt a bor néhány fokkal erősebb volt a már fent írt bornál, de rokonom csodálkozására az első estén a 32-ik kisfröccsenél álltam meg és mondhatom, hogy teljesen józan voltam. Látva ezen „hősiességemet“ rokonom, másnap a szőlőben kapálva, hordta a bort állandóan, mikor már ebéd tájban a 9-ik liternél tartottunk (ebből magamra kb. 6 liter esik) azt mondta, na öcsém többet már ne kapáljunk, hanem feküdjünk le. Rokonom anélkül, hogy ebédet evett volna, a hús almafa alatt a késő esti órákig aludt. Én pedig megebédelve, kb. 1½ óra alvás után a pincébe mentem és még kb. 1 liter bor elfogyasztása után újból kapát fogtam kezembe és késő estig kapáltam.

Akkor örültem annak, hogy sok bort még

Jó pajtások.

(Kerekes Miklós törm. — Rád — felv.)

tudok inni és mégsem vagyok ész nélkül, örültem annak, hogy apám és rokonom adtak annyi bort, amennyit csak meg tudtam inni és mint fiatal gyerek nem eszméltem rá annak káros voltára.

Majdnem másfél hónapot töltöttem rokonomnál Badacsonyban, de bizony, amikor eljöttem tőle, egy 15 akós hordója jól megapadt. Így folyt az én életem polgári sorsom alatt. A sok borhoz még hozzájárult naponta 1 csomag dohány, sőt nem is volt elég. Rabja voltam bornak, dohányynak, szóval, ami az emberi szervezetre káros, mindennek. Ennek a rabságnak csak akkor éreztem veszedelmes hatását, amikor prb. esendőr lettem. Majd kirobantam olykor mérgemben, hogy miért nem ihatok bort.

Később, amikor már az utasításokat és szolgálatunkat némileg felismertem, akkor kezdtem feleszmélni, hogy állj és ne tovább, parancsolj magadnak. Visszagondoltam a multa, Apám és rokonom „jó“ voltára, könnyek szöktek szemembe az ő könnyelműségük miatt. Fájt a mult, bántottak az elmúlt évek, napok. Éreztem azt, hogy ha a polgári életben maradtam volna, mi lett volna belőlem. Láttam előttem a sötétséget, melybe vakon rohantam mások irányításával. Éreztem és tudtam, hogy ha tovább rohannék a már gyermekkoromban eligazított úton, téves vágányra haladnék és a mélységbe zuhanok.

De a mult mégis megtanított. Egyéves esendőr-ségi szolgálatom alatt már teljesen tisztában voltam a helyzettel. Tudtam, hogy erősnek és erősnek kell hogy legyenek. Egy vasárnap délután Sopron környékén a löverekben sétáltam egyedül. E sétálás előtt kb. 2–3 órával kaptam egy leánytól egy szép levelet, melyben írta, hogy csak jó legyenek és majd mi ketten boldogok leszünk. Boldogok leszünk... gondoltam magamban, de kivel... velem?... Mondhatom, hogy a levél tartalma sok erőt adott nekem.

Sétálás közben fogadalmat tettem, hogy bort nem iszom és cigarettát is a legkisebb mértékre esökkentem. E fogadalomnak még a jelenkorban is megvan a hatása, illetve még most is él bennem és élni is fog, amíg élek. 3 éven át egy cigarettát sem

Ki tudja?

Mely nemzetek zászlószíneiben van együtt a piros, fehér és zöld szín?

szívtam el, bort egy évben, ha megittam 3 litert, az már sok volt, nyáron talán hetenkint egy pohár sört fogyasztottam, másféle szeszesítalt nem fogyasztottam és nem is fogyasztok. Megnősültem, „sátorcsünnepen“ ½ liter bort hozatok, amit ketten egy üveg szódával fogyasztunk el. Cigaretát pedig most sem szívok egyet sem. Mindezeknek eredménye:

1. Amikor csendőr lettem, kb. 65—66 kg voltam, barázdákat szántott arcomon az idő, a bor. Beteges kinézetű, sápadt és levert voltam.

2. Lelkivilágom sötét volt, érzéketlen mindennel és mindenkivel, még a legragyogóbb napsütés is homályos volt előttem.

3. Legtöbb embernél a bor hatása alatt erkölcsi alapja meginog és tombol mindaddig, amíg tényleg kitombolja magát. Én ezt soha nem tapasztaltam, mert ha boros fővel voltam, vagy csak legkevésbé éreztem a bor hatását, nem voltak érzelmeim, hanem ilyenkor csak aludni és aludni kellett.

4. Itt már sok szó esik a tárcára. Ha volt pénzem, megittam, vagy megittuk, soha egy fillérem nem volt meg két napig, pedig néha jutottam egy kis pénzhez is.

Azt, hogy én leszoktam teljesen az italról, véleményem szerint nem másnak, mint az erős akarataknak köszönhetem és annak, hogy előrelátó voltam, mert beláttam azt, hogy ember soha nem lesz belőlem, ha tovább folytatom a szesz ivását. Vannak emberek, akik ezt nem értik meg és nem hiszik el, pedig milyen könnyű volt nekem magamnak parancsolni, hát ha magamnak sem tudok parancsolni, hogy tudjak másnak? Igaz, erre is van válasz, hogy másnak könnyebb parancsolni, mint saját magamnak, de én ezen közmondással nem értek egyet, mert én hála Isten, igen könnyen tudok magamnak parancsolni, bár minden bajtársam ilyen parancsoló akarattal tudna rendelkezni.

Voltak bajtársaim, kik „betegek“ — alkoholisták — voltak, dicsékedve mondhatom, hogy ezen betegségből „orvos“ nélkül én magam kigyógyítottam derék bajtársamat. Nem volt könnyű munka, sok időt és sok szép szót kellett elejteni, míg végre sikerült. Most ezen bajtársam hasonlóan pályázhatik. De nem csak ez az egy volt, hanem a sok közül csak egyet említek meg, aki majd, ha a Cs. L.-ban olvassa soraimat, rögtön rám fog ismerni és kacagni fog örömeiben. Ugye bajtárs, mi már túl vagyunk ezen a bajon?!

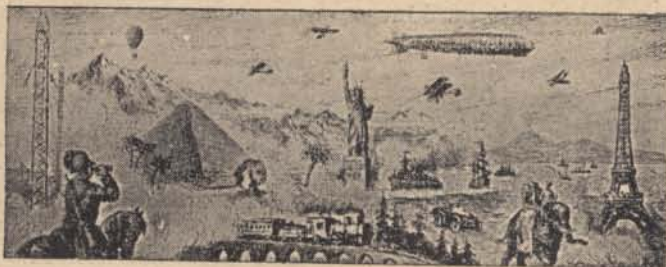
VI.

1931 óta szolgálom a testületnél, azt megelőzőleg egy reggelt el sem tudtam képzelni, hogy pálinkát ne ittam volna, azonkívül egész nap — ha egy mód volt — bort ittam. Ez ment a csendőrségnél is, de csak lopva.

Egy alkalommal egy idős jó bajtársam, aki már régen figyelt és látta, hogy rabja vagyok az alkoholnak, egy szolgálat alkalmával jóindulattal figyelmeztetett, hogy milyen bűn az alkohol fogyasztása és annak csak az lehet a vége, hogy a testületből csúfosan kell majd kiválni. Engem szavai annyira meghatottak, hogy fogadalmat tettem neki, hogy nem veszem többet a poharat a számhoz. Nem is ittam, de ez nehéz volt. Egypár nap múlva észrevettem, nyugodtabb, frissebb vagyok, az erkölcstelen élet utáni vágyam is jóval csökkent és úgy éreztem,

hogy nem is én vagyok, mert minden gondolatom átalakult. Kezdt minden érdekelni, jöttek a szemlék, elismeréseket kaptam, ami még jobban buzdított a kötelességteljesítésre. Magánéletem is jobb lett, rájöttem arra is, hogy az anyagi gondok fogytak, holott, míg ittam, pénzem soha sem volt. Azóta minden másképp van, egy évben csak háromszor iszom bort, de akkor is csak egy pohárral, csendőrnapi, Ófőméltsága név- és születésnapján. Ha olyan egyénnel találkozom, akit talán megsértenék azzal, hogy nem fogadok el tőle egy pohár bort, annak csak annyit válaszolok, orvos tiltja az alkohol élvezetét.

Az a jó idős bajtársam már nyugalomba vonult, akinek örökké hálával tartozom, mert megvédett a bajtól, ember lett belőlem. Az emléke mindig élni fog, valahányszor bort látok.

Portyázás.

Kétezer példányban jelent meg Varsóban az „Életünk“ című hetilap. Címe után azt gondolná az ember, hogy a társadalmi problémák iránt mélyebben érdeklődő, művelt és intelligens réteg folyóiratáról van szó, de nem. A varsói alvilág, a bűnözők társadalmi mértéke ebből a folyóiratból az illetés és szaktudást gyilkossághoz, rabláshoz és lopáshoz. Egy rovtomultú asszony szerkesztette ezt a lapot, amely kitanította a bűnözőket a számukra legfontosabb jogi ismeretekre, a bíróság előtt viselkedésre, a páncélszekrény feltörés legújabb technikai módszereire. Címjegyzéket adott, hova érdemes betörni, szerkesztői üzeneteiben pedig lelki klinikát tartott fenn olyan olvasók számára, akik netalán a tisztesség útjára akarnának tévedni. Hosszú időn át keringett ez a kétezeres újság Varsóban anélkül, hogy egyetlen példány is illetéktelenek, azaz a rendőrök kezébe került volna, ami a betyárbecsületnek és bűnözőfegyelemnek elgondolkodtató bizonyítéka. Csak a szokásos véletlen juttatott egyetlen példányt rendőrökre s most már természetesen nyomára jártak a dolognak, felrobbantották az érdemdús szerkesztőséget.

Ez a hír nemcsak érdekes, hanem tanulságos is. Az ellenfél táborából elhangzott — s éppen ezért hivatott — bizonyítéka annak, hogy közbiztonsági szakirodalomra csakugyan szükség van. Ha önképzésre, továbbképzésre ebben a mai rohanó világban még a rablóknak és tolvajoknak is szükségük van, ha a nyomtatott betű segítségét a zsebtolvaj sem nélkülözheti, hát akkor hogyan nélkülözhetné a csendőr és rendőr? Ha a betörő urak megtanulnak olvasni és lapot tartanak csak azért, hogy a betörés korszerű módszereit elsajátítsák, akkor a rendőrnek, csendőrnek is célszerű tanulni, olvasni: hogyan kell a betörést megelőzni és a betörőt — ha mégis sike-

A japán–kínai harctérről: Japán páncélosgépkocsik.

rült neki —, hogyan kell előkeríteni. Olyan csattanós tanulság és bizonyíték ez a közbiztonsági szakirodalom nélkülözhetetlensége mellett — mondván ezt anélkül, hogy hazabeszélnénk —, hogy ezért a tanulságért majdnem rokonszenvvvel gondolunk a varsói ellenfolyóíratra, hogy azt ne mondjuk: lap társunkra.

A feleségéhez ne szóljon, mert félti a csendőröktől! — oktatta a járőrvezető első szolgálatában a próbacsendőrt, mikor egy tanyába betértek. Jó tanács, bölcs tanács! Sokan, tréfás kedvű csendőrök nem gondolnak a féltékenységre szerepére, amikor észreveszik, hogy egyik-egyik gazda nem jó szemmel nézi az udvarába beforduló járőrt. Nem értik, miért neheztel a gazda, hiszen soha rossz szóval nem illette senki, nem bántotta senki és nem is afféle ember, akinek baja lehetne a közbiztonság embe-
reivel.

Igaza van ennek a jószemű járőrvezetőnek: gondolni kell erre az emberi gyengére, amely néha nagyon is erős és vad tud lenni: a féltékenységre. A csendőr általában jó mutatós legény, hát a mások asszonya körül még igazi, hibátlan tréfálkozásból se legyeskedjék, mert nem egy férjben ellenséget szerz magának, aki pedig máskülönben nagyon is jó barátja lenne csendőrnek, csendőrségnek. Minél szebb hát a menyecske, annál tartózkodóbb legyen

a csendőr. S ha már mindenáron évelődni akar, hatvanon felül is szívesen fogadja azt az asszony-nép anélkül, hogy gazduram suttyomban megmar-
kolná miatta a löcsöt.

Erről jut eszünkbe az a nemrégi szomorú eset, hogy egy csendőr szerelemfáltésból meg akart ölni egy lányt és meg akarta ölni magát, nem is tudjuk: él-e még?

Szerelemfáltésból!... Féltetni csak azt lehet, ami van. Ha nincs szerelem, akkor nincs rajta mit féltetni, mert ami nem volt, vagy már elveszett, az nem veszhetik el. Valamirevaló férjember különben sem fut olyan szekér után, amelyik nem akarja felvenni. Hisztériás, elpuhult emberek megengedhetik maguknak az önérzet rovására az ilyen nemlétező szerelemfáltést, a csendőr agyát azonban eleget tisztogatja a friss levegő, a csendőr eléggé férfi ahhoz, hogy se ne nyöszörögjön, se pisztolyhoz ne nyuljon, ha a lány nem adja vissza a mosolygását. Majd visszaadja más, van elég, több is az elégnél. Micsoda szegénység: szerelmet koldulni és micsoda süllyedés: szerelmet pisztollyal követelni! Ha valaki dolgozni nem bír és kenyeret koldul: rendben van, mert élni kell, de szerelmet még valamirevaló koldus sem koldul, bicskával meg az alvilág söpredéke szerz magának szerelmet kültelki lebujsokban. A csendőr pedig se nem koldus, se nem apacs.

Helyettem más...

Csendőrkalapról ezren, én is álmodtam.
A gyermek látta dicső vágyait benne,
A gyermek... Lelke az arcán, szíve dobban:
Ha én is az volnék, Istenem... mi lenne?...

Az álom életbe fordult, hozsannázom:
Az én vágyaim most már munka, dal, ének
S boldog vagyok, hogyha nap süt és ha ázom...
Régi álomom... Nincs fáradtság érte!

Szívem, persze, egyszer majd halkabbra válik,
Mikor elportyázok az „örök kis ház”-ig,
Hol minden örjáratnak vége.

Hol még sincs elmulás, csak nagy-nagy pihenő
S nékem öröm, mert utánam bizó-hívő
Egy másik, egy új járőr lépked...

Szomorjai Ferenc csendőr.

De ha szerette ez a lány ezt a csendőrt és mégis meg akarta ölni őt a csendőr, akkor ez a szerencsétlen bajtársunk elveszítette a józan eszét. Ebben az értelemben a szerelemfélétszörnyű betegség, sajnos, sokan szenvednek benne. Pedig, ha tudnák, milyen lealázó, bántó és kiábrándító ez arra, akét szeretnek, menten kigyógyulnának belőle. Mielőtt még pokollá züllene az életük és mielőtt még pisztolyig s hasonló rémdolgokig fajulna a mániájuk.

A magyar határőr-pikét szemben van a román határőr-pikéttel, olvassuk egyik bajtársunk levelében. A pikét olyan laktanyaféle lehet, de hát jelentesen bármit a románok számára, mi magyarok a magyar nyelvben nem ismerjük ezt a szót. Eddig legalább nem ismertük, de most már egy magyar csendőr átvette a maga egyéni szótárába.

Ha megtanul valaki románul, szerbül, tótul, azt mondjuk: jól teszi. Ahány nyelvet tud az ember, annyi embernek számít. És nemzeti szempontból is csak előnyös lehet, ha minél többen beszélnek nálunk azoknak a nyelvét, akikkel ezer évig egy hazában éltünk s akikkel fogunk még élni egy hazában. He-lyes: meg kell tanulni minél több nyelvet, de amikor magyarul beszélünk, akkor beszéljünk magyarul. Ne csempésszünk be a magunk nyelvbe szomszédos szavakat. Semmi szükségünk a pikétre, mikor meg van a magunk laktanyája. Ne mi tanuljuk el a románoktól a határon az ő szavakat, hanem tanulják el tőlünk ők, ha akarják.

De ők nem akarják. A bukaresti rádióban éppen most hallottuk, hogy minden román vigyen a határszéle egy lapát földet vagy egy követ, amiből a védőgátat ellenünk felépítik, egyben pedig tiltakoznak a német versek erdélyi térfoglalása ellen, mivelhogy — mint mondják — vannak a románoknak is költőik.

Ők védik a határjukat, nyelvüket, a fajtájukat minden módon, más fajúak élete árán is. A román határőr a magyar laktanyát is pikétnak mondja, hát akkor mi meg mondjuk csak a román pikétet laktanyának. Ez is olyan kicsi dolog, ami nagy dolgok elrontója lehet, ha megszaporodik.

Én művész vagyok, csak ez számít és semmi más! — mondotta egy világhírű német filmesillag az ujságírónak, aki számonkérte tőle, miért tagadta meg az amerikai állampolgárság anyagi előnyeiert hazáját, ahonnan a dicsőség és gazdagság útjára elindították.

Lehet, hogy az ujságíró túlzott, elvégre sokan viselnek kényszerűségből idegen állampolgárságot és mégis hűséggel ragaszkodnak nemzetükhöz. A művésznő válasza mégis megérdemel egy kis figyelmet, mert túlságosan is nyílt elismerése annak a manapság széleskörű betegségeknek: csak a mesterség, csak a kenyér, csak a pénz számít és semmi más!

A Német Birodalom nem szorul rá, hogy egy eltévedt báránycájának mi mossuk meg a fejét, de a nemzetmegtagadásnak ez a szemérmellen nyíltsága bennünket is felháborít. A művésznő tehát nem tudja mi ez: nemzet, faj, haza! Nem tudja, mert már nincs rá szüksége. Élete első felében a német hazu védte, dédelgette és adott meg neki mindent, hogy a világhír csúcsára eljusson. Most, hogy eljutott oda, a régi otthon nem számít többé. Pontosan úgy, mintha a diplomát szerzett fiú azt mondja a szülőknék: most már nem ismerlek benneteket!

Sajnos, ez a pénzlélek nemcsak ebben a művésznőben él, hanem sok más, minden rendű és rangú emberben. Mindenütt az egész világon. Célszerű lenne nemzetközi törvénnyel kivinni ezeket egy csendesóceáni lakatlan szigetre: kezdjék előlről, a maguk erejéből ott, ahol a nemzetük évezredekkel ezelőtt kezdte. Akkor tudnák meg, mit jelent: hozzátartozni egy kifejlett, megerősödött nemzet-családhoz.

Mivel azonban ez a szigetmegoldás aligha kerül sorra, meg kell tőrünk magunk között ezeket az embereket is. Annyit mégis megtehetünk, hogy szemmel tartjuk őket: legalább másokból ki ne rothasszák a nemzet-családi közösség érzését. Mert ilyen rothasztó gombák ezek az emberek s ha valaki jól körül néz, megismeri őket könnyűszerrel.

Húsz éve áll fenn az orosz szovjetrendszer és még ma is sorozatos kivégzések hírért olvassuk nemcsak politikai, hanem gazdasági okokból is. Apró üzemrongálás: halált ré! Eltitkolt néhány mázsa búza: golyót neki! Húsz éve építgetik a földi paradicsomot, ahol most már minden embernek boldognak, gondtalannak kellene lennie és még ma is ilyen statáriális szigorral kell fékentartani azokat, akiknek a számára pedig ez a boldogság készült. Micsoda zürzavar, bizonytalanság és erőszakolt életmenet lehet ott, ahol tucatjával kell főbelőni az embereket olyasmikért, amik miatt más országokban csak megszidják a hibást vagy legfeljebb útilapút kötnek a talpa alá, végre is mindenkit agyonlőni nem lehet.

Igen, fegyelem kell az élethez. Nemcsak a katonai élethez, de mindenhez, ami a társas együttéléshez tartozik. A fegyelem fenntartásához eszközök is kellene, de az alap mégis mindenekelőtt a meggyőződés, amit kivégzésekkel helyettesíteni nem lehet. Mindenki egyéni meggyőződése kell, hogy legyen: fegyelem nélkül nincs társadalom, nincs gazdálkodás, fegyelem és rend nélkül még valamirevaló krumplipaprikást sem lehet a konyhában megcsinálni. De ahol már olyan fegyelemkezelés megy, hogy az elsózott leves miatt kitépik a cselédlány ha-

ját, egy elhanyagolt cséplőgép miatt föbelövik a gépezést, elvermelt búzácska miatt kivégzik a gazdembert, ott aztán még a légy sem repülhet a maga kedvére, mert utánaágyúznak.

Óh, földi mennyország, szovjetparadicsom, a jólét és szabadság boldog hazája, micsoda szörnyű, dermedt gépélet lehet ott az emberek élete! Egyetlen egyéni mozdulat, egyetlen szabad mukkanás: halál! Halál, halál, halál, húsz éve már és még mindig halál... Pedig most már nem a régieket pusztítják, hanem azok ölik egymást, akiket akkor megváltottak. Igen, megváltották őket a rémület, a némaság és a halál számára...

Susnyai sírjánál.

Írta: NAGY LAJOS I. törzsőrmester.

Jó anyám sirt.

Apám mérgelődött és esztelenségnek mondta, amit cselekszem. Hanem azért, amikor anyám kiment, hogy hátizsákomat felmálházza elemőzsiával, a kezembe nyomott egy öt pengőst és fülembé súgta, hogy ezen vegyek virágot a vén Susnyai sírjára és ott helyette is mondjak el egy Miatyánkot.

Megtapogattam zsebemben az útleveletem és rövid búcsúzkodás után nekivágtam az útnak.

Delet harangoztak az Erzsébet dóm tornyában, amikor bejárt vonatom a kassai állomásra, álmaim városába. Ahol felejthetetlen gyermekjátékaimat játszottam, ahol minden ház, minden kert jó ismerős volt s ahol úgy éreztük, hogy mindenki egy család. Az egész város, amelyre az Avas-hegy vigyázott, nagy, megelégedett család. Szerettem ott mindenkit s engem is azok. Hiába verekedtünk össze a futball alatt és után az ugynevezett durva ipart űző inasbandával és hiába kergettek meg bennünket, a polgáristákat nemegyszer a Kálvária-domb bokrai között, az a szeretet csak növekedett és mióta mások irányítják itt az életet, azóta most láttam viszont ezeket a házakat, nem csuda, ha megállva egy téren, ezek a gyönyörű emlékek könnyet fakasztottak belőlem...

Sokáig állottam ott, sok ember elment mellett. Aztán én is elindultam.

Sohse látott arcok, új feliratok... mégis mennyi magyar szó! Azt mondja az ismerősöm:

— Este Jónás Ferkó bandáját hallhatod ebből a kávéházból... A vendéglőben meg a krumplis lepényt ma is úgy kérheted: repesák és az étlapok hiába írják a lekváros gombócot marmeládésnak, a régi neve megmaradt...

...Ki nem érti meg, mi volt ezen könnyezni való?

Ebéd után kimentem a temetőbe. Vártak régi szeretteim egyszerű keresztjei. Akiket kerestem, meg voltak, de szomszédságukban már a vagyont hirdető; idegen felírású gránitkövek bujtak fel szerzetést. Hivalkodtak, hangoskodtak.

Jó időbe került, amikorra megtaláltam az öreg Susnyai bátyám sirhantját. Letérültem az idők rozsdáját keresztjének bádogtáblájáról, amire valamikor régen azt írta a kegyelet:

Itt nyugszik Susnyai Gábor m. kir. csendőrjász-őrmester. Béke hamvaira!

Letettem a megemlékezés virágait besüppedt sirhantjára. Aztán leültem a sírdomb mellett levő padocskára, hogy könnybe lábadt szemekkel adjam át magamat újra gyermekkorom boldog emlékeinek.

Az emlékek közül is annál időztem legszívesebben, amelyik mai hivatásommal elválaszthatatlanul összeforrt. Az esemény pergett előttem, mert életem sorsának az adott irányt. Az esemény egy katonai díszszemle volt. A Fő-téren.

...Az útvonal gyalogjáróin hullámozott az embertömeg és az úttesten végeláthatatlan sorokban meneteltek a katonák.

Elöl a zene, a császárszakállas karmesterrel, mögötte kidüllett szemekkel, csillogó szerszámokat fújó bosnyák hangászok.

Azután büszkén, kényesen a Monarchia daliás hadfiak. Közösök, honvédek, bosnyákok, huszárok, ulánusok, dragonyosok, hegyiágyúkat és geppuskákat cipelő nagysörényű mokánylovak, lefelé fordított hatalmas acélsónakokkal a hidászok, vöröskeresztes egészségügyi osztagok, pallosnak is beálló oldalfegyveres szanitészokkal. Leeresztett kéményű konyhakocsik, dübörgő útegek. Vonatosztagok és leghátul, bezárva, a szemet és szívet gyönyörködtető látvány, egy század lobogó kakastollas csendőr, lóháton.

Az utca népe felujjongott!

Lerepültek a kalapok a fejeikről. Előkerültek a zsebkendők, zúgott az éljen s a kényesen lépkedő csendőrlovak horkolva rágták a zablavasat a közéjük hulló virágesőben.

Susnyai bátyám, mint volt járásőrmester, majdnem valamenyiönk apját még tényleges időből ismerte, ő magyarázgatott nekünk, amidőn a lovascsendőrszázad elibénk kanyarodott fel, hogy hajszálegyenesben állva várja a szemlélő generálist.

— Látod azt a hófehér lovat ott a szélen? Azon ül Herendi őrmester, aki másodaltisztem volt Kunhegyesen. Azon a hókalábú lovon, ott balszélen, Szilvás őrsvezető ül. Én vettem fel próbacsendőrnek. Huj, az tud ám futni!

Tátott szájjal hallgattam az öreget.

Valahol messze, a város felől kürtzó harsant, peregni kezdett a kisdob és belevágott a zene a Gótt-erhalte akkordjaiba.

A gyakorlótér felől porfelhő gomolygott elő, de amint a gyepesrészre ért, szétesett és belőle táncoló táltosán ugratott ki a zöldtollbokrétás generális.

Akkor már ott szorongtunk a lovascsendőrszázad közvetlen közelében.

A zene közben rákezd a „Már én többet csendőrkaplár nem leszek“ pattogó ütemeire. Susnyai bátyám lekapta kopasz fejéről kalapját. Sarkai vigyázzba koppantak és az idők súlya alatt meggyörnyedt háta kiegyenesedett, mint egy jegyenye.

Ott állt, oldalt velünk a csendőrszázad arcvonala előtt, táncoló paripáján a hatalmas úr... a Generális.

Jobb kezével szorosán fogta a lovaglószárat s balkezét csipőre téve, nézte a kakastollas csendőröket.

Azok pedig mindannyian mint egy-egy érebeöntött szobor állták a Generális átható tekintetét. Élő fal volt az egész század.

A generális fehér kesztyűs kezét csákójához lendítve tisztelgett és lovát kétlábra állítva, eltáncoltatta azt a csendőrszázad arcvonala előtt.

Mint a vihar zúgása hangzott fel a nézők ajkáról: Éééljeen!

De hirtelen elhallgatott mindenki.

A Generális parancsörtisztje jött vissza vágásva a csendőrszázad parancsnoka felé. Oda érve, megállította lovát. Valamit mondott a vezénylő parancsnoknak. Amire kardok villantak, vezényszavak pattogtak és a még előbb szoborra merevedett csendőrszázad elindult az előtte álló csapatok utcái között.

— Hiii... azt a hét árgyélusát! Gyerekek!... — rikkantotta el magát az öreg Susnyai. — Elszlop lesz a csendőrszázad!...

A bosnyákzenekar a csendőrszázad elé helyezkedett. A karmester bojtos botja jelt adott. A kisdob pergett, a nagydob nagyokat buffantott és a kassai helyőrség végeláthatatlan sora elindult, elől a csendőrszázaddal.

Aznap Susnyai bátyám kivételesen nem vert hátba a pipaszárral.

Ott maradt nálunk ebéden és mesélt, beszélt a szemlékről, a dicséretekről, a teknőalá bújt próbacsendőrrel, arról a nagy kitüntetésről, amiben Bo-roevics generális, a kassai hadtest parancsnoka részesítette a tábori csendőrszázadot.

Az úti kavics csikorgása riasztott fel merengésből.

Egy öreg, töpörödött bácsi állt meg előttem.

— Adjon Isten, öreg apám! — előztem meg köszönéssel az öreget.

Az végignézett rajtam s rövid ... gyon istennel válaszolt, inkább csak szokásból, mint becsülésből.

— Mit keresel itt?

— Amit maga, édesapám... emlékeket!...

Kerülgettük a szavakat. Kis időre egy másik, majd harmadik öreg jött s foglalt helyet a padocsán, amiről én már előzőleg felállottam. Előkaparászták csibukjaikat és rágyújtottak... És lassan megindult a beszélgetés.

— Oszt' tényleg ismerted te az öreget? — bökött botjával Susnyai bátyám sírja felé.

— Hogyne ismertem volna!

— Oszt' ki vagy? — faggatott egy másik.

Megmutattam az utleveletemet.

Nézegették, aztán engem nézegettek, aztán odébb húzódtak a padocsán, összéb szorultak, mint három fonnyadt almagerezd, hogy helyet szorítsanak.

— Ül le mán!... Ne vidd el az álmunkat!

— Csendőrgyerekek vagy, ahogy mink is voltunk. De mink emmán hármacsán, csak álmodozni járunk ide. Amíg az öreg élt, csak megvöltünk. Éppen úgy, mint annak a sokévnék ennekelőtte, amikor az öreggel együtt viseltük a korcos zubbonyt és a rézmarkolatú csendőrkardot.

— Azt mondta, amikor haldoklott, hogy elmegy ellenőrzőbe az égi számba. Azóta csak kijárogatunk ide mindennap a sírjához, azt' úgy elbeszélgetünk vele egymásközött, mintha csak élne...

..Néztünk egymásra, ők bólingattak, mint a fák a szélben, én levett kalappal néztem vissza, — húsz-huszonöt évvel azelőttre... le nem írhatom, milyen gondolatokkal.

Pályázat örsparancsnokoknak.

A Cs—8. utasítás és az azzal kiadott Foglalkozási jegyzék 1936 január 1-ével szabályozta az örökön az örsparancsnokok által megtartandó oktatások rendjét. A Cs—8. 4. § 38. pontja elrendeli, hogy az oktató az oktatásra kerülő anyagot írja le és abból oktasson. Pályázatot írunk ki ezeknek az örsparancsnoki oktatási jegyzeteknek a beküldésére. A legjobb jegyzetekből részleteket fogunk közölni.

Határidő: december 1, az eredményt a január 1-i számunkban fogjuk közölni. A három legjobb pályázatot jutalmazzuk. Első jutalom: fényképezőgép.

CSENDŐR LEKSZIKON.

74. Kérdés: Több egyén tiltott szerencsejátékot (makaót) játszik. Egyiküket tettenérik, hogy hamisan játszott, amennyiben mint „bankár“, előre elrendezett kártyacsomagból osztott, aminek következtében a társaitól 85 pengőt elnyert. Van-e büntetendő cselekmény, tekintettel arra, hogy maga az egész kártyajáték tiltott volt?

Válasz. Nincs megemlítve a kérdésben, hogy a kártyajátékot a résztvevők hol játszották. A Kbtk. 88. §-a szerint ugyanis tiltott szerencsejátékot csak nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyen nem szabad játszani; magánlakásban vagy olyan zárt társaskörben, ahova a tagokon kívül másnak nem engedik meg a belépést, mindenféle szerencsejátékot, tehát olyat is szabad játszani, amelyben a nyereség vagy a veszteség kizáróan a véletlentől függ. Ha a kérdésben említett esetben a „makaó“-játékot nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyen játszották, a játékban résztvevők tiltott szerencsejáték kihágását követték el.

De akár büntetendő a szerencsejáték, akár nem, az, aki azt hamisan játssza azért, hogy ezáltal magának vagy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, másnak pedig vagyoni kárt okoz: csalást követ el. Az általánosan elfogadott, vagy a játszótársak által közös egyetértéssel megállapított játékszabályoknak alattomban való megszegése ugyanis kétségtelenül kimeríti a Bn. 50. §-ában említett „fonderlatot“. Mindegy, hogy ezt a fonderlatot a gyanúsított a kártyacsomag előre elrendezése, megjegyzett (ú. n. cinkelt) kártya használata, másik játékkal összejátszása, tükröző tárgy elhelyezése stb. által fejt-e ki: a lényeg az, hogy a társait rászédte, becsapta, megcsalta s ezáltal magának vagyoni hasznot, a sértetteknek pedig vagyoni kárt okozott. A különbség legfeljebb az, hogy ha a gyanúsított el a csalást csupán a játékszabályok megszegésével követte el, a cselekménye rendszerint nehezebben bizonyítható, mintha bűnjel (pl. megjegyzett kártya) is áll rendelkezésre.

Az a körülmény, hogy maga a kártyajáték is tiltott volt-e vagy sem, a csalás tényálladékának megállapítása szempontjából mellékes. Ha a szerencsejáték által elkövetett kihágás is fennforog, a bíróság a résztvevőket emiatt a csalástól függetlenül külön is meg fogja büntetni. Csempészni, pénzt hamisítani, külföldi pénznemekkel üzérkedni sem szabad, a bíróság mégis megbünteti azt, aki csempészettel, pénzhamisítással vagy külföldi fizetési eszközökkel elkövetett visszaéléssel kapcsolatban csalást követ el, tekintet nélkül arra, hogy ettől függetlenül a sértett is bűnvádi felelősséggel tartozik-e vagy sem.

Más elbírálás alá esik a kérdés a magánjog szempontjából, mely szerint tiltott ügyletből vagy a jó erkölcsökbe ütköző módon keletkezett követelés behajtásához a bíróság nem nyújt jogsegélyt. Azt jelenti ez, hogy kártyajátékból eredő követelést a bíróság nem ítél meg, de ez nemcsak a tiltott, hanem egyáltalán mindennemű szerencsejátékra vonatkozik. Ha azonban a bíróság szerencsejáték útján elkövetett csalás miatt valakit elítél, őt a fondorlattal megszerzett nyereség visszafizetésére kötelezheti.

75. Kérdés. *Egy mezőgazdasági cseléd 12 éves fiúgyermeké a nyitott ablakon át bemészik a gazda üresen álló szobájába, ott egy használaton kívül levő kerékpárgumiból 15–20 cm hosszú darabot levág és játékszerű elullajdonítja. Az elullajdonított gumi értéke 80 fillér. A gazda ezt megtudva, a cselédnek felmondott. A cseléd a felmondást nem fogadta el, mire a gazda a cselédet kilakoltatta és holmiját a tanyáról elszállította. Jogos volt-e a gazda eljárása?*

Válasz. Az 1907:XLV, t.-c. 45. §. a) pontja értelmében a gazda jogosult a gazdasági cseléd szerződését azonnali hatállyal — felmondás nélkül — felbontani, ha a cseléd vagy a családtagja a gazdának (családtagjának, megbízottjának) élete, testi épsége vagy vagyona ellen büntetendő cselekményt követ el vagy kísérel meg. Nézetünk szerint azonban a törvény akkor, amikor az élet, a testi épség vagy a vagyon ellen intézett büntetendő cselekményt említ, olyan bűncselekményre gondol, amely súlyosságánál vagy esetleg ismétlődésénél fogva a gazda számára lehetetlenné teszi a szerződéses viszony további fenntartását. A kért esetben inkább csak gyermekesinyről van szó, amely — ha a gyermek nem mult el 12 éves — nem is büntetendő, sőt a szülőt sem lehet m'atta gondatlanság címén felelősségre vonni, mert a törvény a gondatlanságból elkövetett lopást nem bünteti. (L. Pinczés-féle Btk. 131. o.l.d.) A cseléd a gyermeke által okozott kárért kártérítéssel tartozik, de vitatható, hogy a gazda jogosult-e csupán emiatt a szolgálati szerződést azonnali hatállyal felbontani.

Ha a cseléd az elbocsátását jogtalanok tartja, jogában áll nyolc nap alatt a főszolgabírónál panasszal élni. De akár jogos, akár jogtalan volt is az elbocsátás, a gazdának nincs joga a gazdasági cselédet a természetbeni lakásából elhatalmúan kilakoltatni, hanem ennek elrendelése és szükség esetében foganatosítása végett a közigazgatási hatósághoz kell fordulnia. Ha a kilakoltatás a cseléd beleegyezése nélkül, erőszakkal vagy fenyegetéssel történt, a Btk. 330. §-ába ütköző, ha pedig a behatolást többen követték el, a 331. §. 2. pontja szerint minősülő magánlakásértés büntetetének gyanúja látszik fennforogni.

Ha a gazdasági cseléd az elbocsátást jogtalanok tartja, a szerződés egyoldalú felbontásából származó magánjogi igényeit (az egész szolgálati időre járó bérét, egyéb járandóságainak, így a lakásnak is az értékét, a felmerült költségeit, származott kárát stb.), ha azoknak személynként való értéke 80 pengőt meg nem halad, a főszolgabírónál, 80 pengőn felül a kir. járásbírósnál érvényesítheti.

76. Kérdés. *Bírósági vagy hatósági felhíváshoz csatolható-e visszavárt melléklet?*

Válasz. Az 1931. évi 85. kérdésre adott válaszukban (1931. évi 416. oldal) kifejtettük, hogy bíróságnak vagy hatóságnak miért nem szabad a csendőrsők részére visszavárt felhívást kiadni még olyan alakban sem, hogy a felhívás szövegét az eredeti beadványra vezeti rá s így voltaképpen nem magát a felhívást, hanem a beadvány visszatértesztését kívánja. Más elbírálás alá esik azonban az a kérdés, hogy a vissza nem várt felhíváshoz lehet-e visszavárt mellékletet csatolni?

A bíróság vagy a hatóság a felhívásnak rendszerint olyan mellékletét szokta eredetiben csatolni és eredetiben visszakérni amelyre mind a hatóságnak, mind az őrsnek eredetiben van szüksége. Ilyen lehet pl. a feljelentés, amelyet a sértett vagy a feljelentő közvetlenül a bírósághoz vagy a hatósághoz intézett és amelyet az utóbbi az őrsnek nyomozás végett kiad. Az ilyen feljelentés sokszor a magánindítványt pótolja; néha magának a feljelentésnek is eredeti mellékletei vannak, máskor pedig nagy terjedelmű anélkül, hogy a teljes szöveg lemásolására szükség lenne, stb. Lehet a melléklet eredeti okirat, amely pl. hamisításra gyanus, vagy amelyen az aláírások valóságos kétes, vagy pedig névtelen feljelentés, amelyen az írás azonosságát kell megállapítani, stb. Az ilyen mellékleteknek a bíróság vagy a hatóság által

lemásoltatása és másolatban kiadása céltalan lenne, természetesen tehát, hogy azokat a bíróság vagy a hatóság a felhíváshoz eredetiben melléklí és ugyanúgy visszavárja.

A szabályt tehát, hogy a felhívás visszavárt nem lehet, a mellékleteire nem lehet minden esetben alkalmazni annál kevésbé, miután a csendőri eljárásának igazolására szolgáló szempontok rendszerint csak magával a felhívással és nem annak mellékleteivel szemben is állanak fenn. Ez azonban természetesen nem jelenti azt, hogy az őrsnek a felhívások minden visszavárt mellékletét szövegszerű másolatba kellene venni. Ezt a melléklet tartalma dönti el: ha a teljes szövegre később is szükség lehet, akkor másolatba kell venni, egyébként elég róla csak kivonatot szerkeszteni, esetleg a felhívásra csak a melléklet tartalmát röviden feljegyezni. Vagyis: a felhívásnak mindig eredetiben kell az őrsön megjelennie, a felhívás mellékletének nem feltétlenül; sokszor elég, ha csak másolatban, kivonatosan vagy tartalmi feljegyzés alakjában marad vissza.

77. Kérdés. *Egy vevő a vásáron a sertéskereskedőtől hónapos süldőket vásárol. Kiválaszt és megvesz két ártánt és egy emsét. Ezekről az eladó szabályszerű marhalevelet ad. A vevő megbízik az eladóban és anélkül, hogy a süldők kiherélt voltáról meggyőződött volna, azokat hazaszállítja. Otthon felfedezi, hogy a két süldő nem ártánt, hanem kan, mire az őrsön család miatt feljelentést tesz. Van-e büntetendő cselekmény?*

Válasz. A vevő legfeljebb csak magánjogi keresettel fordulhat az eladó ellen, de büntetendő cselekmény nem forog fenn. Az eladó pusztá állításának valóságáról ugyanis, hogy t. i. a süldők ki vannak herélve, a vevő könnyen meggyőződhetett volna, a károsodást tehát csak saját felelősségének köszönheti. Az egyszerű állítás ugyanis nem meríti ki a csaláshoz megkívánt fondorlat fogalmát, ebben az esetben főleg állattenyésztéssel foglalkozó vevővel szemben, akinek bizonyára megvolt a sertésvásárláshoz szükséges szakértelme. Amit otthon észrevett, azt a sertések árának kifizetése előtt is észrevehette volna.

A törvény mindenkinek megvédi ugyan a vagyoni érdekeit, de nem célja, hogy az embereket a saját érdekeik iránt tanúsítandó legelemibb gondosságot alól is mentesítse. Így akár minden adásvételi ügyletből bűnügyet lehetne csinálni, ahol akár a vevő, akár pedig az eladó úgy véli, hogy a pénzért nem kapott megfelelő ellenértéket. Ha az eladó által a süldőkről adott járulat szabályszerű, a vevőnek nem lehet más tanácsot adni, mint hogy máskor nézze meg jobban, mit vásárol.

78. Kérdés. *Előléptethető-e 1937 november 1-én törzsrőmesterré az az 1926-os csendőrségi toborzási évfolyamba tartozó őrmester, aki annak idején az évfolyamtársai őrmesterei előléptetésekor rangfenntartás nélkül mellőzve lett és így csak később lépett elő őrmesterré?*

Válasz. 1937 november 1-én törzsrőmesterré előléptethetők: 1. A 18.250/eln. VI—c. 1935. számú B. M. körrendelettel kiadott legénységi előléptetési rendelkezések D) mellékletének a) táblázata szerint az 1926-os csendőrségi toborzási évfolyamba tartozó őrmesterek közül a D) melléklet c) táblázatában foglaltaknak megfelelően azok, akik a járőrvezetői tanfolyamot „jó” vagy „elégséges” eredménnyel végezték.

2. Az 1. pontban említettekkel egyidőben, ugyancsak 1937 november 1-én léptethetők elő törzsrőmesterré:

a) A D) melléklet a) táblázatához tartozó **) lábjegyzetben foglaltak szerint (L. 50.503/eln. VI—c) 1936. számú B. M. körrendeletet) az 1926-os csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók közül azok az őrmesterek, akik az 1936 november 1-én történt előléptetéskor lemaradtak, bár a járőrvezetői tanfolyamot ők is az 1936 november 1-én törzsrőmesterré előléptetési évfolyamtársaikhoz hasonlóan „kitűnő” vagy „jeles” eredménnyel végezték, de nem rendelkeznek legalább 1 évi előzetes katonai szolgálattal. A törzsrőmesterei előléptetésnél csak akkor kell ezt a körülményt tekintetbe venni, ha az érdekeltekkel szemben az őrmesterei előléptetéskor még nem lett érvényesítve ez a kérdéses egy évvel későbbben való előléptetés. (L. 50.503/eln. VI—c) 1936. számú B. M. körrendeletet.)

b) Tekintet nélkül a toborzási évfolyamra, azok az őrmesterek, akik az előző előléptetési időszakok valamelyikén rangfenntartás nélkül mellőztettek, de időközben az előléptetési feltételeknek minden tekintetben már megfelelnek.

c) Azok az őrmesterek is 1937 november 1-én, de visszamenőleges ranggal lesznek törzsrőmesterré előléptetve, akik az előző előléptetési időszakokon rangfenntartással mellőztettek, ha időközben az előléptetésüket gátló akadály már megszűnt.

Nem léptethetők elő 1937 november 1-én törzsőrmesterré azok az 1926-os vagy idősebb toborzási évfolyamba tartozó őrmesterek, akik annakidején rangfenntartás nélküli mellőzés után lettek őrmesterek, ha 1937 november 1-én még nem kerülnek törzsőrmesteri előléptetésre sorra azok, akikkel együtt lettek őrmesterek, ha egyébként 1937 november 1-én az előléptetési feltételeknek meg is felelnének.

Ebből következik, hogy 1937 november 1-én nem léptethető elő törzsőrmesterré az az 1926-os toborzási évfolyamba tartozó, járőrvezetői tanfolyamot „jó” vagy „elégéses” eredménnyel végzett legalább egy évi előzetes katonai szolgálattal rendelkező, valamint az az 1926-os toborzási évfolyamba tartozó járőrvezetői tanfolyamot „kitűnő” vagy „jeles” eredménnyel végzett, de legalább egy évi előzetes katonai szolgálattal nem rendelkező őrmester, aki annak idején rangfenntartás nélküli mellőzés után lett csak őrmesterré előléptetve.

Az 1937 november 1-i előléptetésről mondtak értelemszerűen az őrmesteri előléptetésekre is vonatkoznak.

A rangfenntartás nélküli mellőzéssel elszüvedett ranghátrányt nem lehet a szolgálati évek multával meg nem történné tekinteni. A rangfenntartás nélküli mellőzöttet lényegében olyannak kell tekinteni, mint aki új toborzási évfolyamba került, mert valójában egy későbbi toborzási évfolyamba tartozókkal együtt lép később elő.

Igaz, hogy az átmeneti idő alatt az őrmesteri és törzsőrmesteri előléptetés toborzási évfolyamonként van meghatározva, de ez csak az egyes előléptetési időszakokban előléptethető csoportok meghatározására vonatkozik. A legénységi előléptetésekkel kapcsolatos egyéb elvi rendelkezéseket azonban az átmeneti idő alatt is értelemszerűen alkalmazni kell. Így pl. az I. fejezet 8. pontját a rangsorolásnál, a 9. pontját a rangmeghatározásnál, a 17. pontját a mellőzésekénél, stb.

Összegezve az eddig mondottakat: a kérdésben említett 1926-os toborzási évfolyamba tartozó őrmester nem léptethető elő törzsőrmesterré.

79. Kérdés: A folyó évi 19. számú Csendőrségi Közlönyt megjelent 52017/eln. VI—c. 1937. számú B. M. körrendelet következményeként a törzsőrmesterek (vizsgázottak) tiszthelyettesi előléptetési úteme a gyakorlatban a legénység előnyére milyen arányban módosul majd a legénységi előléptetési rendelkezések D) melléklet a) táblázatában eredetileg meghatározottaktól eltérően?

Válasz. Az 1926-os és az 1935-ös csendőrlégénységi előléptetési rendszerek között egyik legnagyobb jelentőségű különbség az előléptetés ütemének, azaz az egyes rendfokozatok közötti várakozási időnek a meghosszabbítása. Ha az 1935-ös rendszerrel meghatározott felemelt várakozási időt azonnal teljes mértékben érvénybe léptették volna, akkor a csendőrlégénység előléptetését több évre szüneteltetni kellett volna. Ez több szempontból nem volt kívánatos. Ezért, — az összes körülmények lelkiismeretes mérlegelése után, — az előléptetéseknek 1933 január 1-től való ideiglenes beszüntetése mellett, az 1932. évi rendfokozatonkénti és toborzási évfolyamonkénti létszámviszonyokat véve alapul, a 18.250/eln. VI—c. 1937. számú B. M. körrendelettel kiadott legénységi előléptetési rendelkezések D) melléklete a)—c) táblázataiban foglaltak szerint lett egy, az akkori lehetőségekhez mért méltányos átmeneti rendszer meghatározva. Ennek alapján a törzsőrmesterek (vizsgázottak) — az átmeneti idő alatt — az őrsparancsnokiskola elvégzése után 2½—6 évi várakozási idő után lettek volna tiszthelyettesé előléptetve. Pl. az 1934-ben vizsgázottak, a különböző fokozatú tanulmányi eredményüknek megfelelően, három csoportban: a kitűnők 1936 november 1-én, a jelesek és jók 1937 november 1-én és az elégésesek 1938 november 1-én. Ez esetben a várakozási idő 2½—4½ év között ingadozott volna. Az 1937-ben végzettek közül viszont a kitűnők 1942 május 1-én, a jelesek és jók 1942 november 1-én és az elégésesek 1943 május 1-én lettek volna tiszthelyettesek. Ezeknél a várakozási idő 5—6 év között ingadozott volna.

Ezt rendezte most a kérdésben szereplő 52.017/eln. VI—c. 1937. számú B. M. körrendelet. Ez a kiegészítő rendelkezés újból rendezi az őrsparancsnokiskolát végzett törzsőrmesterek tiszthelyettesi előléptetését éspedig úgy, hogy a várakozási időt — amennyiben a tiszthelyettesek részére rendszerezett létszámban fogyaték van, elvben — 2½ évben szabja meg. Így lépnek elő a jelesen és jól vizsgázottak. A kiváló egy ½ évi rangelőnyt nyernek, az elégésesek egy ½ évi ranghátrányt szenvednek a vizsgázottak tömegét — rendszerint — kitevő jelesekkel és jókkal szemben, tehát azoknak

a várakozási idejük 2, illetve 3 év. A 2 évi legkevesebb várakozási időt a 18.250/eln. VI—c. számú B. M. körrendelet I. fejezet 13. pont, d) alpontjában foglaltak parancsolóan írják elő. Tehát a vezetőség a kiválóan vizsgázottaknak a lehető legjobb lehetőséget adja meg ahhoz, hogy mielőbb tiszthelyettesek lehessenek. Ez a lehetőség tulajdonképpen visszamenőleges hatályú, mert ezt a gyorsabb előléptetési lehetőséget nem csak a jövőben vizsgázóakra, hanem a már vizsgázott, de az eredeti rendelkezések szerint még elő nem léptettek is vonatkoztatja. Ennek következtében november 1-én azok is előlépnek, akik az előző rendszer szerint 1938 november 1-én, sőt azok is, akik csak 1939 november 1-én léptek volna elő.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Körjegyzői hivatalba történt betörés nyomozása.

írta: NAGY LAJOS I. törzsőrmester (Szigetvár).
(Nyomozta: a csurgói őrs, a 3. nyomozó alosztály támogatásával.)

1936 november 20-án sorozatos kerékpárlopások ügyében már hatodik napja álltam nyomozó szolgálatban, midőn megesörrent a csurgói jegyzőség telefonja. Lugosfalvi tiszthelyettes úr, őrsparancsnokom, adott parancsot, hogy eddigi nyomozásomat azonnal hagyjam abba és az őrsön jelentkezzem. Ott a további parancsokat megkapom. Azonnal indultunk. Az úton talákoztunk egyik próbacsendőrünkkel, aki újságolta, hogy Porrog községben a jegyzői hivatalba ma hajnalra betörték, részleteket azonban nem tud.

Az őrsre bevonulva, őrsparancsnokomtól a következő parancsot kaptam:

„Ma 7 órakor a porrogi körjegyző telefonon jelentette, hogy mára virradóra irodájának ajtaját ismeretlen tettes kifizítette és az irodai asztalok fiókjait feltörte. A fiókokból ismeretlen mennyiségű hivatalos és magánpénzt ellopott. A kár pontos, összegszerű megállapítása most van folyamatban. Azonnal a helyszínre indul. A helyszínelést a legaprólékosabb részletességgel ejtse meg. Az eredményt telefonon jelentse. Postabontás után én is a helyszínre megyek.”

A vett parancs után a 6 kilométerre levő Porrog községbe mentünk, ahova körülbelül ¼ óra múlva érkeztünk meg.

A községháza udvarán legalább 20—30 főnyi csoportot találtam. Ugyanannyit a kertben, ahol az egyik tisztviselő vezetésével lábnyomokat kerestek.

Az udvarról és a kertből eltávolítottam a sok falusi Sherlock Holmest és kértem a tisztviselőt, hogy a talált lábnyomcsapásokat nekem is mutassa meg. A tisztviselő azonban az összetaposott talajon úgy belekeveredett a lábnyomokba, hogy azok kö-

zül nem tudta a tettes vélt lábnyomcsapását megmutatni. A kert végében rétek terültek el, így a lábnyom-keresés eredményre nem vezetett.

Nem volt más hátra, mint a belső helyszíni szemle eredményétől várni valamit. A helyszín adatai a következők voltak:

Az épület, amelyben a körjegyzői lak és egyúttal a hivatali helyiségek is elhelyezést nyertek, L-alakú épület volt. Hosszabb részével az úttest felé nézett. Ebben a részben volt a körjegyző magánlakása. Az L-alak rövidebb részében voltak a hivatali helyiségek.

A tettes az éjjel-nappal nyitva álló udvari kapun minden nehézség nélkül bemehetett. A hivatali helyiségeknek közös előszobája van, amelyből ajtó nyílik az udvarra. Ennek az ajtónak a zárját álkulccsal kinyitotta. A kinyitás — az ajtó egyszerű zárját tekintve — nem volt nehéz. A zár vizsgálatánál az álkulcs nyoma a kulcs bevezető nyílása mögött levő lemezen köröskörül és a zárnyelv bevágásainak szélén élesen kivehető volt.

Az előszobából nyíló jegyzői, majd az ebből nyíló főjegyzői irodák ajtóit nem voltak bezárva.

A jegyzői iroda egyik sarkában volt elhelyezve a községi irnok íróasztala. Ő kezelte a marhaleveleket. A kiállításért járó díjat összegyűjtve, asztala fiókjában tartotta. Ugyanese ott tartotta 20 pengőnyi magánpénzét is.

A tettes az asztal fiókját a fiók bevezetésére és egyúttal rögzítésére szolgáló aljdeszkára valami vésőszerű tárggyal eszközölt nyomással kifeszítette. A körülbelül 40 pengőnyi pénzt, amely főleg apró érmekből állott, magával vitte.

Ugyanebben az irodában állott egy hosszú, közös, úgynevezett tanácskozó asztal, amelynek három fiókja volt. Mind a három be volt zárva. A tettes csak azt feszítette fel, amelyikben pénz volt. Az adóügyi jegyző a betörést megelőző napon 50 pengő adópénzt vett be. Ezt az összeget az asztalfiókban helyezte el, hogy másnap a pénztárossal együtt a pénztárba helyezték. Ugyanott tartotta 30 pengő magánpénzét is. Mindkét összeget elvitte a tettes.

Az asztalfiókokon és az asztallap alsó részein látható benyomatok egy ékalakú tárgy nyomait mutatták.

A főjegyző irodájában levő amerikai íróasztal középső fiókjából 5—6 pengő aprópénzt, egy Colt-féle amerikai gyártmányú forgópisztolyt, benne egy-két tölténnyel, egy zsilettes ceruzahegyszórt és egy új, nikkelezett papírvágó ollót vitt el a tettes. Ezen a fiókon és a zárszerkezeten semmiféle elváltozás nyomát nem lehetett találni. Maga a főjegyző sem tudta biztosan, hogy fiókját bezárta-e, vagy sem.

Ebben az irodahelyiségben volt elhelyezve a község Wertheim-pénzszekrénye is. A tettes azonban ehhez hozzá sem nyúlt, pedig a Wertheim-szekrényben 3000 pengőt tartottak.

Sem az asztalfiókokon, sem az asztalon elhelyezett tárgyakon nem találtam ujjnyomokat. Ez érthető is, mert amire én a helyszínre érkeztem, a falusi kovácsinastól kezdve a tiszteletes úrig, mindenki megelőzött a helyszínelésben.

Az irodahelyiségekben gyufa, vagy egyéb világítóeszköz nyomát, amit a tettes használhatott, nem találtam. Nem sikerült egyéb nyomokat vagy bűnjelket sem felfedeznünk.

(vitéz Balázs-Piri Gyula őrgy. felv.)

Megállapításom szerint a betörést a helyszínnel teljesen ismerős betörő követhette el.

A betörést a takarítás után a hivatalában munkához ülő adóügyi jegyző fedezte fel.

A főjegyzőtől megtudtam, hogy Török János*, Belezna községben lakó, lopásért és sikkasztásért többszörösen büntetett egyén a lopást megelőző napon megfordult hivatalában. Ez alkalommal említette neki, hogy Alsok községbe megy, ahol Ihász Péternél kutat fog javítani. Török Porrogon lakott addig, amíg el nem került Beleznára. A jegyzői iroda fekvésével teljesen tisztában van. Az adóügyi jegyző még azt is közölte, hogy Török jelen volt, amikor az adópénzt befizették és azt a fiókban elhelyezte.

Azonnal telefonáltam Alsok községbe, ahol a főjegyzőt megkértem, hogy Ihászt hívassa be és kérdezze meg tőle, hogy Török ott dolgozik-e. A jegyző rövid pár perc múlva telefonon közölte, hogy Ihászt behívta, aki elmondta, hogy Törököt ismeri ugyan, de az nála csak két vagy három évvel ezelőtt volt és a kútját sem most, sem ezelőtt nem javította.

Időközben őrsparancsnokom is a helyszínre érkezett. Jelenttem a megállapításaim eredményét és azt a parancsot kaptam, hogy azonnal utazzak Beleznára, ott Törököt kérdezzem ki s ha szükségét látom, tartsak nála alapos házkutatást.

Gyékenyesen az állomáson találkoztam előljáró szakaszparancsnokommal, akinek az esetet jelentettem. Ott tartózkodott a nyomozó alosztály járőre és helyszínelője is, akiket tájékoztattam.

19 órakor érkeztem meg Beleznára. Már az úton érdeklődtem Török egyénisége felől. Mindenki mindenre kapható, nem becsületes embernek ismerte. Bizalmi egyéneket véve magamhoz, Török lakására mentem, ahol éppen vacsoránál találtam. Török tiltakozott a gyanúsítás ellen és maga ajánlotta fel,

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.

hogy tartsak nála házkutatást, amit természetesen azonnal meg is tettem. Nem járt eredménnyel.

Török alibijét a betörés estéjére vonatkozólag a gazdasági intézővel, valamint több érdektelen gazdasági eseléddel igazolta. Török ugyanis egy bér-gazdaságban volt alkalmazásban, mint tejkezelő.

Mindennek dacára Törököt őrizetbe vettem s még az éjszaka Porrogra kísértem.

Porrogra éjjelkor érkeztem meg. Nyomozásom eredményét őrsparancsnokomnak jelentettem. Törököt átadtam a nyomozóknak.

Két óra elmúlt. Az eredménytelenségen bosszankodva, magamba mélyedve bandukoltam a szomszédos Porrogszentkirály felé, hogy ott pihenőt tartsak. Csak ruhásan dültem az ágyra. Számbavettem az összes lehetőségeket. Járőrtársam horkolásának zenéje mellett lelkileg leprioráltam mindenkit, úgy a jegyzői iroda alkalmazottait, mint a környező községek szokásos büntetéseit. A főjegyzőt már eleve kikapcsoltam a lehetőségekből. Az adóügyi jegyzőt — beteges ember lévén — éppen a betörést követő napon utalták szanatóriumi kezelésre. Nőtlen volt és jól szituált. Az ellopott pénzt a sajátjából azonnal visszatérítette. Ugyanezek a körülmények állottak fenn a községi irnoknál is.

Dolgozott a jegyzői irodában egy ínségmunkás fizetés nélkül. Ennek az érettségizett fiatalembernek a bátyja evangélikus pap volt, nem tudtam elhinni, hogy akármilyen szükségben éljen is, bátyjára való tekintettel elkövette volna a betörést.

A kisbíró öreg, félig hülye alkoholista volt. A takarítónő éjjel-nappal imádkozó vén horvát aszszony volt. Fia a betörés éjjelén egyik rokonánál tengerit fosztott és ott is aludt.

Sorra vettem az iparosokat is. Közöttük sem találtam olyant, akiről hasonló bűncselekmény elkövetését feltételezni lehetett volna.

A szokásos büntetéseink, akiket félév alatt figyelőlap után megismertem, inkább olyan muszájfigyelőlaposok voltak.

Közben megvirradt. A hajnal ólomszürke fénye lassanként bekúszott a pihenő dohos falai közé. A faluban megelevenedett az élet. Járőrtársamat felköltöttem és minden cél nélkül elindultam a községbe. A friss reggeli levegő mintha élénkebb munkára serkentette volna agytekervényeimet. Hirtelen megálltam. Járőrtársamnak, az igen ügyes és nyomozásoknál jól használható Babos esendőrnek a következő parancsot adtam:

„Őn lemegy a község alsó végére. Én a felsőre megyek. Ön a jobboldali, én a baloldali házsort kilincselem le. Mindenkitől megkérdezzük, hogy ki és mikor volt náluk utoljára, aki nem porrogszentkirályi.“

Összeigazítottuk óránkat és félhatkor megkezdtük a házalást. Talán a 20. házból jöhettem kifelé, amikor Babos esendőrt láttam felém törtetni. Elébe mentem, hogy igyekezetének okát megtudjam. Babos esendőr jelentette, hogy igen fontos adatra bukkant. Megtudta ugyanis, hogy a betörés előtti napokban egy ismeretlen fiatalember járt a községben és kémelhárítónak adta ki magát. Seres kádárnak István nevű fiával látták társalogni.

Azonnal Seresékhez mentem. Ott azzal fogadott az ifjú Seres, hogy tényleg beszélt egy ismeretlen fiatalemberrel, aki neki is azt mondotta, hogy kém-

elhárító, de hogy ki az illető, hova való és honnan jött, azt nem tudja. Az idegenről személyleírást is kaptunk. Tovább folytattuk a házalást. Az egyik polgár lakására éppen akkor nyitottam be, amikor szidott minden jött-ment csavargót. Dühöngésének az volt az oka, hogy falióráját a napokban egy vándor órás megjavította és azóta még jobban siet. Az órajavító személyleírása hajszálnyira egyezett a „kémelhárító“ személyadataival. Csak az idővel voltunk megakadva. Sehogy sem tudtam pontos időpont meghatározására bírni őket. Hiába, falun télen összefolyik az idő és nem emlékeznek semmire.

„No, adja ide azt az órát, öregem,“ kértem tőle a faliórát. „Majd megreperálok én. Órás voltam civilben.“

„Hej uram, az a kopcihér is azt mondta, hogy tüzér volt, még pedig szakaszvezető Nagykanizsán. Most szerelt le. Még meg is vendégeltem, mert én is kanonir voltam a háborúban, aztán mégis becsapott.“

Hanem az órát azért mégis csak leakasztotta a falról. Kinyitottam az egyszerű óra hátsó ajtaját. Vizsgálgattam nagy szakértelemmel. Pedig sohasem voltam órás vagy műszerész. Arra voltam kíváncsi, hogy kontár volt-e a javító, vagy szakember. Amint így vizsgálgatom, látom, hogy a számlap és mutató-tengelylap közé valami papír van bedugva. Az óra számlapja ugyanis mozgott a mutatótengely körül. Ezt rögzítette az ismeretlen órás a mutató tengelylapjához. A papíron ceruzával írt számjegyeket és „Horgos“ nevet találtam felírva. A keresztnévnél volt elszakítva. A papírdarabot magamhoz véve, elbúcsúztam az öreg polgártól azzal, hogy ha siet az órája, hajtsa vissza a rendes időre, akkor helyes időt fog mutatni.

A szomszédos porrogi pihenőre mentem, ahol megállapításaim eredményét őrsparancsnokomnak jelentettem és engedélyt kértem, hogy Nagykanizsára utazhassam az ismeretlen órás, illetve kémelhárító után a nyomozást lefolytatni.

A nagykanizsai tüzérsztyálpáncsnokságnál jelentkezve, megtudtam, hogy 1936 szeptember 30-án leszerelt egy Horgos István nevű szakaszvezető, aki nagykanizsai lakos. Megtudtam még azt is, hogy Horgos órajavítással szokott foglalkozni. Összeszedte a legénységi órákat. A javítási díjakat előre kifizettette magának, azután az órákat is eladta. Feltörte bajtársai magánládáit. Eljárás csak azért nem indult ellene, mert előljárói csak leszerelése után szereztek üzemleíról kerülő úton tudomást.

A személyadatokat megtudva, a rendőrségre mentem, ahol a legmesszebbmenő támogatásban részesültem. Elmentünk Horgos bejelentett lakására, ahol nem lepődtem meg, amikor megtudtam, hogy Horgost nem is ismerik. A személyleírása teljesen egyezett a porrogszentkirályi kémelhárító órásával. Mint a vizsla, úgy jártam sorra az órásokat, órajavító műhelyeket és ékszerészeket, de Horgost csak nem akarta senki közülük ismerni.

Végre az egyik zsidó kereskedőnél, egy éppen ott vásárló polgárnénitől megtudtuk, hogy náluk, Bagolasáncon van egy órás, akinek boltja nincsen, hanem házakhoz jár órát javítani. Az órás apja ott kanász.

Még aznap este Bagolasáncon kötöttünk ki. A kanászt Horgosnak hívták, aki azzal fogadott ben-

nünket, hogy fia Somogyszentmiklóson van és csak a közeli napokban jön vissza. Miután meggyőződtem arról, hogy Horgos az én kémelhárító órásom, házkutatást tartottam. Az egyik szekrény fiókjában, egy hatalmas Doxa-óra tokjában 70 pengőt találtam 10 és 20 pengős bankjegyekben. Arra, hogy a pénz kié és az hogyan került az üres óratokba, felvilágosítást a kanász családja közül senki sem tudott adni. A pénzt bűnjelként őrizetbe vettem és még aznap este 22 órakor Somogyszentmiklóásra érkeztem. Az őrsön jelentettem jövevelem célját és meglepődve hallottam, hogy ilyennevű órás az őrskörletben nem lakik.

Babos csendőrt átküldtem a szomszédos vendéglőbe valami enivalóért, én pedig a másnapi programot beszéltem meg Boldog törzsőrmesterrel, aki akkoriban az őrsöt vezette. Talán 10 percig beszélgettünk, amikor kopogtattak az őrsiroda ajtaján és egy kopott felöltös polgári egyén után Babos csendőr lépett be. Jelentette, hogy a vacsorát meghozta és áthívta az ott kártyázó Horgos urat, hogy elromlott órámat javítsa meg.

Mint később megtudtam, Babos csendőr addig amíg a vendéglős a tepertő kimérésével volt elfoglalva, széjjelnézett az ivóban és személyleírás után felismerte az ott ferbliző Horgost.

Kezet fogtam Horgossal és hellyel kínáltam meg. Majd odaadtam neki a zsebórámat, hogy javítsa meg. Fél 23 óra volt. Beszélgetni kezdtem az órával pepecselő Horgossal. Láttam azt a sunyi, sok rossz tulajdonságot eláruló alattomos tekintetet. Az alacsony, lapos homlokot. A természetellenesen elálló hatalmas fülkagylókat. A majdnem az orrtőig leérő hajzatot. A vékony, keskeny, hosszúujjú kezet. Arra a meggyőződésre jutottam, hogy Horgos minden hájjal megkent bűnöző-típus.

„Vigyázzon, papírt ne tegyen ám az órámba, mint Porrogszentmihályon a polgáréba“ — szoltam hirtelen Horgosra. A hatás meglepő volt. Leejtette az óraüvegemet és összetörte. Majd akadozva mondotta, hogy ő sohasem járt Porrogszentkirályon.

Ekkor, mint bizalmi egyén, már két éjjeliőr szívta csendesen szortyogó pipáját a kályha mellett.

Horgostól elkértem az órámat, amelynek úgyszem volt semmi baja és kijelentettem az elfogását. Megmotoztam, megbilincseltem és Porrogszentkirályra kísértem. Azonnal izentem őrsparancsnoknak, hogy jöjjön át Porrogszentkirályra, mert itt alkalmasabbnak véltem a kikérdezés foganatosítását, mint Porrogon.

Horgos a felismerés végett szembesített tanuk minden szavára nemmel felelt. Tagadta, hogy valamikor is megfordult volna Porrogszentkirályon. Közben megérkezett őrsparancsnokom is.

Hangos kopogásra figyeltünk fel. Seres István kádáregéd lépett a szobába és kérte, hogy a tiszt helyettes úrral beszélhessen. „Tessék“, adta meg az engedélyt az őrsparancsnokom, amire Seres az alábbiakat adta elő:

„Ismerem Horgost. Ebben a hónapban 4–5-ike között volt nálam. Este kért, hogy szerezzek neki nőt. Én özv. Kelemennéhez vittem aludni, akiről tudtam, hogy nem veti meg a fiatalbereket. Horgosnál akkor egy 10 és két 20 pengős bankjegyet láttam. Horgosért minden tekintetben jóttálok. Nem

azonos azzal a fiatalemberrel, aki nekem kémelhárítónak adta ki magát.“

Horgos erre beismerte, hogy a Seres által jelzett időben tényleg járt Porrogszentkirályon. Ezt ezideig azért tagadta, mert félt, hogy engedély nélküli iparűzésért a csendőrök feljelentik.

Azok a polgárok, akiknek óráat javított, ezek után egyhangúlag azt adták elő, hogy Horgos nem a lopás elkövetésének napja előtt, tehát nem 18–19-én, hanem 5-én volt náluk.

Őrsparancsnokom, Seres tanuskodását elfogadva, a bűnjelként lefoglalt 70 pengőt Horgosnak visszaadta azzal, hogy Porrogszentkirályról addig nem távozzon el, amíg erre engedélyt nem kap.

Közben a helyszínre érkezett szakaszparancsnok úrtól azt a parancsot kaptam, hogy menjek be Csurgóra, ott tartsak nagypihenőt és utána nyomozzák a vendéglőkben, koresmákban és szállodákban, hogy a betörés idején nem fordult-e meg ott valamilyen gyanús egyén. Felhívta még figyelmeztet a kártyázók és feltűnően mulatozó vendégek után való érdeklődésre is.

A parancs vétele után a nyomozó alosztály járőrének vezetőjével ballagtunk egymás között arra a megállapodásra jutottunk, hogy Seres szerepe ebben az ügyben felette gyanús és vele, valamint Horgossal feltétlenül foglalkoznunk kell. Az úton megláttam Serest, amint egy hizott libát cipelt a hóna alatt. Erre felhívtam Fonnyadt törzsőrmester v. figyelmét. Szóltam Seresnek és odahívtam hozzá. „No, Seres, úgy látszik, egészen jól megy a kádároknak szüret után, még hizott libára is telik?“ — kérdeztem tőle.

„Édesapám vette“, felelt Seres és titkolózva a fülembé súgta, hogy tud egy elrejtett vadászpuskát. Felírtam az adatokat, amire eltávozott. Még sokáig néztem elgondolkozva a távozó Seres után.

Csurgóra érve, első utam Seres sógorához vezetett, akinek ott jólmenő órás- és ékszerkereskedése van. Az üzletben csak a tulajdonos feleségét találtam. Beszélgettünk. Dicsértem a kis üzlet bőséges berendezését és kifejezésre juttattam, hogy bizonyára szorgalmas lehet a gazda. „Volna már nekünk, törzsőrmester uram, megegyeszer ennyi, ha az uramat nem törné a nyavalya a kártya után. De vasárnap is bent volt az a híres sógorom Porrogszentkirályról. Elcsalta férjemet kártyázni és valami 80 pengőt elveszített.“ „Ki a sógora, asszonyom?“ — kérdeztem az üzletesnétől. „Hát nem tetszik ismerni azt a tolvaj Serest? Hiszen alig pár éve, hogy ellopott tőlünk valami 200 pengő értékű ékszert. Csak az anyósom kérésére nem adtuk csendőrkézre.“

Már többet is tudtam, mint remélni mertem volna. Az említett vasárnap ugyanis a betörést követő harmadik nap volt.

Megállapítottam még azt is, hogy Seresnél a jelzett alkalommal egész zseb egypengős és sok más aprópénz volt.

Időközben késő este lett és csak másnap hajnalban mentem vissza Porrogra. Ott meglepődve hallottam, hogy Horgost szabadon engedték. Sőt, ami a legérdekesebb, felajánlotta, hogy Nagykanizsán érdeklődni fog az ottani alvilági elemek között a porrogi betörésre vonatkozólag.

A szakaszparancsnok úrral most már Serest vetjük elő. Beismerte, hogy a kérdéses időben volt Csurgóra.

gón és ott a Székházban kártyázott. Azonban a pénz — 20 pengőt — a porrogszentkirályi községi bírótól kapta munkadíj fejében.

A bíró viszont tagadta, hogy az említett vasárnap reggel pénzt adott volna Seresnek. Adott neki pénzt, de még november 3-án a csurgói vásárra. Azóta Serest nem látta. A bíró állítását igazolta a családja is.

A hízott libára vonatkozólag is megdöntöttük Seres állítását. A néni, akitől Seres a libát vette, igazolta, hogy nem az öreg, hanem a fiatal Seres vette 8 pengőért. Ezt az öreg Seres is így adta elő. Arról hallani sem akart, hogy Horgos volna az az ismeretlen, aki előtte kémelhárítónak adta ki magát.

Másnap december 6-át írtak. A szakaszparancsnok úr elrendelte a járőrök bevonulását. Csak én és a nyomozó alosztály járőre maradtunk szolgálatban.

Bajtársaim a díszebédnél ültek, amíg én Serest faggattam. „Hol vette a pénzt, amit a betörés után elkártyázott?” kérdeztem. Seres erre azt a meglepő választ adta, hogy a sógorától kapta. „Úgy”, mondtam. „Akkor megyünk a sógorához” és már nyultam is a puskám után.

Erre Seres sirva fakadt. Hagytam, hadd sírja ki magát. Tapasztalatból tudom, hogy ez az a kritikus pillanat, amikor megszólal a lelkiismeret szava és a jó kezdi maga alá gyűrni a rosszat. Amikor kisorsította magát, összetett kézzel kért, hogy mindent elmond, csak azt ígérjem meg, hogy nem bántjuk.

„Ember”, szoltam rá, „hát bántotta magát eddig valaki?”

„Nem”, adta meg a választ.

„Akkor ezután sem fogja senkisémből bántani. Hanem most azután ki vele, mindennel!”

A bizalmiak felfigyeltek és behívtattam szakasz- és őrsparancsnokomat is. Seres pedig beszélni kezdett.

Elmondta, hogy Horgost még Csurgóról ismeri, ahol az valamikor órásinas volt. Első ízben 1936 szeptemberében, majd november 10-e körül volt nála. (Ekkor javította az órákat.) Beszélgettek, hogy kellene valamit csinálni, hogy pénzt szerezhessenek és önállóak legyenek. Kiültek a házuk elé és bizalmas kettesben folytatták a további tervezgetést. Elmondta Horgosnak, hogy a porrogi község házában micsoda rozoga ajtók vannak és ekkor leírta Horgosnak a hivatali helyiségeket is.

Ekkor kérdezte az egyik ismerős fiatalember, hogy kicsoda ez? és Horgosra mutatott. Ő azt válaszolta, hogy kémelhárító.

November 19-én este 23 óra körül valaki kopogtatott a szobája ablakán. Kiment és Horgost látta ott, aki azt mondta neki, hogy öltözzön fel, mert ma bemennek a porrogi jegyző irodájába.

Horgosnál kis kézitáska volt. Ebből a kamrájukban a szerszámokat, egy vésőt és különböző álkulcsokat kivették és a táskát ott hagyták. Holdtölte volt. A kertek alatt mentek át Porrogra. Az úton szembejött velük két pénzügyőr. Hogy ne vegyék őket észre, az egyik szalmakazalba bújtak el.

Porrogon a jegyző szobájában még égett a lámpa. (A felesége beteg volt.) Ő kint maradt az utcán őrtállni, míg Horgos a nyitott kapun az udvarra ment. Horgos nemsokára visszajött és mindketten futva indultak Porrogszentkirály felé. Otthon a kamrájukban osztozkodtak. Horgos 80 pengőt ma-

gának tartott meg, azzal, hogy az övé volt a nagyobb kockázat. Neki 40 pengőt adott. Ugyancsak Horgos tartotta meg magának a forgópisztolyt és az ollót is. A ceruzahegyezőt nem látta Horgosnál. Az osztozkodás után megegyeztek, hogy egymásnak fognak tanuskodni, ha gyanúba jönnek. Ezután elváltak Horgos hazament Bagolasáncre, ő pedig lefeküdt.

A déli vonattal Nagykanizsára utaztam, hogy Bagolasáncre gyalogolva, Horgost most már végérvényesen pártfogásomba vegyem. Amikor meglátott bennünket, felkiáltott: „Az a hitvány Seres hát mindent beismert!” Nem teketóriáztam vele sokat. Megbilincseltem és felszólítottam, hogy adja elő a bűnjeleket. Nevetve válaszolt: „Keressék meg az urak! Magukat azért fizetik!” Azt hittem, hogy szétvet a düh ennyi cinizmus láttára. Újból házkutatást tartottam. Eredménytelenül.

Horgost visszavittem Csurgóra. Ott, mielőtt közbeléphetünk volna, Seres nekiugrott és éktelen kiabálás közben ütötte, ahol érte. „Te gazember! Beugrasztottál, mindennek te vagy az oka! Látod, hova jutottam miattad!” — ordította Horgos felé tajtékzó szájjal. Alig tudtuk őket szétválasztani.

Horgos úgy beszélt, mint a karikacsapás. Beismert mindent ugyanúgy, mint Seres. A bűnjelekre vonatkozólag közölte, hogy azokat Bagolasáncon rejtette el egy szőlőkunyhóba. Vigyük oda, mindent előad. Csak arra igyekezett rávenni, hogy a bilincsláncot vegyem le róla.

Még aznap este Bagolasáncre mentünk, természetesen a megbilincselte Horgossal együtt. Horgos vitt, hurcolt bennünket a derékig érő hóban. Hegyre fel, hegyről le. Végre egy rozszant kunyhónál megállott és a következőket mondta: „Keressék, ha megtalálják, én magamtól nem adom elő.” Nem találunk semmit.

Újra visszamentünk Csurgóra. Miután türelmem és idegeim kezdtek felmondani a szolgálatot és félttem, hogy ennyi cinizmus láttára megfeledekzem magamról, jelentettem a szakaszparancsnok úrnak, hogy próbálkozzon a lelkére beszélni ennek a megátalkodott embernek.

Beszélt szegény alhadnagy úr. Beszélt a vallásról, hazáról, a szülői szeretetről, a bizonyítékokról, amelyek alól kibújni nem lehet. Horgost látszólag meghatotta a lelkére beszélés. Összevágta bokáit és jelentette, hogy előad minden bűnjelet és megmondja, hogy hol vannak elrejtve. Szülei boldogságára fogadta, hogy most már igazat mond. Elmondta, hogy a pisztolyt, ollót és ceruzahegyezőt özv. Kelemennél hagyta, akinél a betörés elkövetése előtti időben aludt, azért, hogy ha az úton esendőrökkel találkozik és azok megmotozzák, ne találják meg nála.

Megnyugodva hajtottuk a párnára fejünket. Hajnali derengéskor már a porrogszentkirályi kertek alatt jártunk.

Kelemennét felszólítottuk, hogy a keresett bűnjeleket adja elő. Mint a sárkány, támadt neki Seresnek és Horgosnak. Horgos rászólt, hogy ne tagadja, hanem adja elő a pisztolyt és az ollót, amiket neki átadott. Seres letérdelt Horgos elé és úgy kérte, hogy adja elő a bűnjeleket, hiszen elvitte magával. Ne hurcoltassa őt is itt össze-vissza. Horgos rászólt, hogy keljen fel, mert a pisztoly itt van Kelemennél.

Szetszedtük Kelemenné vityillójának minden részét, még a sertésólját is. Semmit sem találtunk.

Éppen a padlásról jöttem le pókhálósan és kormosan, amikor Horgos jelentette az alhadnagy úrnak, hogy szüntettesse be a kutatást, mert a bűn jelek nem itt vannak.

„Hát hová tette őket?” kérdezte az alhadnagy úr.

„Előbb alszom egyet és majd meggondolom, hogy megmondjam-e”, válaszolt kajánul vigyorogva Horgos.

Szerencséseje volt, hogy az alhadnagyi tekintély örködött személyes biztonsága felett. Már a bizalmi egyének is meg akarták dögönyözni.

Nem is kerestük a bűnjeleket tovább. Lejátszatuk velük külön-külön a betörés minden mozzanatát, hogy ne tudjanak később arra hivatkozni, hogy egymástól látták, mit kell csinálniuk.

A bizalmi egyéneknek minden fontos körülményre felhívtuk a figyelmét, sőt nagyon fontosnak látszó körülményt, mint például melyik fiókban mi, hogyan volt elhelyezve, kétszer is megmutattattuk és elmondattuk velük. Írásban és rajzban minden mozzanatot rögzítettünk.

Horgost és Serest a kir. ügyészségnek lopás bűntettéért feljelentettük.

Amikor hónapok elmúltával találkoztam Horgossal, elmondta, hogy az első elfogása alkalmával már azon a ponton volt, hogy megmond mindent és a bűnjeleket, amiket egy híd alá rejtett, előadja. De meggondolta magát és később elhatározta, hogy nem mond meg semmit, mert bűnjel nélkül a bíróság nem hoz ítéletet.

A pisztolyt — előadása szerint — Sebes vitte fel Budapestre és adta el 3 pengőért a Teleki-téren. Ugyanakkor mesélte el, hogy szerenésém, hogy a láncot egy pillanatra sem vettem le a kezéről, mert két napig minden pereben erre a pillanatra várt. Rögtön megszökött volna.

Seres és Horgos azonban tévedtek. A kaposvári kir. törvényszék — dacára körömszakadtaig tartó tagadásuknak — a bizalmi egyének és kizárólag csak a bizalmi egyének tanuvallomása alapján mindkettőjüket 6 hónapi fogházbüntetésre ítélte.

A leírt sikeres nyomozás tanulmányozásra érdemes. Érdekes képét nyújtja a ravasz, minden hájjal megkent bűnözőnek.

A nyomozómunka tervszerűsége és az eredményre való szívós törekvés elismerésre méltó.

A házról-házra járás olyankor, amidőn tanuhoz akarunk jutni, rendszerint célhoz vezet. Itt is ez adta a kiindulópontot a nyomozás kezébe.

A házkutatásnál gondolni kell a házkutatást szenvedő foglalkozására. Itt a kontár órás óratokban rejtegette a bűnjelpénzt.

Olyankor, amidőn semmi, vagy csak nagyon kevés bizonyítékunk van, az elkövetési mód tanuk előtt való bemutatását sohasem szabad elmulasztani. Eközben a gyanúsított számos olyan adat ismeretét árulhatja el, amelyeket csak a tettes ismerhetett.

Régi igazság, hogy megrögzött bűnözőknél a lélekre való hatás, „lélekre-beszélés” csupán falra hányt borsó. Ezeket csak bizonyítékokkal lehet a tagadás meddőségéről meggyőzni.

A Dunaparton

áll a hősi halott tengerészek emlékműve, amit most avattak fel Budapesten. A Duna tükre elviszi ennek az emléknek a képét a tengerig, a mi folyónk cseppecskéi látják ezt az emlékművet s aztán eljutnak az Adriába s elmesélik nagy testvérüknek, hogy a síkmezőre nyírbált magyar földön nem felejtették még el a tengert. Nem felejtették el Otrantót, nem felejtettek és nem felejtének semmit abból, ami a nagy multhoz tartozik. Magyar földön tudják, mert elég hosszú időn át tapasztalták, hogy a történelemnek szeszélyes az ollója: hol ezt, hol azt az országot vagdossa meg. Próbát tesz egyszer egyikkel, aztán a másikkal. És azt is tudják magyar földön, hogy ezen az erőpróban sok-sok nemzet bukott már el, a magyar azonban még eddig bírta az olyan erőpróbákat is, amelyek nem egy más fajtát már rég ledöntöttek volna. Erre biztat minket nagy idők számtalan jele, emléke szerte az országunkban, most megint eggyel több.

All és él a Dunaparton most már a tengerész-emlékünk is. Távoli országok lakói, akik ellátogatnak hozzánk, talán csodálkozva nézik majd a Lőkősháza—Hegyeshalom—Sátoraljaújhely—Biharpüspöki határok között emelkedő tengerészsobrot: ugyan hogyan, mint kerül a tenger szobra ide? Hát majd elmagyarázza nekik egyszer a történelemnek az a következő fordulata, amelyik ezeket a ketrechatárokat kicsit tágabbra veszi. Záloga ennek az a hősi magyar lélek is, ami ebben az új emlékműben hangtalanul, de éberén figyel a jövő útjait.

vitéz Póltáry alezredes.

Meghalt Komáromi János. Sokan, számtalan sokan vannak, akiknek a szívében addig ismeretlen hur rezdült meg, mikor Komáromi János első írását elolvasták. Szelíd, búban-bajban is derűs humorát a legegyszerűbb, legemberibb köntösbe öltözötten is megérezte és gyönyörűséggel olvasta népes, nagy olvasóközönsége. A valóságban pedig ő maga is a legmelegebb szívű kenyerespajtás volt, nyíltszívűségét és jóságát nem felejtheti el, aki egyszer találkozott vele. Az utóbbi időben munkatársa lett lapunknak is, ahová csendőrszeretete hozta el. De különben is szerette a magyar katonát minden írásában. Egy-egy mondatában a magyar baka háborús szenvedéseinek egész hátterét, egész lelkét megláthatta, aki az ő nyelvét megértette. Halála ebben az értelemben nagy csapás a magyar katonai irodalomra s annak keretében ránk is. Sírjára mi is elküldöttük szerény, kegyeletos koszorúkat, emléket pedig mindig büszke fájdalommal fogjuk megőrizni. A főváros által adományozott Kerepesi-úti diszírban október 9-én helyezték örök nyugovóra nagy s a legmagasabb közeleti körökig terjedő részvét mellett.

A vas megyei tengerészek leleplezték a Kormányzó Ur Öfömméltóságának arcképét. A vas megyei volt tengerészek bensőséges ünnepség keretében leplezték le fővédnöküknek, Kormányzó Ur Öfömméltóságának arcképét. Az ünnepségen megjelent a város minden számottevő vezetője, ott volt az Országos Tengerész Egyesület képviselőjében az egyesület elnöke, Konek Emil ellentengernagy, továbbá Skipicé Jenő sorhajókapitány, az országos egyesület főtitkára is. Az arcképleleplező közgyűlésről az országos egyesület vas megyei Balaton-csoportja hódoló táviratban üdvözölte Kormányzó Ur Öfömméltóságát.

A vértanúk emlékét október 6-án megünnepelte az ország. Most láttuk először a fővárost a gyászlobogók tömeges, komor díszében, de megemlékeztek vértanúinkról szerte az egész országban. A szombathelyi őrsparancsnokképző iskolában az ünnep a „Hiszekegy“ elnéklésével vette kezdetét. Barabás József százados a nap jelentőségét magasan szárnyaló előadásban ismertette, Várhelyi Pál csendőr, jv. tanfolyam-hallgató Móra László „Aradi Golgotákon“ című versét szavalta el szépen. Az ünnep a „Himnusz“ éneklésével ért véget.

Jutalmazás. A m. kir. belügyminiszter úr a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett értékes tevékenységéért a debreceni VI. kerületben: Gödri Zsigmond, Álföldi Mihály törzserőstestert, Nagy Károly II. és Uffalusi János őrmestert 50—50 pengő, Balogh József I. törzserőstestert v-at és Kerecsi László őrmestert 25—25 pengő jutalomban részesítette.

Segélyezés. A m. kir. csendőrség felügyelője a m. kir. csendőrség tanulmányi segélyalapítványának folyó évi kamatjövedelméből a budapesti I. kerület állományában Török Dávid tiszthelyettes 90, Mező Pál szv. tiszthelyettes és Horváth István szv. tiszthelyettes özevgyét 40—40 pengő segélyben részesítette.

Lovas-vizsga. A budapesti tanalosztálynál múlt hónap 30-án volt a folyó évben őrsparancsnokképző iskolát végzett lovas törzserőstesterek v. lovas továbbképző tanfolyam vizsgálója. A tanfolyamot sikeresen 20-an végezték el. Ebből 3 kitűnő, 8 jeles és 9 jó eredményt ért el. Kitűnők: Takács János, Horváth Ferenc és Kajos István törm.v.-ak. A vizsgabizottság elnöke: Kézdivásárhelyi Nagy Gyula tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese, tagjai: dr. vitéz Damasy Farkas alezredes, kerületi parancsnok és Kricsfalussy-Hrabár Sándor százados tanalosztály parancsnok.

Megtámadták és megüldötték a csendőrt. Október 3-án 19 óra 50 perckor Regéc községben tartott bücsüügyelet alkalmával Fehér János törzserőstestert v. és Szalontai Antal csendőr alkotta fonyi őrsbeli járőr egy korezmai veredés színhelyére sietett. A korezmaudvar kapuján belül állott ismeretlen egyén a nagy sötétben valamilyen kemény tárggyal Fehér János törzserőstestert v-at bal szeme mellett úgy megütötte, hogy orvosi vélemény szerint 8 napon felül, de 20 napon alul gyógyuló sérülést okozott rajta. Az őrs a gyanusítottat nyomozza.

Fegyverhasználat. Szeptember 26-án a cibakházi őrs állományába tartozó Győri János tiszthelyettes, őrsparancsnok és Horváth Lajos V. csendőr alkotta járőrt Kollár István cibakházi napszámos, aki a községben ittasan garázdalkodott és a járőreket festiárságát veszélyeztette, kapával megtámadta. A járőr szuronyt használt és Kollárt a balmellen és a balkezén megsebesítette. A sérülés 8 nap alatt gyógyul. A kivizsgálás megindult.

Rádió állomásvezetői vizsga volt szeptember 21. és 23-án Budapesten a nyomozóosztály-parancsnokságnál. A vizsgán a Belügyminisztérium csendőrségi osztályai részéről Bertalanffy Dezső és Hertelendy Ignác alezredesek, a csendőrség felügyelőségétől kézdívásárhelyi Nagy Gyula tdk. és vitéz Szilassy László őrgy., a Honvédelmi minisztériumból vitéz Hollós Lajos őrgy., a nyomozóosztály-parancsnokságtól vitéz Selley Vilmos ale., a közlekedési és híradó alosztálytól Bartos Ödön fhdy. jelentek meg. A vizsgán Bodolai Kálmán, Horváth Gyula I., J. Kiss Sándor, Magyar József I., Tassányi István törzserőstesterek sikeresen megfelelték.

Ismétlés közben elsült a puska. Súlyom Jenő törzserőstestert v. és Agoston János őrmester alkotta rumi őrsbeli járőr szeptember 26-án 14—15 óra között a vasvári főszolgabíró felhívása folytán Dömötör közszéknél nyomozott. Főlnagy Lajos és Főlnagy József a járőr rendelkezéseinek nem engedelmességet, sőt a járőr tagjainak a puskáját megragadták. A járőr ismételt. Ismétlés közben Súlyom törzserőstestert v. puskája elsült. Sérülés nem történt. A járőr a két gyanusítottat elfogta és átadta a szombathelyi kir. ügyészségnek.

Emberölés kísérlete és öngyilkosság kísérlete. Daróczy Pál 30 éves kiskirályági őrsbeli őrmester eltávazása ideje alatt, szeptember 30-án 16 óra 30 perckor Szentesen volt menaszonyát, Pinka Annát szerelmeftéltésből szolgálati pisztolyával a mellén keresztüllötte, azután zsebkésével a leány nyakán 10 cm hosszú, de nem mély sebet ejtett. A leány elfutott, mire Daróczy őrmester zsebkésével a saját nyakát, a légzőcsövet átvágta. Mindkét sérültet a szentesi közkórházba szállították. A leány állapota súlyos, de nem életveszélyes, Daróczy őrmester állapota életveszélyes, az orvosok nem bíznak életbenmaradásában. A kivizsgálás megindult.

Ezrednap. A volt szabadkai 86. gyalogezred egykori tisztjei, altisztjei és legénysége 1937 október 10-én, vasárnap ezredünnepélyt rendeznek Budapesten. A meghalt hősök emlékére a városligeti Jáki-kápolnában d. e. 10 órakor istentisztelet, utána az állatkerti Gundel-vendéglőben közgyűlés lesz, azután ugyanott bajtársi ebéddel fejeződik be az ünnepély.

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség felügyelője dicső okirattal látta el: a pécsi IV. kerület állományába tartozó Balogh István őrmestert, mert a kenderesi örkülönítményen különleges és felelősségteljes szolgálatát éveken át kiváló buzgalommal, éberséggel és teljes odaadással látta el. — A budapesti I. kerület parancsnoka dicső okirattal látta el: Balogh László törzserőstestert v-at és Széplaki János csendőrt, mert árvízveszély alkalmával a mentési munkálatok körül egészsége kockáztatásával is kimagasló tevékenységet fejtett ki és a víz alatt álló házakból több egyént kimentett; Geresdi István tiszthelyettes csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen őrsparancsnoki minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálatait, alárendeltjeinek vezetése, oktatása és ellenőrzése terén kifejtett buzgalmaért; Harangzó Mihály m. őrmestert, Székely Ferenc II. m. csendőrt 1936-ban Gödöllőn, 1936. és 1937-ben Kenderesen és Istenes Dezső m. csendőrt 1937-ben Kenderesen az örkülönítményen a Kormányzó Ur Öfömméltósága legmagasabb személyének biztosítása érdekében a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel, igen eredményesen teljesített szolgálatait; nyilvánosan megdicséerte: Majoros István őrmestert, Bérczesi János és Dombovári József csendőrt, mert árvízveszély alkalmával a mentési munkálatok körül igen eredményesen tevékenykedett és a víz alatt álló házakból több egyént kimentett; Halmos József és Tenke Imre csendőrt, mert az előbbi 1936. és 1937-ben Kenderesen, az utóbbi 1935-ben Gödöllőn és 1937-ben Kenderesen az örkülönítményen a Kormányzó Ur Öfömméltósága legmagasabb személyének biztosítása érdekében szolgálatát a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel, éberséggel és igen jó eredménnyel látta el, továbbá jó magaviseletet tanusított; Kovács Ferenc III. őrmestert, mert csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen eredményesen tevékenykedett és jó magaviseletet tanusított. — A szombathelyi III. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicséerte: Mogyorósi Gyula csendőrt, mert 1936 és 1937-ben a kenderesi örkülönítményen a Kormányzó Ur Öfömméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében a felelősségteljes szolgálatot mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel teljesítette és példás magaviseletet tanusított. — A szegedi V. kerület parancsnoka dicső okirattal látta el János Gál tiszthelyettes, mert 30 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt alárendeltjeit hazafias szellemben nevelte s azoknak dicsőretea magaviseletével jó péld-

PONTOS SZOLGÁLAT — PONTOS ÓRA

Vásároljunk órát, ékszert, ajándéktárgyat, aranyat, ezüstöt megbízható szakcégnél — Alap.: 1896

FUTÁSZ JÁNOS PÉCS, Irgalmasok-utca 6

Pontos, megbízható kiszolgálás, méltányos árak.
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fiz. feltételek

Szörme — Bunda

csak akkor jó,

ha az **RÁCS** szűcstől való
I. D. VÁROSHÁZ-UTCA 6. SZ.

dát mutatott; a közbiztonsági szolgálatban, különösen őrsparancsnoki beosztásában kiváló tevékenységet fejtett ki; az utóbbi 16 év alatt, mint kerületi segédmunkás, önkíméletet nem ismerő önzetlen kötelességtudásával, lankadatlan szorgalmával és az irodai szolgálat összes ágazatait felölölő kiváló tudásával látta el munkakörét, végül, mert tisztí előljáróit odaadással és ragaszkodással támogatta; — nyilvánosan megdicsérte: Juhász Antal csendőrt, mert 1936—1937. években a Kormányzó Ur Öfömlétsége legmagasabb személyének biztonsa érdekében teljesített felelősségteljes szolgálatát mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, éberséggel és hűséggel teljesítette és jó magaviseletet tanúsított. — A debreceni VI. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Silye Sándor csendőrt az 1936—1937. években a kenderesi örkülönítményen a Kormányzó Ur Öfömlétsége legmagasabb személyének biztonsa érdekében mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel teljesített szolgálataiért és példás magaviseletéért.

A székely nemesi rendi társadalom címmel dr. vitéz Akosfalvi Szilágyi László belügyminiszteri titkár tollából megjelent a székely nemzet jogtörténetéről és kiváltságairól több esztendei önálló levéltári kutatás alapján és a tudományos irodalom adatainak felhasználásával írt munka, mely a székelység honfoglalását és jogi viszonyait, valamint a székely társadalom kialakulását és fejlődését egykorú hiteles források alapján ismerteti. A több önálló részből álló munka célja: a trianoni békeszerződés következtében a megkisebbedett Magyarországra költözött székelység körében a Székelyföldre és a székely leszármazáshoz fűződő ősi jogi kiváltságoknak emlékeztetőben tartása. A gondos kiállításban és jó papíron megjelent szakkönyvet 2 pengő 50 fillérért ajánlja fel a szerző, mely összeg a 22.416. számú postatakarékpénztári csekkzámlára egyszerre, vagy két részletben is beküldhető.

Hogyan törték szét a törökök az ő „Trianon“-jukat? A sok pacifista mótely után nemzeti szempontból valósággal miszisztóit teljesít az a 200 oldalas kiváló könyv, melyet „Kamál Atatürk“ címmel dr. vitéz Horváth Béla fővárosi főjegyző, emléklapoz honvédszázados írt és adott ki. A sèvres békeparancs az egykor oly hatalmas Oszmán Birodalomnak csak egy életképtelen roncsát hagyta volna meg Kizsázsia természetlen belső fölföldjén, megfosztva az önálló állami lét minden fontosabb kellékeitől, — ha az ántánt tényleg életbe is tudta volna léptetni ezt a nemzetgyilkos diktátumot. De a nemzeti géniusz Musztafa Kamál, újtörökös nevén: Kamál Atatürk pasában támasztott a részükre egy Isten-küldött hadvezér-államférfit, aki nem engedte, hogy nemzete a biztos pusztulás igájába hajtsa a fejét. Új nemzeti hadsereget állított talpra, megszervezte a fegyveres ellenállást s három évig tartó szívós hadjáratban kiverte az ellenséget hazája földjéről. S a gögös „szövetséges és társult hatalmak“ a lausannei békekonferencián meghajoltak a paraszti sorból nőtt tüneményes hadvezér és államfő előtt, aki aztán országát társadalmilag és gazdaságilag pár év alatt úgy átalakította, hogy a már egy évszázada „betegember“-ként tekintett Törökország az euráziai földrésznek ma egyik legbiztosabb alapokra fektetett hatalmassága. Atatürk vezérlete alatt csodákat művelt a nemzeti szellem s minden elnyomottaknak példát mutatott a cselekvésre, ha annak ütött az órája. Az ő páratlanul érdekfeszítő életrajzát, melyhez dr. vitéz József Ferenc kir. herceg

írt messzehangzó előszót, s amely részben egy német forrás-munka átdolgozása, melegen ajánljuk bajtársaink figyelmébe. A török nemzetben egy sorsküldötte vezér keze alatt megvolt a bátorság és erő, hogy az adott történelmi pillanatban elérje, reménytelennek látszó helyzetből is kiverekedje a revíziót, az új békeszerződést, amit már nem diktáltak neki. Bennünk is meglesz ahhoz az erő, ha a mi pillanatunk elérkezik, ezt az erőt, önbizalmat és hitet azonban addig ébren kell tartani. Ehhez a legjobb források egyike a török példa. A könyv megrendelhető dr. vitéz Horváth Béla főjegyzőnél (Budapest, XI., Horthy Miklós-út 30.). Ára 4 P 20 f.

Csendőrségi Közlöny 19. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Nemesség elismerése: Dr. Mikecz Béla 2. oszt. főorvosállatorvos régi magyar nemességét igazolta. — Odatéltetett: a II. osztályú tiszti szolgálati jel: Lemhényi Gábor Péter, dr. Domoszlay Gyula, vitéz Csörgey László és nemes Deső Sándor alezredeseknek; a III. osztályú tiszti szolgálati jel: Kátai-Pál András századosnak. — Állandó nyugállományba helyezettek: Kis Gyula debreceni VI. kerületbeli alhadnagy és Pálmai János szegedi V. kerületbeli tiszthelyettes. — Várakozási illetményekkel szabadságoltatott: vitéz Lőrincz Zsigmond debreceni VI. kerületbeli tiszthelyettes. — Névváltoztatások: Barbalics Imre próbaesendőr család névét „Békési“-re, Kosnyák Mihály próbaesendőr „Könyvesi“-re, Lestánski László próbaesendőr „Lugosi“-ra, Popovics Mihály próbaesendőr „Pálfalvi“-ra, Palicz Zoltán próbaesendőr „Pénzes“-re, Prájer József próbaesendőr „Pallós“-ra, Stadler Mihály próbaesendőr „Solymosi“-ra, Oravec József próbaesendőr „Orsovai“-ra, Palicz István próbaesendőr „Sarudfalvi“-ra, Schwenk János próbaesendőr „Sümegi“-re és Srágli Sándor próbaesendőr „Solymosi“-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel.

Szabályrendeletek. A büntetési jegyzőkönyv 2. rovatának kitöltése. — A magyar királyi csendőr őrsparancsnok-iskolába való vezénylésre alkalmas legénység kiválasztására vonatkozó rendelkezések kiegészítése. — A m. kir. csendőrlégénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések helyesbítése. — Rendjelek, érdemjelek, dísz- és emlékjelek viselési sorrendjének módosítása. — Nagykereszték és I. osztályú kitüntetések viselése. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Kerékpárok és kerékpárnak minősülő segédmotoros kerékpárok kötelező bejelentése. — A Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság kirendeltségeinek szervezése. — A Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság miskolci, satoraljai helyi és nyiregyházi kirendeltségeinek felállítása. — Farkas Géza csendőr részére 1933 december 7-én kiállított 23.868. számú személyazonossági igazolványt a budapesti I., Varga László II. törzsrőmester részére 1933 január 4-én kiállított 16.971. számú személyazonossági igazolványt a debreceni VI. és Gyurkó János ny. tiszthelyettes részére 1915. évben kiállított Koronás Ezüst Érdemkereszt, 1918. évben kiállított Sebesültek Érne és 1925. évben kiállított Károly Csapatkereszt igazolványokat a miskolci VII. kerületi parancsnokság, miután elvesztek, érvénytelenítette.

Hegedű, Harmonika, Tárogató,
Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak
itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

A két

elválaszthatatlan!

ELŐLEG NÉLKÜL KEDVEZŐ RÉSZLETFIZETÉSRE

BÚTOR, SEZLON, MATRAC, SZÖNYEG, PAPAN, PÜGGÖNY, ÁGYNEMŰ
ÉS FEBÉRNEMŰ ANYAGOK, KÉSZ RUHÁK, KABÁTOK, SZÖVETEK
NAGYVÁLASZTÉKBAN.

SZONDY-BOLT BUDAPEST, VI.,
SZONDY-ÚJ. 25. SZÁM.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakasztiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5., fidsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) *Dél József* ny. thts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondnal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnok: *Kacsó Albert* székesfehérvári II. kerületbeli tiszthelyettes.

Véglegesítették: A szegedi V. kerületben: *Balázs István, Békési Ferenc, Bottyán Antal, Czollner István, Földi Elek, Höggy Mihály, vitéz Kecskeméti Zsigmond, Lukács Imre, Mag Mihály, Tóth László, Megyeri Lajos, Tátrai János, Sallai (Simicska) Ferenc, Siket Ferenc, Faragó András, Fazekas Gáspár, Kiss Mihály, Szabó Lajos II., Sebesvári Mihály és Zarnócai Miklós* próbaesendőröket.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Cserháti Imre* törzsőrmester v. *Kósi Jolán*nal Budapest, *Andrási Sándor* őrmester *Lengyel Borbálával* Rábacsécsényben, *Szalmári Antal* őrmester *Tömör Mária*val Nógrádverőcén, *Tóth Sándor* II. őrmester *Móczár Sára*val Budapest és *Bárdos István* törzsőrmester *Sztraka Annával* Salgótarjánban; a székesfehérvári II. kerületben: *Urji János* törzsőrmester v. *Bognár Cecília*-Erzsébettel Pestszentlőrincen, *Kövári György* törzsőrmester v. *Osvald Annával* Pomád községben, *Tóth Lajos* III. törzsőrmester v. *Niederecker Mária*val Baj községben, *Horváth József* XV. őrmester *Bátor Etelkával* Várpalotán, *Tatár József* törzsőrmester *Skultéti Margittal* Érdén, *Fülöp József* őrmester *Frey Annával* Pusztavám községben, *Horváth János* törzsőrmester v. *Stupján Margittal* Nádasladány községben, *Kovács János* III. törzsőrmester v. *Stáncz Annával* Egyházasközségben, *Sápi Imre* törzsőrmester *Firnics Teréz*szel Kápolnásnyéken, *Szabó János* IV. törzsőrmester *Mester Magdolna*-Karolinával Litér községben, *Halmos József* I. őrmester *Nagy Annával* Bősárkány községben, *Módos István* törzsőrmester *Kabác Ilonával* Nemesvámos községben és *Bagócsi Árpád* törzsőrmester *Szika Juliannával* Fehérvárcsurgó községben; a pécsi IV. kerületben: *Szemenkei (Szemenkó) Ferenc* törzsőrmester *Németh Ilonával* Kispesztén; a miskolci VII. kerületben: *Kasza Lajos* törzsőrmester v. *Szabó Lenkével* Mezőkeresztesen, *Borbély Tamás* törzsőrmester *Mondel Juliannával* Tiszakeszibén, *Uti József* őrmester *Szabó Brigittával* Mezőtárkányban, *Bánci Károly* törzsőrmester *Farkas Irén*-Angyalkával Jászárokszálláson és *Tóth Sándor* III. őrmester *Szabó Elvirával* Nyögösen.

Családi hírek. Született: *Kövendi Nagy Jenő* századosnak *Judith-Piroska-Magdolna* leánya; a budapesti I. kerületben: *Sándor István* I. törzsőrmesternek *István* fia, *Gaál Aladár* törzsőrmesternek *Ida* leánya, *Fekete József* III. törzsőrmesternek *Piroska-Mária* leánya, *Pongó Sándor* törzsőrmester v-nak *Sándor* fia és *Gulyás István* törzsőrmester v-nak *Mária-Magdolna-Katalin* leánya; a székesfehérvári II. kerületben: *Böjte Elek* törzsőrmesternek *Éva-Erzsébet* leánya; a szegedi V. kerületben: *Aracsi Lajos* szv. tiszthelyettesnek *Irén-Lidia* leánya, *Farkas György* törzsőrmesternek *György-István* fia és *Szerdahelyi János* törzsőrmester v-nak *Gizella-Margit* leánya; a miskolci VII. kerületben: *Ligetes János* törzsőrmester v-nak *László* fia és *Ujvári Imre* törzsőrmester v-nak *Valéria-Irén* leánya. — Meghalt: *Rónás Ferenc* székesfehérvári II. kerületbeli törzsőrmesternek *Ferenc* fia, *Birta Miklós* debreceni VI. kerületbeli törzsőrmester v-nak *Miklós* fia és *Kadás Imre* miskolci VII. kerületbeli törzsőrmester v-nak *András* fia.

PÉCSI ASZTALOSMESTEREK BUTORCSARNOK SZÖVETKEZETE

mint az Iparosok Országos Közp. Szöv. Tagja.

PÉCS, RÁKÓCZI-ÚT 29. SZÁM.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fiz. feltételek.

TELEFON: 10-70

Pártoljuk a magyar kisiparosokat!

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja reá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szószertint közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trógeppel, kelles sortávolságra, kézzel írtal pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatallan kézzel írtal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymotálni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem trunk, ha a beküldő válasz-bélyegyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelgétül legcélszerűbb kisebb helységi nevet vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jelgét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi hírek” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

HÉBER kályha- és tűzhelygyár

közkezdvelt gyártmányai:

Vegyes tüzelésre: 1 aknás Rekord P 40.—tól
Hazai szénre 2 aknás Rekord P 60.—tól
2 karikás Elite tűzhely P 50.—tól

Kedvező fizetési feltételek.
Látogassa meg mintaraktárunkat:

VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 39.

(Hajós-utca sarok.)

F. M. I. thtts, Székesfehérvár. Úgyes munkájával rászolgált a jutalomra. Használja egészséggel.

Lénárt Mária, Pécs. Köszönjük a munkatársi készségeket, de keresztretjvényekkel nem foglalkozunk. Mi kizárólag olyasmint akarunk adni lapunkban, ami kifejezetten a csendőrnek szól és amit más ujságban hiába keres. Már pedig keresztretjvény van a napilapokban, folyóiratokban garma-dával.

Szabó, Magyarboly. Az igényjogosultsági igazolványosnak, ha igazolványosok részére fenntartott állásra kinevezi, a csendőrségnél teljesített tényleges szolgálatát, amelynek alapján a mindenkor érvényben álló ellátási szabályok szerint katonai nyugellátásra vagy végkielgitésre már igényt szerzett, a polgári nyugellátás szempontjából csak abban az esetben lehet beszámítani, ha a csendőrségtől történt elbocsátása és a polgári alkalmazása között 5 évtizedő még nem telt el. A végkielgitést 90 nap alatt kell visszafizetnie.

Törzsrörmester v. Lexikonban felelünk.

Sz. L. A II-el jelzett szöveg magyaros, nyelvtanilag jó és szolgálati szempontokból is teljes. Azt hisszük, nem csalódunk, ha azt mondjuk, hogy fogadásról van szó Önök között s ránk bízta a döntést. Ennek már csak azért is örülünk, mert jobban szeretjük az ilyen versengést, mint mondjuk a borospoharak tájékán valókat.

Pusztaszer. A folyó évi január 15-i számunkban közölt 9. lexikonválaszunkból feleletet kap.

Báeska, I. Amit Ön ifjúsági kölesönnök nevez, az valószínűleg a Horthy Miklós-öztöndíjra vonatkozik. (Más hasonló ifjúsági segélyezésről — állami kezelésben, — nem tudunk.) A 9000/1936. K. M. eln. számú rendelettel szervezett ösztöndíj alaptól olyan ifjúnak adható segélyezés, akinek illetve az eltartására kötelezettnek jövedelme nem elegendő arra, hogy iskoláztatásának tartama alatt gondoktól mentes megélhetését és ilyképen tanulmányainak zavartalan folytatását biztosítsa. Feltételek. Ha a középiskolában tanulmányi előmenetele általában jeles ugyan, de egyes tantárgyakban illetőleg tárgyesoportokban az átlagon jóval felülemelkedő, az egyetemen a tandíjfedezmény elnyerése céljából megkívánt kollókviumokon jelesen megfelelt és az előírt vizsgálatokon jeles készütségeről tett bizonyosságot és ha magatartása mind erkölcsi, mind pedig fegyelmi szempontból kifogástalan. Előnyben részesülnek I. az állami iskolák tanulói, 2. a hadiárvak, 3. a hadirokkantak, vitézek, tűzharcosok gyermekei, 4. oly szülők gyermekei, akik egyidőben háromnál több gyermek neveltetéséről kötelesek gondoskodni, 5. östermelő és kisiparos szülők kiváló képességű és kimagasló tehetségű gyermekei. Elsőéves egyetemj hallgató évi 200 P ösztöndíjat kaphat, amelyet tanulmányai befejezéséig kap, ha időközben arra érdemtelenné nem válik. Az összeg az egyetemi tanulmányok 3. és 4. évfolyamában 360 P-re emelkedik. Évente december és június 15-én folyósítják. Fia viszonyait nem ismerjük. Ön a közöltekben láthatja, hogy van-e lehetőségük az ösztöndíjra. Ha annak alapján további útbajgazításra van szükségük, készséggel állunk rendelkezésükre. 2. Semmiféle törvényes rendelkezés nem tiltja az együttélést. 3. Hogy a nyugdíjlevonásokat mikor szüntetik meg? Mi lennénk a legboldogabbak, ha ez bekövetkeznék, mert az azt jelentené, hogy az állam minden polgára jólétben van és az állam egyéb kötelezettségeinek is eleget tett. Addig nem lehet szó erről.

Z. E. ny. tbk., Zánka. Készséggel előjegyeztük, a megtisztelő üdvözlötet szépen köszönjük.

Egyetértés. Nem adhatunk felvilágosítást, mert nem ismerjük a szárnyparancsnokság rendelkezéseit, amelyekre bajtársai hivatkoznak. Egyenes útja ügye rendezésének az, hogy jelenti szemlén a szárnyparancsnok úrnak vagy írásbeli döntést kér onnan.

IIII. Joga van a belügyminiszter úrhoz (VI/b. osztály) kérvényt előterjeszteni s abban sérelmét előadni. Nem kell félnie, nem történik semmi baja. Hűsz állérjébe kerül és leg-alább nem rágódik tovább azon, hogy kevesebbet kap, mint ahogyan Ön gondolja.

Beesülettel. Tőlünk senki se kérjen azért bocsánatot, mert kérésrel zavar. Azért vagyunk és akkor vagyunk a legboldogabbak, ha azt látjuk, hogy bajtársaink helyesen fogják fel sokoldalú hivatásunknak éppen személyüket legközvetlenebbül érintő ágát: a segíteni akarást. Bizalom jelének tekintünk minden kérést és kérdést és, ha ezek között nem szolgálati vonatkozásúak is vannak, abból még több közvetlenséget és még több őszintébb ragaszkodást olvasunk ki és azt azzal viszonzozzuk, hogy az ügyes-bajos dolgokat minél eredményesebben igazítsuk el. Ön is ilyen ügyben keres fel bennünket, 3 tagú, szegénysorsban élő családjának óhajta több kenyeret, szebb napokat juttatni, mert az a pénzbéli támogatás, amit Ön havonta hazajuttat, ily nagy családnak nagyon kevés. Különösen, ha az anya és most már a testvére is olyan súlyos betegségben sýnlódnak. Mielőtt a segítség lehetőségeiről nyilatkoznánk, arra kérjük: írja meg, hogy szüleinek van-e és mily értékben ingatlanuk, apja mennyi ideig volt a haretéren, testvérei mily életkorúak, iskolai végzettségük mennyi és ezek most mivel keresik kenyerüket. Reméljük, hogy sikerülni fog igyekezetünk.

Homokmég. Nem feledkeztünk meg, további türelmet kérünk. Nekünk is érdekünk az ügy tisztázása, sőt már egyenesen a magunkénak valljuk azt.

Iparhatóság. Lexikonban felelünk.

Szűes örmester. A Schlesinger-ügyre lexikonban adunk választ. Máskor kérünk jelégét.

T. J., Hadiárva. A Ludovika Akadémia elvégzése a feltételek egyike.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

12345. Versét nem közölhetjük, mert nem jó.

Lupa. A képek nem jók, mert I. a szilvaszüretből csak két ágaskodó csendőrt látunk és valami fának az alsó leveleit. (Azért mondjuk; valami, mert a képen ugyan nem látszik semmiféle gyümölcs, amelyből határozottan megállapíthatnánk a fajtáját.) Ebből a képből azt is mondhatnánk, hogy az örsbeli bajtársai cicát kergetnek le a fáról... 2. Az ország legveszélyesebb útkanyarja lehet, hogy ott van, de mi például a gönyüit (Budapest—Bécs-i műúton) annál is nehezebbnek tartjuk. A képen egyébként nincs érzékeltetve a kanyar, ezt legjobban felülről, a magasból készített felvétellel lehet bemutatni. — Nem közölhetjük felvételeit. Gépe jó és jól tud vele bánni, amit a 2. képből állapítottunk meg.

Lukás József. Tessék máskor jelégét írni. A második verset nem kaptuk meg.

Dorozsma, H. A. thtts, Eresl, H. L. alhdgy, Salgótarján. Sorra kerülnek.

Megemlékezés. Jó, közölhető is lenne, ha a személyi vonatkozású dolgokat elvből nem kerülnénk. Ez szükséges, különben félvé alatt ránkőne az ilyen anyag, nekünk pedig egészen más céljaink vannak.

Modern BÚTOR-házak

20

KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VIII. BAROSS-UTCA 42

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Zúg az erdő.

(Regény.)

(6)

Írta: NYÁRY ANDOR.

A parancsnok intett a katonának.
A katona vadászfegyvert tartott az öreg elé.
— Kié ez a fegyver?
Jász Suba István elsápadt:
— A flamé.
— A parancsnok gúnyosan mosolygott:
— Lám!... Házadban találták a fegyvert... A halálos golyó az udvarodból jött... Még most is tagadod?
Jász Suba István egykedvűen felelt:
— Csak azt mondhatom, amit az előbb mondtam... Ha úgy volna, megmondanám.
A parancsnok az asztalra ütött:
— Akkor a fiad lötte le!
Jász Suba István megtántorodott, lázasan kapkodta tekintetét:
— A flamé nincs idehaza. Az olasz földön harcol.
A parancsnok szemében sötét gondolat villant:
— A fiad itthon van!... Megjött a frontról... Elfogtuk tegnap este... Jász Suba Istvánral megfordult a szoba, a fia, az ő fia a gyilkos és most elfogták. Nem, az nem lehet. Felordított, mintha szívébe hasítottak volna, a parancsnok lábai elé dobta magát és kétségbeesetten rázta bilinészeit:
— Én lőttem le a tisztet! Én!... Én!...
A parancsnok felkacagott:
— No, lám!
Intett a katonának:
— Vigyétek!
Az öreg felranciaigálták a padlóról és kikísérték a szobából.
Jász Suba István mert, mintha nem is a földön járt volna, mintha a levegőben vitték volna lábait, mintha nem is lett volna teste, csak szíve, egy nagy, irtózatos nagy szív, amely fáj, amely édesen zsigog, nem tudja, jajveszékeln-e, vagy kacagjon. Leborult a kemény deszkapadra, öklével verte a padot és sírt, zokogott, hogy kísérteties volt hallani:
— Fiam!... Gáspár!... Szerelmes gyermekem!
Aztán elcsendesedett...
Csak a szél jajgatott a kémény lyukán...

XXIX.

A budapesti utcákon autók száguldoztak.
Tíz...
Húsz...
Száz!
Az autók részeg tengerészkatonák ültek és kurjongattak:
— Éljen!... Éljen!...
Jász Suba Gáspár hallgatta a kiabálást, nézte az autók vad száguldozását és magyar szívének olyan idegen volt ez a szokatlan láрма. Úgy érezte, mintha véletlenül csöppent volna a nagy városba, mintha nem is azért jött volna oda, mert a szíve húzta.

A „Steir-Wallner-Puch”
„Everest” világhírű
KERÉKPÁROK
csendőrségi használatra kiválóan alkalmasak
10.-, 15.-, 20.- pengős havi részletre.
A védjegyzett „Everest” tura kerékpár
már P. 130.-tól részletre megrendelhető.
Szigeti Károly
Budapest, V. Vízkereszti-utca 11/a. Emelet
Kérjen díjtalan ár-egyzéket.

Megállt a pályaudvar lépcsőjén, fenn, a legmagasabb fokon, csak nézett, ... nézett... Mélyet sóhajtott. Aztán megfordult és bement a pályaudvar parancsnoki irodába.

- Hogy hívnak?
- Jász Suba Gáspár.
- Rangod?
- Szakaszvezető.
- Melyik ezredben szolgáltál?
- 301-es honvéd gyalogezredben.
- Honnét jöttél?
- Az olasz frontról.

A tiszt leszámolta a leszerelési illeket és a leszerelési igazolványt Jász Suba Gáspár kezébe nyomta.

Jász Suba Gáspár zsebébe söpörte a százegynéhány koronát, a leszerelési igazolványt a jelentési tömbbe tette, a megmaradt tábori lapok közé, katonásan tisztelgett, úgy, amint ujonckorában tanulta, amint a szabályzat előírta... keményen sarkon fordult és kiment a szobából.

A tiszt az irnok bakákra mosolygott, aztán Jász Suba Gáspár után mutatott:

— Ez a paraszt még mindig azt hiszi, hogy a régi militárista világ járjal!

Gúnyosan felkacagott, aztán a másik rongyosruhájú, csupa vitézségi érmes magyar fiú felé fordult:

- Hogy hívnak?
- Szekeres András...

A toll percegett az irnokok ujja alatt, a hegye kacskaringós betűket szántott a rongyos ruhájú magyarok jötték, keményen tisztelgettek... összeverődtek a szoba sarkában... álltak, vártak... szemük idegenül rebent... a sok vitézségi érme megcsillant a nap sugarán... Az utcáról pedig beverődött a részeg tengerészek ordítóása...

A vonat elindult...

Jász Suba Gáspár összehúzódott a sarokban és kinézett az ablakon...

A mezőket már megütötte a dér s a levelek lomha kerin-géssel hulltak, amint rájuk esőkölt a napsugár...

A mozdony zihált... A sziporkák hulltak... A telefon-dücek éles suttyanással suhantak az ablakok mellett...

Az egyik rongyos ruhájú magyar megmozdult, megéser-rent mellén a vitézségi érme...

A másik megszólalt:

- Hol kaptad?
- Melyiket?
- Az aranyat.
- Varsó előtt... Hát te?
- Hirschovánál.
- Hát az milyen érme?
- Bolgár... Akkor kaptam, amikor a románok átgyűttek a Dunán, Oldalba szorítottuk őket.

A rongyos ruhájú magyarok szeme lassan tűzelt.

A túlsó sarokból is megszólalt egy harcsabajuszú honvéd.

— Én Szerbiában szereztem az érmeimet.

— Én Olaszországban.

A pipázó tűzér is megmozdult:

— Verdun előtt kaptam mind az ötöt.

— Hát te, testvér merre jártál?

— Csak a szomszédban... Török-Ázsiában...

A mogorva arcok felragyogtak, a pipák előkerültek a zsebekből, a nap besütött a vonat ablakán, a pipafüst kékesen bodrozott a napsugárban s a félvilágot végigvert hős magyar gyerekek szíve fölengedett:

Budapest láthatárán eltűnt az utolsó gyárkémény...

A vonat gyorsabban futott... A sziporkák sűrűbben szálltak... A szó megeredt:

— Merre mész?

Fogainkat

esak elsőrendű fogásznál
csináltassuk meg

műfog, foetómés P 3.— Kedvező
Plat'naszínű fizetési
vagy aranyszínű P 6.— feltételek
22 karátos arany P 18.—

RÓNA L. ÁLL. VIZSG. FOGÁSZ
Budapest, Baross-utca 98. l. em.

— Szolnokba... Hát te?
 — Fölfelé... Kassán túlra...
 — Hát te, testvér?
 — Torontálba...
 — Hát te?
 — Mármarosba.
 — Gyerek?
 — Kettő... meg az asszony... Nem láttam őket két
 esztendő óta.
 — Sok idő.
 A magyar sóhajtott:
 — Bizon sok!
 Jász Suba Gáspár a magyarra nézett:
 — Mit szóljak én!... Négy esztendeje nem voltam oda-
 haza.

A magyar rábólintott:
 — Jól kihúztad.
 A haresabajuszu honvéd szemére rántotta a sapkáját:
 — A szakaszvezető úr is úgy lehetett, mint én. Mire meg-
 gyűtt a szabadságos levelem, rohamra fújtak a taliánok,
 oszt... mondok magamban... még ez ecer kiverekszem
 magam, mielőtt hazamegyek... így oszt mindig csak ma-
 radtam, mert mindig gyűtt egy-egy kis roham.
 A magyarok nevettek.
 — Könnyű annak, akinek nincs senkije, — sóhajtott egy
 deresbe szürkiült magyar. — Azért maradtál el olyan könnyen.
 — Dehogya azért! — legyintett a haresabajuszu és hatalma-
 san megszívta a pipáját. — Azért maradtam el, hogy ne
 menjek haza...

A pipafüst között szaporán pislogatott:
 — A fronton csak megvótam, ha már ott vótam. De hogyan
 gyűttem vóna el hazudról, mikor az asszony minden levelében
 azt írta: Napról-napra hervaszt a bánat utánad... a gyereket
 nem járathatom iskolába, kevés volt a termés, a háborús
 segélyből nem futja lábbelire...

Elhallgatott, csak a pipafüst tódult a pipaszárból...
 A vonat kereké kattogott, mintha azt kattogta volna:
 — Láb-be-li!... Láb-be-li!... Láb-be-li!...
 A haresabajuszu felkapta a fejét:
 — Most hazamegyek!
 A lehajtott fejek egyenként emelkedtek a haza szóra. A
 vonat kereké már nem kattogott. A haresabajuszu honvéd
 szeme megvillant:
 — Rendbehozom a gazdaságot... Veszek a gyerekeknek
 olyan lábbelit, amilyen még a vicispán gyerekeinek sínes!
 Félreapta feje búbján a sapkát, belecsapott a tenyerébe,
 aztán rázendített a nótára:

*Nincsen párja, van babája
 A szatmári hatvanötös bakának...*

A rongyosruhájú magyarok szíve megdobbant... Mintha
 minden fa, minden fűszál azt suttogta volna: Hazamegyek...
 Megkösörülték a torkukat, aztán beledüldölkát a nótába a
 haresabajuszu után... előbb egy, aztán kettő... előbb cse-
 deszen, aztán mindig erősebben. A vonat dübörögve suhant...
 A nótás magyarok szeme előtt mosolygós arcok mosolyogtak:
 Fialalasszony...
 Gyerek...
 Öreg ember...
 Öreg asszony...
 A haresabajuszu nagyot kurjantott:
 — Hej, de!...
 A harmincöt magyar belevágott a nótába:

*Nincsen párja, van babája
 A szatmári hatvanötös bakának...*

Jász Suba Gáspár derékakapta a haresabajuszu magyart,
 széles jókedvükben úgy megjárták a táncot, csak úgy nyikor-
 gott a rozoga kocsi-padló... Csak úgy esörgött mellükön a
 sok szép vitézségi érem... (Folytatjuk.)

Rémhíreket

a folyó évi 16. számunkban hirdetett pályázatra csak öten
 küldöttek be. Sajnáljuk, hogy ilyen vékonypénzü anyagot
 kaptunk, mert azt ennyiből is

látjuk, hogy a rémhírek az ország egészen távoleső ré-
 szein is körülbelül azonos kér-
 dések körül mozognak, van te-
 hát valami törvényszerűség,
 egyöntetűség a hírek forrásai
 és eltorzulásai tekintetében.
 Érdekes lett volna — teljesen
 személytelenül — ezeket a
 törvényszerűségeket nagyobb
 anyagból kihámozni. Ugy lát-
 szik azonban, hogy a rémhír
 most sem tagadta meg magát:
 nem bűjt ki a suba alól, ki-
 véve azt a gyűjteményt, amit
 az alább felsorolt bajtársaink
 küldöttek be: *Bérczes Sándor*

törm. (Szekszárd), *Dömötör Lajos* őrm. (Szombathely), *Ig-
 néczki Károly* törm. v. (Debrecen), *Simon Márton* őrm. (Né-
 metlad), *Szabó Dénes* cső. (Perkátá).
 Mivel valamennyi pályázat terjedelme és érdekessége kö-
 rülbelül azonos, a jutalom odaítélését a szerencsére bíztuk.
 A sorshúzás *Dömötör Lajos* őrmesternek (Ukk, vezényelve
 Szombathelyre) kedvezett, a jutalmat tehát neki küldöttük el,
 amit mint szorgalmas olvasónk különben is már régen meg-
 érdemelt.

Most pedig felsorolunk néhány rémhírt és csodabogarát.
 Elég jámbor dolgok, de jellemzők arra, hogy körülbelül mi-
 lyen kérdések foglalkoztatják a suttogókat és arra is jel-
 lemzők ezek a torz apróságok, hogy ha valahol valamilyen
 gondolat elhangzik, valamilyen intézkedés készül, milyen
 bányászatokat csinál belőlük a „jól értesült“.

1. A csendőrség szervezete és rendfokozatai teljesen meg
 fognak változni. Minden tekintetben, tehát közbiztonsági
 szolgálat tekintetében is, kizárólag a honvédelmi miniszter
 úr alá leszünk rendelve. A legmagasabb altiszti rendfokozat
 az őrmesteri lesz.

2. Csak az nősülhet, aki 40. életévét betöltötte és thts.-i
 rendfokozata, kiváló minősítése van, büntetve még sohasem
 volt és a nősülő csendőrnék legalább 3000 pengő meg-
 takarított pénze van.

3. Az előléptetési szabályzat újból megváltozik. Őrme-
 terré 10 évi csendőrségi szolgálat után lesz előléptethető a
 csendőr. Törzsőrmeiterré pedig 20 évi csendőrségi szolgálat
 után lesz előléptethető az őrmester, ha legalább 6 éven ke-
 resztül az utolsó években kiváló összminősítése volt és bü-
 nítetve nem volt. Tiszthelyettesé pedig 30 évi csendőrségi szol-
 gálati idő elteltével lesz előléptethető az a törzsőrmeester, aki
 soha fenytve nem volt.

4. A csendőrség létszámát felére szállítják le és katoná-
 kat osztanak be, mint pótesendőroket.

5. A jelenlegi magassgalléros zubbony helyett a folyam-
 őrzubbonyhoz hasonló zubbonyt rendszeresítenek.

6. Új előléptetési szabályt adnak ki. Megszüntetik a
 tiszthelyettesi és alhadnagyi rendfokozatot. Az őrmesteri elő-
 léptetéshez 15 évi szolgálat szükséges.

7. A jelenlegi legénységi rendfokozat helyett a békebeli
 rendfokozati elnevezések lépnek érvénybe.

8. Több alhadnagyt nem léptetnek elő. Ha a jelenlegiek
 elmennek a testületől, akkor az alhadnagyi rendfokozat meg-

Világhírű Styria, Wonder, Automoto, Darling, Diadal,
 Vénus kerékpárok és alkatrészek, Órák, ékszerek, ezüstárúk
 megbízható minőségben. Versenyképes árban. Kedvező feltételek
 mellett.

DIADAL Kerékpár
Varrógép
SVÁJCI ÓRAHÁZ

Budapest, VII., Thaköly-út 26.
 (Murányi-utca sarok) T. 14-04-88.
 Ezerképes árjegyzék ingyen

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től

EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-tól

Fotóanyagok, paplanok, vasbútorok, futósző-
 nyegek, fehérneművásznak, ruhaszővetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosulat

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
 A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

szűnik, úgyszintén vele együtt a szakaszparancsnoki állás is és helyette a békebeli járás- és őrsparancsnok lesz egy-személyben.

9. Tárgyalás alatt áll a csendőrlegénységnek szolgálaton kívül való polgári ruha viselésének engedélyezése.

10. A csendőrségnél megszüntetik a közigazdálkodást és minden véglegesített csendőr szabadon nősülhet.

11. A csendőrnőjárás jelenlegi felszerelése helyett a külföldi csendőrséghez hasonló módon gumibottal és pisztollyal lesz felszerelve.

12. A közeljövőben a jelenlegi zubbony nyak helyett kényelmes kihajtós nyak lesz rendszeresítve kaki-színű inggel és hozzá cserkész-nyakkendővel és a társasági sapka helyett kerek tányérsapka. És a tollas kalap is el lesz törölve. Lesz azonban a békebelihez hasonló szabású, de piros színű *dolmány és zöld nadrág* (a pepita szebb lenne! Szerk.)

13. Minden őrsön őrsirnoki állást rendszeresítenek.

14. A tömegrendszer megszűnik és minden csendőr havi 10 P-vel több fizetést kap mint eddig, de maga lesz köteles a ruházatát beszerezni.

15. A jelenlegi hetenkénti ruha- és szerelvényvizsga teljesen elmarad. Helyette évente kétszer lesz ruhavizsga selejtezés előtt.

16. A szabadságot ezentúl nem kell kérni, hanem csak be kell jelenteni, hogy hová és mikor akar a csendőr elutazni és mennyi időre s akkor egy hét elteltével, ha addig le nem tiltják, megkezdheti a szabadságot.

17. A szemléket egyszer és mindenkorra meg fogják szüntetni.

18. Még ebben az évben kijön az a miniszteri rendelet, mely szerint minden csendőr köteles 4 polgári iskolai osztályt elvégezni. Legalább az angol, olasz és német nyelvet elsajátítani annyira, hogy beszélni folyékonyan tudjon.

19. A lovas csendőröktől a kinstár a lovat bevonja és ha a lovas csendőr nem akar gyalog menni szolgálatba, akkor vennie kell lovat magának.

20. A közeljövőben megkezdik a csendőrlegénység légi kiképzését és ezentúl pilóta-csendőrök is lesznek, akik ott fenn portyáznak.

21. A csendőrségnél rendszeresített rendfokozati jelzéseket ezentúl nem a galléron a mostani kivitelben, hanem a vállszalagon csíkok alakjában fogják rendszeresíteni. A járőrszolgálatban hátibőrönd viselését rendszeresítik járőrtáska helyett.

22. Az idősebb törzsőrmeistereknél, akik jv. tanfolyamot nem végeztek, 6 hónapos átképző tanfolyamot állítanak fel.

23. A szakaszparancsnokoknak eltörlik a meglepőjüket és csak kivizsgálásra jöhetnek az őrsre.

24. Helyesbítik a Szut.-ot és az eltávozás úgy lesz, mint a honvédségnél.

25. Leszállítják a csendőrlegénység havi zsoldját 10%-kal.

26. Járőrszolgálatban a legénység részére kulacsot rendszeresítenek, amelyben az éjjeli induláskor kávévat vinni kötelesek, míg nappal ivóvizet tarthatnak benne.

27. Minden csendőrnek a bajuszát magyarra (hosszúra) kell növeszteni.

28. A Cs. 20-at helyesbítik és ezután az őrsökre csak férfiszakács lesz felfogadható.

29. Takarodótól virradatig a szolgálatba való indítást a téli időszakra eltörlik.

30. A pihenőszobákat jól járó ébresztőórával látja el a gh.

31. Minden csendőr — a nő is — évente egyszer, rendfokozatra való tekintet nélkül, a kerületi orvos-főnöknél megvizsgálattása végett a családjával megjelenni köteles. Hitelezett menetlevelet vehetnek igénybe.

32. Felemelik a csendőrlegénység családi pótlékát másfél-szeresére.

33. A nyomozó alosztályparancsnokságokat felosztják és helyettük a jelenlegi osztályparancsnokságok székhelyén nyomozó őrsöket állítanak fel.

34. A csendőrség legénységi állományú egyénei nem kapnak nyugdíjat, hanem a telepítéssel kapcsolatban termőföldet. Ezt mindenki abban a községben kapná meg, ahol le akar telepedni. Ott kapna lakást is a lakbér helyett.

35. Az alhadnagyi, thts.-i, törm. v.-i és törm.-i rendfokozatok megszüntetése 1950-ig kihalás és az előléptetés korlátozása útján.

36. A törm. v.-akat kivétel nélkül előléptetik címzetes thts.-é. Valóságos előléptetés csak az előléptetési szabályzat szerint lenne.

A próbacsendőrt

legügyesebben Szabó Lajos V. törzsőrmeester — közlekedési és híradó alosztály — vezeti be a gyakorlati szolgálat ismereteibe.

A folyó évi 16. számunkban hirdetett pályázatnak tehát ő a nyertese. Szemfüles, gondos és egy őriáratportyázásnak megfelelően részletes munka, amit beküldött. Nem akarja a próbacsendőr fejét egyetlen szolgálat ideje alatt egész életre való tudománnyal megtölteni, hanem gyakorlatilag és erkölcsileg csak annyit mond neki, amennyit a próbacsendőr azonnal, az eléje vetődött esetekből megtanulhat.

Jó pályázatokat küldöttek még be a következők: Bardócz Árpád eső. (Hódmezővásárhely-központ), Gy. Balogh István őrm. (Bagamér), Dani József törm. v. (Diósjenő), Dömötör Lajos őrm. (Szombathely), Füleki József alhdgy. (Toponár), Horváth Ferenc III. törm. (Lakihegy), Szabó Dénes eső. (Perkáta).

A jutalmat a nyertesnek elküldöttük. Amint helyünk engedi, a legjobb pályázatokat közölni fogjuk.

Ki mit tud a községi rendőrökről.

(Pályázat.)

Elég sok községnek van saját rendőrsége, amelynek a csendőrséggel együtt kell működnie, viszont a csendőrnek is keresnie kell az alkalmat, hogy a községi rendőr szolgálatainak minél több hasznát lássa. Ehhez azonban tudni kell azt, hogy a községi rendőrségnek mi a feladatköre, milyen pontokon kapcsolódik be a csendőrség szolgálatába.

Irják ezt meg nekünk a pályázók. Minél részletesebben, annál jobb. Ha a községi rendőrségre vonatkozó írott rendelkezést is közlik velünk a pályázók, ez a pályázóra előnyös. Az is emeli a pályázatot, ha a községi rendőrséggel való együttműködés konkrét eseteit, eredményeit is tárgyalja. Általában azt kell megvilágítani a pályázatban, hogy a községi rendőrséggel való együttműködés eredményes-e? Ha igen, mi mindenen mutatkozik ez, ha pedig nem, akkor mi, hol van a hiba?

Pályázatot csak a csendőrlegénység köréből fogadunk el. Határidő: november 15. Az eredményt a december 15-i számunkban fogjuk közölni. A legjobb pályázatot elsőrendű ezüst zsebórával jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére. Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás. Ebédlő- és futószőnyegek, szelvények, paplanok stb. Ágy-nemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77. Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.